

Plan kont dla budżetu jednostki Urzędu Gminy Wilkowice

ROZDZIAŁ 1

Konta księgi głównej i ksiąg pomocniczych

§ 1

Konta księgi głównej

1. Konta bilansowe:

- 1). Zespół 0 - Majątek trwały
  - a). 011 - Środki trwałe
  - b). 013 - Pozostałe środki trwałe
  - c). 020 - Wartości niematerialne i prawne
  - d). 030 - Długoterminowe aktywa finansowe
  - e). 071 - Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
  - f). 072 - Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
  - g). 073 - Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe
  - h). 080 - Inwestycje (środki trwałe w budowie)
- 2). Zespół 1 - Środki pieniężne i rachunki bankowe
  - a). 101 - Kasa
  - b). 130 - Rachunek bieżący jednostek
  - c). 135 - Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia
  - d). 139 - Inne rachunki bankowe
  - e). 140 - Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne
  - f). 141 - Środki pieniężne w drodze
- 3). Zespół 2 - Rozrachunki i roszczenia
  - a). 201 - Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
  - b). 221 - Należności z tytułu dochodów budżetowych
  - c). 222 - Rozliczenie dochodów budżetowych
  - d). 223 - Rozliczenie wydatków budżetowych
  - e). 224 - Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich
  - f). 225 - Rozrachunki z budżetami
  - g). 226 - Długoterminowe należności budżetowe
  - h). 229 - Pozostałe rozrachunki publicznoprawne
  - i). 231 - Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń
  - j). 234 - Pozostałe rozrachunki z pracownikami
  - k). 240 - Pozostałe rozrachunki
  - l). 242 - Niedobory i szkody
  - m). 290 - Odpisy aktualizujące należności
- 4). Zespół 3 - Materiały i towary
  - a). 300 - Rozliczenia zakupu
  - b). 310 - Materiały

- c). 340 - Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów
- 5). Zespół 4 - Koszty według rodzajów i ich rozliczenie
  - a). 400 - Amortyzacja
  - b). 401 - Zużycie materiałów i energii
  - c). 402 - Usługi obce
  - d). 403 - Podatki i opłaty
  - e). 404 - Wynagrodzenia
  - f). 405 - Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
  - g). 409 - Pozostałe koszty rodzajowe
- 6). Zespół 7 - Przychody i koszty ich uzyskania
  - a). 700 - Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia
  - b). 720 - Przychody z tytułu dochodów budżetowych
  - c). 740 - Dotacje i środki na inwestycje
  - d). 750 - Przychody finansowe
  - e). 751 - Koszty finansowe
  - f). 760 - Pozostałe przychody operacyjne
  - g). 761 - Pozostałe koszty operacyjne
  - h). 770 - Zyski nadzwyczajne
  - i). 771 - Straty nadzwyczajne
- 7). Zespół 8 - Fundusze, rezerwy i wynik finansowy
  - a). 800 - Fundusz jednostki
  - b). 810 - Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje
  - c). 840 - Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów
  - d). 851 - Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
  - e). 855 - Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek
  - f). 860 - Wynik finansowy

2. Konta pozabilansowe:

- 1). 975 - Wydatki strukturalne
- 2). 980 - Plan finansowy wydatków budżetowych
- 3). 981 - Plan finansowy niewygasających wydatków
- 4). 998 - Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego
- 5). 999 - Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat
- 6). 995 - Ewidencja weksli i poręczeń

§ 2

Konta ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej

1. Konta bilansowe:

- 1). Konto 011 - „Środki trwałe”
  - a). księgi inwentarzowe
  - b). karty obiektów
  - c). tabela amortyzacyjna
  - d). konta analityczne według grup klasyfikacji środków trwałych
- 2). Konto 013 - „Pozostałe środki trwałe”
  - a). księgi inwentarzowe - dla ewidencji ilościowo-Wartościowej
  - b). księgi inwentarzowe - dla ewidencji ilościowej
  - c). konta analityczne według zmniejszeń i zwiększeń
- 3). Konto 020 - „Wartości niematerialne i prawne”
  - a). według zasad określonych dla środków trwałych i pozostałych środków trwałych
- 4). Konto 071 - „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”
  - a). według zasad określonych dla środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych

- b). konta analityczne według grup klasyfikacji środków trwałych
- 5). Konto 072 - „Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”
  - a). według zasad określonych dla pozostałych środków trwałych
- 6). Konto 080 - „Inwestycje (środki trwale w budowie)”
  - a). rodzajów realizowanych zadań inwestycyjnych
- 7). Konto 101- „Kasa” w podziale:
  - a). bez klasyfikacji budżetowej
  - b). z klasyfikacją budżetową
- 8). Konto 130 - „Rachunek bieżący jednostki”
  - a). według klasyfikacji dochodów i wydatków określonej planem finansowym jednostki
  - b). bez klasyfikacji budżetowej
  - c). czeki bez klasyfikacji
- 9). Konto 135 - „Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia”
  - a). 0 według rodzajów funduszy
- 10). Konto 139 - „Inne rachunki bankowe”
  - a). według kontrahentów
  - b). według tytułów określających pochodzenie środków
- 11). Konto 140 - „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne”
  - a). według tytułów określających pochodzenie środków
- 12). Konto 141 - „Środki pieniężne w drodze”
  - a). według rodzajów środków w ruchu międzybankowym
  - b). według rodzajów środków w ruchu kasa-bank
- 13). Konto 201 - „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”
  - a). według podziałek klasyfikacji wydatków
  - b). według kontrahentów
  - c). według rodzaju rozrachunku (należności, zobowiązania)
- 14). Konto 221 - „Należności z tytułu dochodów budżetowych”
  - a). według podziałek klasyfikacji dochodów
  - b). według kontrahentów
- 15). Konto 222 - „Rozliczenie dochodów budżetowych” - tworzy się analityki na jednostki budżetowe
- 16). Konto 223 - „Rozliczenie wydatków budżetowych” - tworzy się analityki na poszczególne jednostki budżetowe
- 17). Konto 224 - „Rozliczenie dotacji budżetowych”
  - a). według rodzajów dotacji jednostek je otrzymujących
  - b). według płatności i jednostek ich dotyczących
- 18). Konto 225 - „Rozrachunki z budżetami”
  - a). według tytułów rozliczeń z budżetem (podatek dochodowy, VAT itp.)
- 19). Konto 226 - „Długoterminowe należności budżetowe”
  - a). według kryteriów zaliczania do należności długoterminowych
  - b). według rodzajów należności
- 20). Konto 229 - „Pozostałe rozrachunki publiczno - prawne”
  - a). według tytułów rozrachunków publiczno prawnych
- 21). Konto 231 - „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”
  - a). według pracowników (lista płac)
  - b). wg tytułów wynagrodzenia (umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy o pracę)
- 22). Konto 234 - „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”
  - a). według pracowników
  - b). według tytułów określających pozostałe rozrachunki
- 23). Konto 240 - „Pozostałe rozrachunki”
  - a). według kontrahentów
  - b). według tytułów rozrachunków
- 24). Konto 290 - „Odpisy aktualizujące należności”

- a). według kontrahentów
- b). według tytułów należności (należność główna, odsetki)
- 25). Konto 310 - „Materiały”
  - a). ewidencja ilościowo-wartościowa (magazyn)
  - b). ewidencja ilościowa
- 26). Konta zespołu 4
  - a). ewidencję szczegółową do kont zespołu 4 prowadzi się według podziałek klasyfikacji planu finansowego oraz w przekrojach dostosowanych do potrzeb planowania i analiz oraz w sposób umożliwiający sporządzenie sprawozdań finansowych, sprawozdań budżetowych lub innych sprawozdań określonych w odrębnych przepisach obowiązujących jednostkę
- 27). Konto 700 - „Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia”
  - a). według tytułów sprzedaży
  - b). według klasyfikacji dochodów objętych planem finansowym
- 28). Konto 720 - „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”
  - a). według klasyfikacji dochodów objętych planem finansowym
- 29). Konto 740- Dotacje i środki na inwestycje
  - a). według możliwości ustalenia wysokości dotacji przypadających na poszczególne tytuły rozliczenia
- 30). Konto 750 - „Przychody finansowe”
  - a). według klasyfikacji dochodów objętych planem finansowym
  - b). według pozycji określonych rachunkiem strat i zysków
- 31). Konto 751 - „Koszty finansowe”
  - a). według klasyfikacji wydatków objętych planem finansowym
  - b). według pozycji określonych rachunkiem strat i zysków
- 32). Konto 760 - „Pozostałe przychody operacyjne”
  - a). według klasyfikacji dochodów objętych planem finansowym
  - b). według pozycji określonych rachunkiem strat i zysków
- 33). Konto 761 - „Pozostałe koszty operacyjne”
  - a). według klasyfikacji wydatków objętych planem finansowym
  - b). według pozycji określonych rachunkiem strat i zysków
- 34). Konto 770 - „Zyski nadzwyczajne”
  - a). według rodzajów uzyskanych zysków
- 35). Konto 771 - „Straty nadzwyczajne”
  - a). I według rodzajów poniesionych strat
- 36). Konto 800 - „Fundusz jednostki”
  - a). według rodzajów funduszy (obrotowy, środków trwałych, inwestycyjny)
  - b). według rodzajów zwiększeń i zmniejszeń
- 37). Konto 810 - „Środki z budżetu na inwestycje”
  - a). według tytułów inwestowania
- 38). Konto 840 - „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów” – tworzy się analitykę wg rodzaju przychodu
- 39). Konto 851 - „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”
  - a). według tytułów zwiększeń i zmniejszeń funduszu

2. Konta pozabilansowe:

- 1). Konto 975 - „Wydatki strukturalne”
  - a). według kodów i obszarów
- 2). Konto 980 - „Plan finansowy wydatków budżetowych”
  - a). według podziałek klasyfikacji w zakresie objętym planem finansowym
- 3). Konto 981 - „Plan finansowy niewygasających wydatków”
  - a). według podziałek klasyfikacji w zakresie objętym planem wydatków niewygasających
- 4). Konto 998 - „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”

- a). według podziałek klasyfikacji w zakresie objętym planem finansowym
- 5). Konto 999 - „Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat”
  - a). według podziałek klasyfikacji w zakresie objętym planem finansowym.
- 6). Wystawione weksle i udzielone poręczenia stanowiące zabezpieczenie prawidłowości wykonania umów

§ 3

Wprowadza się ewidencję szczegółową do kont zespołu 4 - „ Koszty według rodzajów i ich rozliczenia” przypisując wymienione paragrafy poszczególnym kontom grupy:

1. 401 Zużycie materiałów i energii
  - 1). § 421 - Zakup materiałów i wyposażenia
  - 2). § 422 - Zakup środków żywności
  - 3). § 423 - Zakup leków i materiałów medycznych
  - 4). § 424 - Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek
  - 5). § 426 - Zakup energii
2. 402 Usługi obce
  - 1). § 427 - Zakup usług remontowych
  - 2). § 428 - Zakup usług zdrowotnych (dla innych osób niż pracownicy)
  - 3). § 430 - Zakup usług pozostałych (np; usługi bankowe itp
  - 4). § 433 - Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego
  - 5). § 435 - Zakup usług dostępu do sieci Internet
  - 6). § 436 - Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej
  - 7). § 437 - Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej
  - 8). § 438 - Zakup usług obejmujących tłumaczenia
  - 9). § 439 - Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii
  - 10). § 440 - Opłaty czynszowe za pomieszczenia biurowe
3. 403 Podatki i opłaty
  - 1). § 285 - Wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych w wysokości 2% uzyskanych wpływów z podatku rolnego
  - 2). § 443 - Różne opłaty i składki
  - 3). § 448 - Podatek od nieruchomości
  - 4). § 451 - Opłaty na rzecz budżetu państwa
  - 5). § 452 - Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego
  - 6). § 453 - Podatek od towarów i usług
  - 7). § 461 – koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego
  - 8). § 414 - Wpłata na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
4. 404 Wynagrodzenia
  - 1). § 401 - Wynagrodzenia osobowe pracowników
  - 2). § 402 - Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej
  - 3). § 404 - Dodatkowe wynagrodzenie roczne
  - 4). § 410 - Wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne
  - 5). § 417 - Wynagrodzenia bezosobowe
  - 6). § 419 - Nagrody motywacyjne
5. 405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia dla pracowników
  - 1). § 302 - Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń
  - 2). § 411 - Składki na ubezpieczenia społeczne
  - 3). § 412 - Składki na fundusz pracy
  - 4). § 428 - Zakup usług zdrowotnych (jeżeli dotyczy pracowników własnych)
  - 5). § 444 - Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
  - 6). § 470 - Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej.
6. 409 Pozostałe koszty rodzajowe
  - 1). § 290 - Wpłaty gminy na rzecz innych JST

- 2). § 430 - Usługi pozostałe-
- 3). § 416 - Pokrycie ujemnego wyniku finansowego i przejętych zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych
- 4). § 441 - Podróże służbowe krajowe
- 5). § 442 - Podróże służbowe zagraniczne
- 6). § 443 - Różne opłaty i składki (wtedy kiedy nie są kwalifikowane do podatków i opłat)
- 7). § 303 - Różne wydatki na rzecz osób fizycznych
- 8). § 311 - Świadczenia społeczne
- 9). § 324 - Stypendia dla uczniów
- 10). § 325 - Stypendia różne
- 11). § 326 - Inne formy pomocy dla uczniów
- 12). § 413 - Składki na ubezpieczenia zdrowotne
- 13). § 456 - Odsetki od dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości
- 14). § 457 - Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu pozostałych podatków i opłat
- 15). § 458 - Pozostałe odsetki
- 16). § 468 - Odsetki od nieterminowych wpłat podatku od towarów i usług (VAT)
- 17). § 855 - Różne rozliczenia finansowe
- 18). § 807 - Odsetki i dyskonto od krajowych skarbowych papierów wartościowych oraz od krajowych pożyczek i kredytów.

ROZDZIAŁ 2

Opis kont bilansowych i pozabilansowych dla budżetu Urzędu Gminy

§ 4

Opis kont zespołu 0 „Majątek trwały”

Konta zespołu 0 „Majątek trwały” służą do ewidencji:
 rzeczowego majątku trwałego,
 wartości niematerialnych i prawnych,
 finansowego majątku trwałego,
 umorzenia majątku,
 inwestycji.

W Urzędzie Gminy - jednostce budżetowej - konta zespołu 0 służą do ewidencji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych otrzymanych nieodpłatnie w ramach wyposażania jednostki w majątek niezbędny do wykonywania ich zadań statutowych lub nabytych w ramach wydatków majątkowych wynikających z realizacji planów finansowych wydatków budżetowych.

§ 5

Konto 011 – Środki trwałe

Konto 011 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych związanych z wykonywaną działalnością jednostki, które nie podlegają ujęciu na kontach 013 i 014, są umarzone stopniowo, oraz gruntów. Ewidencjonowane na koncie 011 środki trwałe finansuje się ze środków pieniężnych przewidzianych na finansowanie „inwestycji”, w pojęciu używanym w ustawie o finansach publicznych i wydanych na jej podstawie rozporządzeniach (min. w sprawie klasyfikacji budżetowej).

Na stronie Wn tego konta ujmuje się zwiększenia, a na stronie Ma - zmniejszenia stanu i wartości początkowej środków trwałych, z wyjątkiem umorzenia środków trwałych, które ujmuje się na koncie 071.

Na stronie Wn konta 011 ujmuje się w szczególności:

przychody nowych lub używanych środków trwałych pochodzących z zakupu gotowych środków trwałych lub inwestycji oraz wartość ulepszeń zwiększających wartość początkową środków trwałych, przychody środków trwałych nowo ujawnionych, nieodpłatne przyjęcie środków trwałych, zwiększenia wartości początkowej środków trwałych dokonywane na skutek aktualizacji ich wyceny.

Wartość ulepszenia w obcych środkach trwałych

Na stronie Ma ujmuje się w szczególności:

wycofanie środków trwałych z używania na skutek ich likwidacji, z powodu zniszczenia, zużycia, sprzedaży oraz nieodpłatnego przekazania, ujawnione niedobory środków trwałych, zmniejszenia wartości początkowej środków trwałych dokonywane na skutek aktualizacji ich wyceny.

Zwrot dostawcom wadliwych środków trwałych (na podstawie umowy gwarancyjnej lub reklamacji)

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 011 powinna umożliwić:

ustalenie wartości początkowej poszczególnych obiektów środków trwałych, ustalenie osób lub komórek organizacyjnych, którym powierzono środki trwałe, należyte obliczenie umorzenia i amortyzacji.

Konto 011 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków trwałych w wartości początkowej.

Zwiększenie stanu środków trwałych następuje pod datą przyjęcia do używania: z inwestycji, od dostawców lub od innych jednostek przekazujących. Ujawnione nadwyżki bądź niedobory wprowadza się do ksiąg pod datą ich zinventaryzowania.

Zakupiony środek trwały zarówno nowy, jak i używany wprowadza się do ewidencji na koncie 011 w tak zwanej „rozszerzonej” cenie nabycia, która obejmuje:

- 1). cenę zakupu należną sprzedającemu pomniejszoną o ewentualne rabaty, opusty i inne zmniejszenia
- 2). cło , podatek akcyzowy i inne opłaty związane z nabyciem (np. akty notarialne i inne)
- 3). koszty transportu, załadunku i wyładunku,
- 4). Obciążający zakup podatek VAT (ujęty w fakturze) , w części niepodlegającej odliczeniu lub zwrotowi
- 5).Odsetki za zwłokę w spłacie zobowiązań, różnice kursowe od zobowiązań i przedpłat dotyczących do czasu ich zakończenia.

Środki trwałe ujawnione w wyniku inwentaryzacji wycenia się w wartości wynikającej z posiadanych dokumentów, a gdy ich brak na podstawie ekspertyzy, mając na uwadze ich wartość godziwą i ewentualne dotychczasowe zużycie.

Otrzymane nieodpłatnie środki trwałe od Skarbu Państwa lub innej jednostki samorządu terytorialnego, wprowadza się w wartości określonej w decyzji właściwego organu o przekazaniu. W decyzjach tych podana jest przeważnie wartość początkowa, w jakiej były dotychczas ujęte w ewidencji, a w przypadku gdy poprzednio były używane, z równoczesnym ujęciem na koncie 071 ich dotychczasowego umorzenia, wykazanego przez poprzedniego użytkownika w dowodzie przekazania. Środki trwałe otrzymane od innych podmiotów gospodarczych lub osób fizycznych z tytułu darowizny, spadku lub w inny nieodpłatny sposób wycenia się w wartości rynkowej z dnia nabycia, chyba że umowa darowizny albo umowa o nieodpłatnym przekazaniu określa wartość w niższej wysokości.

Podstawą księgowania przychodu środków trwałych są przede wszystkim takie dokumenty jak: faktura VAT lub rachunek (w przypadku środków trwałych nie wymagających montażu) protokół odbioru obiektu powstałego w procesie inwestycyjnym, protokół zdawczo-odbiorczy wraz z decyzją organu dotycząca oddania w trwałe zarząd lub nieodpłatnego przekazania, zestawienie różnic

inventaryzacyjnych (w zakresie nadwyżek) oraz akt darowizny lub spadku, a także dowód przekazania w ramach centralnego zarządzania.

Dowodami rozchodu środków trwałych są najczęściej protokoły postawienia w stan likwidacji, protokoły zdawczo odbiorcze przekazania nieodpłatnego, protokoły szkód, zestawienie różnic inventaryzacyjnych (w zakresie niedoborów) lub też pokwitowanie odbioru kupującego.

Dowody przychodu i rozchodu takich środków trwałych jak: budynki, budowle, maszyny i środki transportowe powinny zawierać dodatkowe dane np. datę produkcji, datę budowy, numer fabryczny. Pracownik, któremu powierzono środek trwały potwierdza własnoręcznie na dokumencie OT przyjęcie go do używania ze wskazaniem daty i miejsca użytkowania. Podpisem tym pracownik stwierdza, że jest on w stanie kompletnym i zdatnym do użytku.

Protokół postawienia w stan likwidacji jest podstawą do rozchodu zużytych środków trwałych. Powinien on zawierać informacje o przyczynach likwidacji, propozycje dotyczące sposobu przeprowadzenia likwidacji i zagospodarowania materiałów lub odpadów powstałych po likwidacji. Od dnia postawienia w stan likwidacji do czasu jej ostatecznego przeprowadzenia środki te powinno się wykسیęgować na konto pozabilansowe „ Środki trwałe w likwidacji „

Wyksięgowanie następuje na podstawie dowodu PK, do którego dołącza się wszystkie dokumenty z przeprowadzonej likwidacji (protokół likwidacji, zgoda kierownika jednostki, dowód przekazania na złom i inne)

Do konta 011 „ środki trwałe” należy prowadzić ewidencję szczegółową która będzie umożliwiać: ustalenie wartości początkowej poszczególnych obiektów środków trwałych i ewentualnego jej zwiększenia lub zmniejszenia

ustalenie wartości poszczególnych grup środków trwałych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1999 roku w sprawie Klasyfikacji Środków trwałych, a więc:

- gruntów (grupa 0)
- budynków i lokali (grupa 1)
- obiektów inżynierii lądowej i wodnej (grupa 2)
- kotłów i maszyn energetycznych (grupa 3)
- maszyn , urządzeń i aparatów ogólnego zastosowania (grupa 4)
- specjalistycznych maszyn, urządzeń i aparatów (grupa 5)
- urządzeń technicznych (grupa 6)
- środków transportu (grupa 7)
- narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia (grupa 8)

3.ustalenie miejsca i osób odpowiedzialnych za ich stan

4.obliczenie amortyzacji i umorzenia poszczególnych środków trwałych.

Według polskiej klasyfikacji obiektów budowlanych, klasyfikuje się:

- obiekty budowlane – „konstrukcje połączone z gruntem w sposób trwały, wykonane z materiałów budowlanych i elementów składowych, będące wynikiem prac budowlanych”,
- budynki – „zadaszone obiekty budowlane wraz z wbudowanymi instalacjami i urządzeniami technicznymi wykorzystane dla potrzeb stałych i przystosowane do przebywania ludzi, zwierząt lub ochrony przedmiotów”.

Przyjmuje się, że samodzielnym środkiem trwałym w ramach **grupy 1 „Budynki i lokale”** jest:

- budynek posadowiony na stałym fundamencie, wraz z wszystkimi przynależnymi do niego przybudówkami i pomieszczeniami pomocniczymi,
- lokal.

W skład budynku, jako pojedynczego obiektu inwentarzowego, wlicza się również tzw. „obiekty pomocnicze” obsługujące dany budynek, np. chodniki, dojazdy, podwórka, place, ogrodzenia, studnie itp. obiekty pomocnicze, obsługujące więcej niż jeden budynek, należy zaliczać do właściwych rodzajów zgodnie z ich przeznaczeniem.

Do wyposażenia budynku zalicza się wszystkie instalacje wbudowane w konstrukcję budynku na stałe, np. instalacje grzewcze, sanitarne, elektryczne, sygnalizacyjne, komputerowe, telekomunikacyjne, przeciwpożarowe oraz pierwsze wyposażenie budynku, np. meble.

Granice instalacji należących do wyposażenia budynku stanowią w zależności od rodzaju instalacji przykładowo: mufy, studzienki rewizyjne, zawory zamykające dopływ wody, gazu, czynniki grzewczych itp.

Natomiast lokal mieszkalny – to wydzielona trwałymi ścianami w obrębie budynku izba lub zespół izb przeznaczony na stały pobyt ludzi, które wraz z pomieszczeniami pomocniczymi służą zaspokojeniu ich potrzeb mieszkaniowych, zaś lokal użytkowy to lokal niemieszkalny.

Za odrębny obiekt **grupy 2 „Obiekty inżynierii lądowej i wodnej”** uważa się każdy samodzielny obiekt inżynierii lądowej i wodnej wraz z fundamentami i konstrukcją nośną.

Grupa 2 obejmuje obiekty budowlane naziemne i podziemne o charakterze stałym nieklasyfikowane jako budynki, a więc kompleksowe budowle, na terenach przemysłowych, rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne, infrastrukturę transportu oraz pozostałe obiekty inżynierii lądowej i wodnej.

Przy budowlach liniowych, np. rurociągi, drogi, linie energetyczne i telekomunikacyjne, obiektem są poszczególne ich odcinki, odpowiadające bądź istniejącemu podziałowi administracyjnemu lub eksploatacyjnemu, bądź charakteryzujące się odmienną konstrukcją i ewentualnie innymi cechami technicznymi.

Obiektem inwentarzowym w grupie **4 w zakresie maszyn i urządzeń** jest każda maszyna, aparat lub urządzenie wraz z fundamentami, podporami, konstrukcjami wspornymi, ogrodzeniami i obudowami ochronnymi z nimi związanymi oraz przynależne do nich stałe standardowe wyposażenie.

W skład poszczególnych obiektów należy włączyć również wyposażenie dodatkowe i specjalne związane na stałe z danym obiektem inwentarzowym.

Maszyny i urządzenia powiązane konstrukcyjno-technologicznie np. w zespoły uważa się za jeden obiekt inwentarzowy.

W zakresie zespołów komputerowych, obiektem inwentaryzowanym może być cały zespół służący do przetwarzania informacji, złożony z jednostki centralnej i podłączonych do niej fizycznie jednostek zewnętrznych, jak np. klawiatura, monitor, drukarka (wówczas w ewidencji należy wyszczególnić

te urządzenia zewnętrzne) lub też poszczególne maszyny i urządzenia mogą być wydzielone w osobne jednostki.

W grupie 7, w której klasyfikuje się środki transportu, za oddzielny obiekt inwentarzowy uznaje się też każdy środek transportu wraz z urządzeniami i wyposażeniem technicznym stałym.

Do szczegółowej ewidencji środków trwałych prowadzona jest:

- 1) księga obiektów inwentarzowych, zawierająca szczegółowy opis
- 2) tabele amortyzacyjne.

Księgę inwentarzową stanowiącą wykaz poszczególnych obiektów prowadzi się łącznie dla wszystkich środków trwałych, z podziałem na poszczególne grupy rodzajowe.

W księdze tej ewidencjonuje się każdy obiekt w oddzielnej pozycji. Numer pozycji przychodu staje się numerem inwentarzowym obiektu, którym każdy obiekt powinien być na trwałe oznakowany. Przy ewidencji rozchodu środka trwałego należy podać numer inwentarzowy obiektu.

Zapisów w księdze inwentarzowej dokonuje się w porządku chronologicznym z podaniem co najmniej następujących danych:

- 1) w odniesieniu do przychodu:
  - daty wpisu,
  - numeru inwentarzowego,
  - nazwy środka trwałego oraz ewentualnej specyfikacji części składowych,
  - wartości początkowej (całości lub poszczególnych części składowych, jeżeli dysponuje się takimi danymi),
  - wartości po aktualizacji,
  - symbolu klasyfikacji środków trwałych,
  - rocznej stawki amortyzacji,
  - roku budowy lub produkcji,
  - daty przyjęcia do używania,
  - miejsca używania (pola spisowego),
- 2) a w odniesieniu do rozchodu:

- numeru pozycji księgowania rozchodu,
- numeru pozycji przychodu (inwentarzowy) rozchodowanego środka trwałego,
- daty rozchodu,
- wartości rozchodowej,
- powodu rozchodu.

W Urzędzie Gminy księga inwentarzowa ewidencji szczegółowej środków trwałych prowadzona techniką ręczną, i równocześnie przy użyciu techniki komputerowej. Do tego celu służy program komputerowy Firmy „Rekord” Systemy Informatyczne z Bielska- Białej, dzięki której ewidencja występuje one w postaci odpowiednich wydruków.

W ewidencji szczegółowej ujmuje się oddzielnie wartość początkową i umorzenie każdego obiektu inwentarzowego z uwzględnieniem zmian z tytułu aktualizacji oraz zwiększeń wartości początkowej z tytułu ulepszenia lub zmniejszeń z tytułu częściowej likwidacji.

Nieruchomości zaliczone do środków trwałych oraz inwestycji, jak też znajdujące się na terenie strzeżonym inne środki trwałe oraz maszyny i urządzenia wchodzące w skład środków trwałych w budowie (inwestycji) podlegają inwentaryzacji raz w ciągu 4 lat, natomiast na terenie niestrzeżonym corocznie, w okresie czwartego kwartału, do 15 stycznia, z wyjątkiem środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony i gruntów oraz praw zakwalifikowanych do nieruchomości, które inwentaryzuje się corocznie według stanu na dzień 31 grudnia – drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

Typowe zapisy strony Wn konta 011 – Środki trwałe

1. Przyjęcie do eksploatacji środków trwałych uzyskanych w wyniku:

– zakupu gotowych środków trwałych niewymagających montażu (w cenie nabycia)

konto przeciwstawne **080, 240,**

– zakończonej inwestycji rozliczanej we własnym zakresie, konto przeciwstawne **080**

– zakończonej inwestycji wspólnej realizowanej przez innego inwestora (w części sfinansowanej ze środków jednostki), konto przeciwstawne **240**

– otrzymania od innej jednostki, na podstawie decyzji właściwego organu (w dotychczasowej wartości początkowej):

a) wartość dotychczasowego umorzenia, konto przeciwstawne **071**

b) wartość nieumorzona, konto przeciwstawne **800**

– nieodpłatnego otrzymania z tytułu darowizny lub spadku, konto przeciwstawne **800**

– ujawnienia nadwyżek (w wartości godziwej), konto przeciwstawne **240**

– otrzymania w wyniku zamiany w okresie gwarancji środka niesprawnego na środek sprawny, konto przeciwstawne **240**

2. Wartość ulepszenia w obcych środkach trwałych konto przeciwstawne **080**

3. Zwiększenie wartości początkowej posiadanego środka trwałego o koszty ulepszenia konto przeciwstawne **080**

4. Zwiększenie wartości początkowej środków trwałych w wyniku urzędowej aktualizacji wyceny konto przeciwstawne **800**

5. przyjęcie środków trwałych z mocy prawa konto przeciwstawne **800**

Typowe zapisy strony Ma konta 011 – Środki trwałe

1. Wycofanie środków trwałych z eksploatacji z tytułu:

– postawienia w stan likwidacji zbędnych, zużytych, zniszczonych w wyniku zdarzenia losowego lub niezagospodarowanych:

a) wartość dotychczasowego umorzenia, konto przeciwstawne **071**

b) wartość nieumorzona, konto przeciwstawne **800**

– zwrotu dostawcy w okresie gwarancji na podstawie faktury korygującej, konto przeciwstawne **201**

– sprzedaży (pod datą wydania kupującemu):

a) wartość dotychczasowego umorzenia, konto przeciwstawne **071**

b) wartość nieumorzona. konto przeciwstawne **800**

2. Zmniejszenie wartości początkowej środka trwałego na skutek częściowej likwidacji (wartość dotycząca likwidowanej części):

- dotychczasowe umorzenia, konto przeciwstawne **071**
- wartość nieumorzona konto przeciwstawne **800**

3. Nieodpłatne przekazanie środków trwałych (na podstawie decyzji właściwego organu i pokwitowania odbioru na dowodzie PT):

- dotychczasowe umorzenia, konto przeciwstawne **071**
- wartość nieumorzona konto przeciwstawne **800**

4. Obniżenie wartości początkowej środka trwałego na skutek urzędowej aktualizacji wyceny konto przeciwstawne **800**

5. Rozchód niedoborów:

- wartość netto (nieumorzona), konto przeciwstawne **240**
- dotychczasowe umorzenie, konto przeciwstawne **071**

6. Rozchód wartości ulepszeń w obcych środkach trwałych, które po wygaśnięciu umowy są zwracane:

- dotychczasowe umorzenie, konto przeciwstawne **071**
- wartość nieumorzona, konto przeciwstawne **800**

Środki trwałe postawione w stan likwidacji do czasu ostatecznego zlikwidowania powinny być ewidencjonowane w jednostce na koncie pozabilansowym – na dzień rozchodowania z konta **011**

Konto 013 - Pozostałe środki trwałe

Konto 013 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej pozostałych środków trwałych, niepodlegających ujęciu na kontach 011, wydanych do używania na potrzeby działalności podstawowej jednostki, które podlegają umorzeniu w pełnej wartości w miesiącu wydania do używania. Na stronie Wn tego konta ujmuje się zwiększenia, a na stronie Ma - zmniejszenia stanu i wartości początkowej pozostałych środków trwałych znajdujących się w używaniu, z wyjątkiem umorzenia ujmowanego na koncie 072.

Zakupy pozostałych środków trwałych finansuje się ze środków na wydatki bieżące (z wyjątkiem pierwszego wyposażenia w takie środki nowego obiektu, które finansuje się tak jak koszty budowy, tj. ze środków na inwestycje).

Na koncie 013 ujmuje się pozostałe środki trwałe w używaniu:

1) bez względu na wartość początkową, jeżeli stanowią:

- środki dydaktyczne służące procesom dydaktyczno-wychowawczym w szkołach i placówkach oświatowych,
- meble i dywany,

2) o wartości początkowej nie wyższej od kwoty granicznej określonej (w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych)

Na koncie 013 ewidencjonuje się stan oraz zwiększenia i zmniejszenia wartości tych spośród pozostałych środków trwałych w używaniu, które na podstawie decyzji kierownika jednostki podlegają ewidencji ilościowo- wartościowej.

W zakresie zasad dotyczących wyceny i ewidencji środków trwałych, o mniejszej wartości użytkowej tzw. pozostałe środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne o wartości nieprzekraczającej wielkości ustalonej w przepisach updop, dla których odpisy amortyzacyjne są uznawane za koszt uzyskania przychodu w 100% ich wartości, w momencie oddania do używania - wprowadzona została zasada, że wymienione składniki aktywów trwałych są umarzane jednorazowo, przez spisanie w koszty w miesiącu przyjęcia do używania.

Przyjmuje się, dolną wartość środków trwałych o niskiej wartości początkowej w kwocie 300,00 złotych. Dla środków tych prowadzona jest ewidencja ilościowo-wartościowa. Poniżej tej wartości środki te są zaliczane do materiałów, a takie, których planowany okres użytkowania przekracza 1 rok – ujmowane są w ewidencji ilościowej.

Na koncie 013 nie ewidencjonuje się wydanych do użytkowania pozostałych oerodków trwałych, które na podstawie decyzji kierownika jednostki podlegają wyłącznie ewidencji iloociowej. Wyłączeniu z ewidencji księgowej ilościowo-wartościowej mogą na przykład podlegać środki, które są objęte szczegółową, ilościową ewidencją imienną (np. wydane do użytkowania narzędzia, odzież itp.), lub takie, których kontrola ilościowa wystarcza dla zabezpieczenia majątku jednostki, a także drobne przedmioty traktowane jako materiały.

Przy podejmowaniu decyzji wyłączającej niektóre pozostałe środki trwałe z ewidencji księgowej ilościowo-wartościowej na koncie 013 można kierować się kryterium rzeczowym oraz czasowym.

Na stronie Wn konta 013 ujmuje się przychody pozostałych środków trwałych w użytkowaniu, a na stronie Ma rozchody. Umorzenia pozostałych środków trwałych w użytkowaniu ewidencjonuje się na koncie 072 „Umorzenie pozostałych środków trwaych oraz wartości niematerialnych i prawnych”.

Na koncie 013 po stronie Wn księguje się przede wszystkim wartość przyjętych do używania pozostałych środków trwałych, pochodzących z zakupu oraz otrzymanych nieodpłatnie, na podstawie decyzji organu lub darowizny, ze zlikwidowanych jednostek podległych i w ramach centralnego zaopatrzenia, a ponadto ujawnione w użytkowaniu nadwyżki tych środków.

Na stronie Ma konta 013 księguje się rozchód pozostałych środków trwałych w użytkowaniu z tytułu likwidacji (w związku ze zużyciem lub zniszczeniem), sprzedaży, nieodpłatnego przekazania lub niedoboru, a ponadto wartość tych pozostałych środków trwałych, które były w ewidencji księgowej, a później na podstawie decyzji kierownika jednostki zostały wyłączone z ewidencji ilościowo-wartościowej na koncie 013.

Do konta 013 należy prowadzona jest szczegółowa ewidencja ilościowo—wartościowa, która umożliwia ustalenie wartości początkowej i ilości pozostałych środków trwałych oddanych do używania osobom i komórkom organizacyjnym .

Analityczna ewidencja ilościowo-wartościowa według poszczególnych miejsc używania jest prowadzona w kartotekowych urządzeniach ewidencyjnych, za pomocą programu firmy Rekord Systemy Informatyczne z Bielska Białej.

Szczegółową ewidencją ilościowo-wartościową mogą być objęte poszczególne obiekty (przedmioty) lub grupy przedmiotów o zbliżonych cechach.

Te spośród pozostałych środków trwałych, które mają wysoką wartość początkową lub są szczególnie ważne dla jednostki, ewidencjonuje się oddzielnie, nadając każdemu obiektowi indywidualny numer inwentarzowy.

Przy ewidencji pozostałych środków trwałych w indywidualnej cenie nabycia wpisuje się każdy przedmiot pod oddzielną pozycją.

Rozchód pozostałych środków trwałych ewidencjonowanych grupowo wycenia się według cen średnich, wynikających z podzielenia salda wartości grupy przez ilooeć będących na stanie przedmiotów tej grupy.

Poza szczegółową ewidencją ilościowo-wartościową prowadzi się dodatkową ewidencję operatywną, na przykład w postaci :

- kart narzędziowych,
- imiennych ewidencji wyposażenia w sprzęt i odzież.

Pozostałe środki trwałe ujęte w ewidencji ilościowo-wartościowej, które znajdują się na terenie strzeżonym, podlegają inwentaryzacji nie rzadziej niż raz w ciągu 2 lat, natomiast będące poza terenem strzeżonym, corocznie .

Saldo tego konta nie występuje w bilansie, ponieważ przy sporządzaniu bilansu koryguje się je o wartość umorzenia księgowanego na koncie 072, a tę grupę środków trwałych umarza się w 100% w chwili wydania do używania i wobec tego saldo sum z tych dwu kont wynosi zero.

Typowe zapisy strony Wn konta 013 – Pozostałe środki trwałe

1. Przyjęcie pozostałych środków trwałych:

- bezpośrednio z zakupu, konto przeciwstawne **101, 201**
- z inwestycji (pierwsze wyposażenie obiektów inwestycyjnych), konto przeciwstawne **080**
- z magazynu konto przeciwstawne **310**

2. Ujawnione nadwyżki konto przeciwstawne **240**

3. Otrzymanie nieodpłatne używanych środków:

– od jednostek i samorządowych zakładów budżetowych na podstawie decyzji właściwego organu ,
konto przeciwstawne **072**

– darowizny od innych jednostek i osób konto przeciwstawne **760**

4. Otrzymane w ramach centralnego zaopatrzenia nowe pozostałe środki trwałe konto przeciwstawne
800

Typowe zapisy strony Ma konta 013 „Pozostałe środki trwałe”

1. Rozchód pozostałych środków trwałych na skutek:

– zużycia (na podstawie protokołu likwidacji) lub sprzedaży, konto przeciwstawne **072**

– niedoborów i szkód. konto przeciwstawne **240** (Równocześnie należy wyksięgować umorzenie z
konta **072** na Ma **240**)

2. Nieodpłatne przekazanie środków używanych. konto przeciwstawne **072**

3. Rozchód pozostałych środków trwałych w związku z wyłączeniem ich z ewidencji ilościowo-
wartościowej konto przeciwstawne **072**

Konto 013 może wykazywać saldo Wn, które wyraża wartość środków trwałych znajdujących się w
używaniu w wartości początkowej.

Na koncie 013 są ujmowane zarówno przekazane do używania, jak i znajdujące się w magazynie
środki trwałe podlegające jednorazowemu umorzeniu.

§ 6

Konto 020 „Wartości niematerialne i prawne”

Konto 020 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej wartości
niematerialnych i prawnych. Na stronie Wn tego konta ujmuje się wszelkie zwiększenia, a na stronie
Ma - wszelkie zmniejszenia stanu wartości początkowej wartości niematerialnych i prawnych, z
wyjątkiem umorzenia ujmowanego na kontach 071 i 072.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 020 powinna umożliwić należyte obliczanie
umorzenia wartości niematerialnych i prawnych, podział według ich tytułów i osób
odpowiedzialnych.

Konto 020 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan wartości niematerialnych i prawnych
w wartości początkowej.

Wartości niematerialne i prawne to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych,
prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie
ekonomicznej użyteczności dłuższej niż rok, przeznaczone na potrzeby jednostki, a w szczególności:

- 1). autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,
- 2). prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych oraz zdobniczych,
- 3). know-how

Konto 020 służy do ewidencjonowania wartości niematerialnych i prawnych nabytych lub
otrzymanych nieodpłatnie, a uznaje z tytułu sprzedaży lub przekazania nieodpłatnego oraz z tytułu
odpisania wartości niematerialnych i prawnych, do których prawa jednostki wygasły lub które stały się
nieprzydatne.

Wartości niematerialne i prawne, których jednostkowa wartość początkowa przekracza kwotę ustaloną
w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych, z wyjątkiem związanych z pomocami
dydaktycznymi, finansuje się ze środków na inwestycje i umarza stopniowo, przyjmując stawki
określone w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych. Wójt Gminy – Kierownik
Jednostki może sam określić stawki amortyzacyjne.

Wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej w dniu przyjęcia
do używania równej lub niższej od wartości określonej w wyżej wymienionej ustawie o podatku
dochodowym oraz stanowiące pomoce dydaktyczne (bez względu na wartość początkową), zwane
pozostałymi wartościami niematerialnymi i prawnymi, finansuje się ze środków na wydatki bieżące i
umarza jednorazowo, spisując całą wartość w koszty działalności operacyjnej w zespole 4 w miesiącu
przyjęcia do używania, zaś umorzenie księguje się na koncie 072.

Koszty dokumentacji i uruchomienia programu komputerowego, poniesione przed jego oddaniem do użytkowania jako warunek jego działania, zwiększają cenę nabycia (programu); natomiast koszty wdrożenia, jak np. nadzoru szkolenia, instruktażu – nawet jeżeli szkolenie poprzedziło oddanie programów do używania – obciążają koszty bieżące.

Okres przyjęty przy ustalaniu rocznych stawek amortyzacyjnych dla wartości niematerialnych i prawnych nie może być krótszy niż 24 miesiące – od licencji (sublicencji) na programy komputerowe. Na potrzeby prawidłowej i przejrzystej ewidencji księgowej zamiast jednego konta 020 dla wszystkich wartości niematerialnych i prawnych prowadzone są dwa konta:

jedno dla wartości niematerialnych i prawnych umarzanych stopniowo i drugie dla pozostałych wartości niematerialnych i prawnych umarzanych jednorazowo - wydzielone analitycznie.

Umorzenie i amortyzację wartości niematerialnych i prawnych, naliczane stopniowo według stawek ustalonych przez kierownika, księguje się na Ma 071 w korespondencji z Wn 400, natomiast umorzenie naliczane jednorazowo księguje się odpowiednio na Wn 421 lub 430 Ma 072.

Do konta 020 należy prowadzić szczegółową ewidencję poszczególnych składników wartości niematerialnych i prawnych niezbędną do ustalenia umorzenia podstawowych wartości niematerialnych i prawnych (na koncie 071) oraz umorzenia pozostałych wartości niematerialnych i prawnych (na koncie 072), a także według ich tytułów i osób odpowiedzialnych za ich stan.

Wartości niematerialne i prawne podlegają corocznej inwentaryzacji w okresie czwartego kwartału do 15 stycznia, drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami.

Konto 020 może wykazywać saldo Wn, które oznacza wartość początkową będących na stanie wartości niematerialnych i prawnych.

W bilansie saldo konta 020 wykazuje się po zmniejszeniu o zaksięgowane umorzenie na kontach 071 i 072 w zakresie dotyczącym wartości niematerialnych i prawnych.

Typowe zapisy strony Wn konta 020 „Wartości niematerialne i prawne”

1. Zakup wartości niematerialnych i prawnych, konto przeciwstawne **201, 240**
2. Otrzymane nieodpłatnie wartości niematerialne i prawne:
  - umarzone stopniowo:
    - a) od innych jednostek i zakładów budżetowych na podstawie decyzji administracyjnej (w dotychczasowej wartości początkowej):
      - wartość dotychczasowego umorzenia, konto przeciwstawne **071**
      - wartość nieumorzona, konto przeciwstawne **800**
    - b) z tytułu darów (wg wyceny w wartości rynkowej (godziwej) na dzień otrzymania), konto przeciwstawne **800**
  - umarzone w 100% w miesiącu przyjęcia do używania:
    - a) od jednostek i zakładów budżetowych (w dotychczasowej wartości):
      - nowe (nieumorzone), konto przeciwstawne **760**
      - używane, konto przeciwstawne **072**
    - b) od innych jednostek i osób prawnych (dary) w wartości rynkowej (godziwej) na dzień otrzymania. konto przeciwstawne **760**
3. Nowe pozostałe wartości niematerialne i prawne otrzymane w ramach centralnego zaopatrzenia. konto przeciwstawne **800**
4. Przyjęcie wartości niematerialnych i prawnych w związku z zakończeniem inwestycji, konto przeciwstawne **080**

Typowe zapisy strony Ma konta 020 „Wartości niematerialne i prawne”

1. Rozchód wartości niematerialnych i prawnych gdy określone prawa wygasły lub są gospodarczo nieprzydatne:
  - a) podstawowych umarzanych stopniowo,
    - wartość dotychczasowego umorzenia, konto przeciwstawne **071**
    - wartość nieumorzona, konto przeciwstawne **800**
  - b) pozostałych umorzonych w 100% konto przeciwstawne **072**
2. Nowe pozostałe wartości niematerialne i prawne przekazane w ramach centralnego zaopatrzenia. konto przeciwstawne **800**

§ 7

Konto 030 „Długoterminowe aktywa finansowe”

Konto 030 służy do ewidencji długotrwałych aktywów finansowych, a w szczególności:

- 1). akcji i udziałów w obcych podmiotach gospodarczych,
- 2). akcji i innych długoterminowych papierów wartościowych, traktowanych jako lokaty o terminie wykupu dłuższym niż rok,
- 3). innych długotrwałych aktywów finansowych.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się zwiększenia, a na stronie Ma - zmniejszenia stanu długoterminowych aktywów finansowych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 030 powinna zapewnić ustalenie wartości poszczególnych składników długoterminowych aktywów finansowych według tytułów.

Konto 030 może wykazywać saldo Wn, które oznacza wartość długoterminowych aktywów finansowych.

Na stronie **Wn konta 030** księguje się wszelkie zwiększenia stanu długoterminowych aktywów finansowych. Mogą one występować w szczególności z tytułu:

- 1) nabycia (w tym poprzez wniesienie) udziałów i akcji lub podwyższenia ich wartości w zamian za wkłady pieniężne lub wkłady niepieniężne (rzeczowe – tak zwane aporty),
- 2) zakupu obligacji Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego⁴¹,
- 3) podwyższenia kapitału zakładowego spółki, w której jednostka uprawniona posiada udziały (akcje),

Na stronie **Ma konta 030** księguje się wszelkie zmniejszenia stanu długoterminowych aktywów finansowych, w tym:

- wycofanie udziałów Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego ze spółek kontynuujących działalność,
- uzyskanie w wyniku likwidacji spółki, w której jednostka posiada udziały (akcje), składników masy likwidacji lub upadłości,
- przekwalifikowanie obligacji z długoterminowych do krótkoterminowych aktywów finansowych,
- sprzedaż obligacji.

W bilansie długoterminowe aktywa finansowe wykazuje się w wartości wynikającej z salda konta 030 skorygowanej o ewentualne saldo konta 073 „Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe”.

Typowe zapisy strony Wn konta 030 „Długoterminowe aktywa finansowe”

1. Zakup długoterminowych papierów wartościowych. Konto przeciwstawne **130**
– środki pieniężne, konto przeciwstawne **130**
2. Podwyższenie wartości udziałów (akcji) w wyniku przeznaczenia kapitału zapasowego lub rezerwowego na kapitał udziałowy lub akcyjny jednostki, w której dana jednostka posiada udziały (akcje). Konto przeciwstawne **750**

Typowe zapisy strony Ma konta 030 „Długoterminowe aktywa finansowe”

1. Rozchód sprzedanych akcji i udziałów w cenie zakupu/nabycia bez dokonanych uprzednio odpisów z tytułu utraty wartości (wartość w cenie sprzedaży księguje się Wn 130, 240 Ma 750). Konto przeciwstawne **751**
2. Rozchód sprzedanych akcji i udziałów w cenie zakupu/nabycia, dla których dokonano wcześniej odpisu z tytułu utraty wartości:
  - wyksięgowanie dokonanego odpisu z tytułu trwałej utraty wartości, konto przeciwstawne **073**
3. Uzyskanie w wyniku likwidacji spółki, w której jednostka posiadała udziały (akcje), składniki masy likwidacyjnej lub upadłościowej w postaci:
  - środków pieniężnych, konto przeciwstawne **130**
  - środków trwałych (w wartości wg wyceny), konto przeciwstawne **011**
  - pozostałych środków trwałych, konto przeciwstawne **013** (Równoległy zapis Wn 800 Ma 072.)

– materiałów konto przeciwstawne **310**

4. Przekwalifikowanie obligacji z długoterminowych aktywów finansowych do krótkoterminowych. konto przeciwstawne **140**.

§ 8

Konto 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”

Konto 071 służy do ewidencji zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, które podlegają umorzeniu według stawek amortyzacyjnych stosowanych przez jednostkę.

Odpisy umorzeniowe są dokonywane w korespondencji z kontem 400.

Na stronie Ma konta 071 ujmuje się zwiększenia, a na stronie Wn - zmniejszenia umorzenia wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

Ewidencję szczegółową do konta 071 prowadzi się według zasad podanych w wyjaśnieniach do kont 011 i 020. Do kont 011, 020 i 071 można prowadzić wspólną ewidencję szczegółową.

Konto 071 może wykazywać saldo Ma, które wyraża stan umorzenia wartości środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

Zmniejszenie umorzenia z tytułu likwidacji, sprzedaży lub nieodpłatnego przekazania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych jest ujmowane na koncie 071, w korespondencji ze stroną Ma konta 011 lub 020.

Typowe zapisy strony Wn konta 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”

1. Wyksięgowanie dotychczasowego umorzenia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych wycofanych z eksploatacji, w wyniku:

a) postawienia środków trwałych w stan likwidacji na skutek zniszczenia lub zużycia,

b) rozchodowania wartości niematerialnych i prawnych umarzanych stopniowo,

konto przeciwstawne **011, 020**

– z tytułu sprzedaży lub nieodpłatnego przekazania:

a) środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, konta przeciwstawne **011, 020**

– z tytułu rozchodowania niedoborów:

a) środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych. konta przeciwstawne **011, 020**

2. Urzędowe zmniejszenie wartości umorzenia wskutek zmniejszenia wartości środków trwałych w wyniku aktualizacji konto przeciwstawne **800**

Typowe zapisy strony Ma konta 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”

1. Naliczone za okres umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych umarzanych stopniowo, konto przeciwstawne **400**

2. Dotychczasowe umorzenie otrzymanych na podstawie decyzji organu od innej jednostki lub samorządowego zakładu budżetowego środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych umarzanych stopniowo konto przeciwstawne **011, 020**

3. Urzędowe zwiększenie umorzenia w związku z podwyższeniem z tytułu aktualizacji wartości początkowej środków trwałych podlegających stopniowemu umarzaniu konto przeciwstawne **800**

§ 9

Konto 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych”

Konto 072 służy do ewidencji zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych, podlegających umorzeniu jednorazowo w pełnej wartości, w miesiącu wydania ich do używania. Umorzenie księgowane jest w korespondencji z kontem 401.

Na stronie Ma konta 072 ujmuje się zwiększenia, a na stronie Wn - zmniejszenia umorzenia wartości początkowej środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się umorzenie środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych zlikwidowanych z powodu zużycia lub zniszczenia, sprzedanych, przekazanych nieodpłatnie, a także stanowiących niedobór lub szkodę.

Na stronie Ma konta 072 ujmuje się odpisy umorzenia nowych, wydanych do używania środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych obciążających odpowiednie koszty, dotyczące nadwyżek środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych, dotyczące środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz zbiorów bibliotecznych otrzymanych nieodpłatnie.

Konto 072 może wykazywać saldo Ma, które wyraża stan umorzenia wartości początkowej środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, umorzonych w pełnej wartości w miesiącu wydania ich do używania.

Saldo konta 072 musi się równać sumie sald kont 013 i oraz 020 w części odnoszącej się do wartości niematerialnych i prawnych umarzanych w 100% w miesiącu wydania do używania.

Saldo konta 072 koryguje wartość początkową środków ujętych na kontach 013 i 020 w części dotyczącej wartości niematerialnych i prawnych. W związku z tym wartość bilansowa tych składników jest zerowa.

Typowe zapisy strony Wn konta 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”

1. Wysięgowanie dotychczasowego umorzenia pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych rozchodowanych z tytułu:
  - likwidacji, sprzedaży, nieodpłatnego przekazania, wyłączenia z ewidencji księgowej ilościowo-wartościowej, konta przeciwstawne **013, 020**
  - niedoboru lub szkody, konto przeciwstawne **240**

Typowe zapisy strony Ma konta 072 „Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”

1. Umorzenie naliczone od wydanych do używania nowych pozostałych środków trwałych włączonych do ewidencji księgowej oraz pozostałych wartości niematerialnych i prawnych (sfinansowanych ze środków na wydatki bieżące lub otrzymanych nieodpłatnie) do:
  - działalności statutowej, konto przeciwstawne **401**
  - działalności zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, konto przeciwstawne **851**
2. Umorzenie pozostałych środków trwałych, otrzymanych jako pierwsze wyposażenie nowego obiektu sfinansowanych ze środków na inwestycje, konto przeciwstawne **800**.

§ 10

Konto 073 „Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe”

Konto 073 służy do ewidencji odpisów aktualizujących długoterminowe aktywa finansowe z tytułu trwałej utraty wartości.

Odpisów z tytułu trwałej utraty wartości dokonuje się nie później niż na koniec roku budżetowego. Konto może wykazywać saldo Ma, które oznacza wartość odpisów aktualizujących długoterminowe aktywa finansowe.

W bilansie saldo tego konta koryguje saldo konta **030**.

Po stronie Wn księguje się w szczególności:

- 1) przywrócenie uprzednio utraconej wartości długoterminowych aktywów finansowych, konto przeciwstawne
- 2) korektę ceny nabycia długoterminowych papierów wartościowych o uprzednio dokonany odpis z tytułu trwałej utraty wartości np. w przypadku ich sprzedaży .. konto przeciwstawne
- 3) przeniesienie odpisu aktualizującego z tytułu trwałej utraty wartości, w przypadku przekwalifikowania długoterminowych aktywów finansowych do krótkoterminowych konto przeciwstawne

Po stronie Ma księguje się:

1) odpis aktualizujący wartość długoterminowych aktywów finansowych na skutek trwałej utraty ich wartości.

Typowe zapisy strony Wn konta 073 „Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe”

1. Przywrócenie uprzednio utraconej wartości długoterminowych aktywów finansowych do pierwotnej wartości w cenie zakupu/nabycia, konto przeciwstawne 750

2. Korekty ceny nabycia (zakupu) długoterminowych aktywów finansowych o dokonany uprzednio odpis z tytułu trwałej utraty wartości:

– w przypadku ich sprzedaży lub innej formy zmiany własności, w razie przekwalifikowania ich do krótkoterminowych, konto przeciwstawne 030

Typowe zapisy strony Ma konta 073 „Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe”

1. Odpis aktualizujący z tytułu długotrwałej utraty wartości długoterminowych aktywów finansowych (udziałów i akcji), poniżej ich wartości w cenie zakupu/nabycia, konto przeciwstawne 751

§ 11

Konto 080 „Inwestycje (środki trwale w budowie)”

Konto 080 służy do ewidencji kosztów inwestycji rozpoczętych oraz rozliczenia kosztów inwestycji na uzyskane efekty. Na stronie Wn tego konta ujmuje się w szczególności poniesione koszty:

- 1). dotyczące inwestycji prowadzonych zarówno przez obcych wykonawców, jak i we własnym zakresie,
- 2). dotyczące przekazanych do montażu, lecz jeszcze nieoddanych do używania maszyn, urządzeń oraz innych przedmiotów, zakupionych od kontrahentów oraz wytworzonych w ramach własnej działalności gospodarczej,
- 3). ulepszenia środka trwałego (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja), które powodują zwiększenie wartości użytkowej środka trwałego.

Na stronie Ma konta 080 ujmuje się wartość uzyskanych efektów inwestycyjnych, a w szczególności:

- 1). środków trwałych,
- 2). wartości niematerialnych i prawnych,
- 3). wartość sprzedanych i nieodpłatnie przekazanych inwestycji.

Na koncie 080 nie księgujemy kosztów dotyczących zakupów gotowych środków trwałych, te ujmujemy od razu na koncie 011.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 080 powinna zapewnić co najmniej wyodrębnienie kosztów inwestycji według poszczególnych rodzajów inwestycji .

Konto 080 może wykazywać saldo Wn, które oznacza koszty inwestycji niezakończonych.

W Urzędzie Gminy na koncie 080 ewidencjonuje się ogół kosztów dotyczących realizowanych inwestycji poniesionych przez jednostkę na mające powstać nowe środki trwale lub zwiększające wartość już istniejących środków trwałych oraz nowe pozostałe środki trwale, będące pierwszym wyposażeniem nowych obiektów, a także wartości niematerialne i prawne, które sfinansowano ze środków na inwestycje.

Nie wykazuje się jako środków trwałych w budowie, lecz zalicza do środków trwałych (z dniem nabycia prawa własności) wartości nabytego na własne potrzeby gruntu lub prawa do wieczystego użytkowania gruntu także i wtedy, gdy jeszcze trwa wznoszenie na tym gruncie budynków i budowli, ponieważ grunt stanowi samodzielny obiekt.

Koszty inwestycji obejmują wartość (w cenie nabycia) wszystkich rzeczowych składników zużytych do wytworzenia oraz wykonanych robót i usług obcych, wartość świadczeń własnych oraz inne koszty dające się zaliczyć do wartości początkowej wytworzonych przedmiotów aktywów trwałych, w tym również:

- 1) niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług dotyczący inwestycji rozpoczętych,

2) naliczone za czas trwania inwestycji różnice kursowe od zaciągniętych przez inwestora zobowiązań z tytułu zakupu lub budowy środków trwałych oraz prowizje i odsetki, w tym także z tytułu zwłoki w zapłacie.

3) opłaty (np. notarialne, sądowe),

4) odszkodowania dla osób fizycznych i jednostek gospodarczych związane z wykonywaną budową (np. za dostarczenie obiektów zastępczych, przesiedlenie z zajętych terenów).

Do kosztów inwestycji, nie zalicza kosztów przetargów, ogłoszeń i innych występujących przed udzieleniem zamówień związanych z inwestycjami. Należy jednak zaliczyć koszty związane z przygotowaniem dokumentacji projektowej inwestycji, przeprowadzeniem badań geologicznych, geofizycznych oraz pomiarów geodezyjnych, przygotowania terenu pod budowę, w tym również koszty likwidacji nieruchomości niegruntownych istniejących na tym terenie a nieprzydatnych

(np. rozbiórki budynków i budowli łącznie z nieumorzoną częścią ich wartości początkowej pomniejszone o przychody), oraz koszty wnoszenia budynków i budowli, włącznie z ich sprzętaniem poprzedzającym oddanie do użytkowania. Wartość inwestycji zwiększają również:

– opłaty z tytułu użytkowania gruntów i terenów w okresie budowy obiektu oraz z tytułu uzyskania lokalizacji pod budowę,

– założenia stref ochronnych,

– założenia zieleni,

– poniesione w obcych środkach trwałych, a związane z przebudową, rozbudową, modernizacją i adaptacją tych obiektów na potrzeby inwestora (użytkownika), tzw. ulepszenie obcych środków trwałych, – ulepszenia własnych, już istniejących podstawowych środków trwałych,

W Urzędzie Gminy inwestycje finansowane są bezpośrednio z rachunku bieżącego jednostki – **konto 130** ze środków planowanych we właściwych paragrafach na majątkowe wydatki budżetowe, a ponadto mogą być dofinansowane w ramach dotacji.

Typowe zapisy strony Wn konta 080 „Inwestycje (środki trwałe w budowie)”

1. Roboty, nabycie gruntów (Zaliczenie gruntów do środków trwałych powinno nastąpić z dniem nabycia prawa własności) dostawy i usługi związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji wykonane przez zewnętrznych kontrahentów (łącznie z niepodlegającym odliczeniu podatkiem VAT) konto przeciwstawne **101, 130, 201**

2. Zakup od innych jednostek środków trwałych w budowie lub obiektów wymagających ulepszenia konto przeciwstawne **201**

3. Nieodpłatne otrzymanie środków trwałych w budowie konto przeciwstawne **800**

4. Równowartość pierwotnie odpisanej, a następnie wykorzystanej dokumentacji projektowej wznowionej inwestycji konto przeciwstawne **800**

5. Równowartość nieodpłatnych świadczeń na rzecz realizowanych inwestycji (np. czynów społecznych) konto przeciwstawne **800**

6. Pobranie materiałów inwestycyjnych i urządzeń z magazynu konto przeciwstawne **310**

7. Zakup materiałów wydanych bezpośrednio na plac budowy konto przeciwstawne **101, 201**

8. Zakup maszyn i urządzeń przekazanych bezpośrednio do budowanych obiektów a wymagających montażu lub stanowiących ich pierwsze wyposażenie oraz wartości niematerialnych i prawnych związanych z inwestycją konto przeciwstawne **101, 201**

9. Opłaty z tytułu uzyskania lokalizacji pod budowę oraz sądowe i notarialne konto przeciwstawne **101, 225, 201**

10. Wynagrodzenia osób fizycznych zatrudnionych doraźnie do prac związanych z inwestycją konto przeciwstawne **231**

11. Koszty likwidacji budynków oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej na terenie przeznaczonym pod nową zabudowę konto przeciwstawne **201, 700**

12. Cło i inne opłaty związane z nabyciem składników lub praw związanych z inwestycjami konto przeciwstawne **201, 225**

13. Naliczone w czasie trwania inwestycji dodatnie różnice kursowe od zaciągniętych zobowiązań dewizowych związanych z zakupem lub budową środków trwałych oraz odsetki za zwłokę w zapłacie zobowiązań naliczone do zakończenia zadania inwestycyjnego.

Wytworzone we własnym zakresie wycenia się po koszcie wytworzenia. Równocześnie musi być zaewidencjonowane finansowanie ze środków na działalność inwestycyjną.

W przypadku pobrania z magazynu materiałów sfinansowanych ze środków na wydatki bieżące należy ich równoważenie sfinansować ze środków na inwestycje, dokonując stosownych korekt Ponadto w obu przypadkach musi być dokonany zapis równoległy do korekty finansowania Wn 810 Ma 800.

Typowe zapisy strony Ma konta 080 „Inwestycje (środki trwale w budowie)”

1. Przyjęcie do używania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych uzyskanych w wyniku inwestycji konta przeciwstawne 011, 013 (w przypadku, gdy przyjęte do używania pozostałe środki trwale stanowiące pierwsze wyposażenie nowego obiektu zostały sfinansowane ze środków na inwestycje, to ich umorzenie księguje się Wn 800 Ma 072), 020

2. Rozliczenie kosztów ulepszenia własnych środków trwałych, konto przeciwstawne 011

3. Rozliczenie kosztów ulepszenia obcych obiektów konta przeciwstawne 011

4. Nieodpłatne przekazanie środków trwałych w budowie konta przeciwstawne 800

5. Niedobory i szkody w rzeczowych składnikach środków trwałych w budowie konta przeciwstawne 240

6. Rozliczenie kosztów inwestycji wspólnej w przypadku przejęcia części efektów przez współinwestora konta przeciwstawne 240

8. Wysięgowanie kosztów poniesionych na sprzedane konta przeciwstawne środki trwale w budowie konto przeciwstawne 800. Wówczas wystawioną fakturę lub rachunek z tytułu tej sprzedaży w Urzędzie Gminy księguje się Wn 221 Ma 760.

9. Przekazanie do magazynu pozostałości materiałów niez użytych do robót inwestycyjnych i materiałów z odzysku. Konto przeciwstawne 310. (Jeżeli w dalszym okresie, materiały te będą zużyte do działalności eksploatacyjnej, to ich równoważenie należy zrefundować ze środków na wydatki bieżące i skorygować wartość sfinansowania inwestycji zapisem minusowym na kontach Wn 810 Ma 800.

10. Odpisanie kosztów inwestycji niepodjętej (np. Niewykorzystanej dokumentacji projektowej) lub inwestycji zaniechanej konto przeciwstawne 800

11. Dodatnie różnice kursowe od zobowiązań w walutach obcych w okresie realizacji budowy (ustalone na dzień bilansowy) konto przeciwstawne 240

Opis kont zespołu 1 „Środki pieniężne i rachunki bankowe”

Konta zespołu 1 „Środki pieniężne i rachunki bankowe” służą do ewidencji:

krajowych i zagranicznych środków pieniężnych, przechowywanych w kasach, krótkoterminowych papierów wartościowych,

krajowych i zagranicznych środków pieniężnych, lokowanych na rachunkach w bankach, udzielanych przez banki kredytów w krajowych i zagranicznych środkach pieniężnych, innych krajowych i zagranicznych środków pieniężnych.

Konta zespołu 1 mają odzwierciedlać operacje pieniężne oraz obroty i stany środków pieniężnych oraz krótkoterminowych papierów wartościowych. W państwowych i samorządowych jednostkach budżetowych ewidencja prowadzona na kontach zespołu 1 służy przede wszystkim do ewidencji zrealizowanych dochodów, rozliczeń tych dochodów z budżetem państwa lub z budżetem jednostki samorządu terytorialnego oraz zrealizowanych wydatków objętych planami finansowymi tych jednostek. W państwowych jednostkach budżetowych konta zespołu 1 służą również do ewidencji operacji dokonywanych na rachunkach środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz na rachunkach bankowych związanych z realizacją programów i projektów finansowanych ze środków europejskich. W państwowych jednostkach będących dysponentami środków państwowych funduszy celowych wystąpią operacje dokonywane na rachunkach tych funduszy związane z realizacją planów finansowych tych funduszy.

Zespół 1 Środki pieniężne i rachunki bankowe

Dochodem budżetowym są wpływy uzyskane przez jednostkę budżetową z tytułu wpłat podlegających zarachowaniu na dochody odpowiednio budżetu państwa lub budżetu samorządu terytorialnego.

Wydatkiem budżetowym jest każda kwota pobrana z rachunku bieżącego jednostki budżetowej z tytułu finansowania zadań ujętych w jej planie wydatków

Konto 101 „Kasa”

Konto 101 służy do ewidencji krajowej i zagranicznej gotówki znajdującej się w kasach jednostki. Na stronie Wn tego konta ujmuje się wpływy gotówki oraz nadwyżki kasowe, a na stronie Ma - rozchody gotówki i niedobory kasowe.

Wartość konta 101 koryguje się o różnice kursowe dotyczące gotówki w obcej walucie. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 101 powinna umożliwić ustalenie:

stanu gotówki w walucie polskiej, wyrażonego w walucie polskiej i obcej stanu gotówki w walucie zagranicznej, z podziałem na poszczególne waluty obce, wartości gotówki powierzonej poszczególnym osobom za nią odpowiedzialnym.

Konto 101 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan gotówki w kasie.

Szczegółowe zasady funkcjonowania kasy, sposób dokumentowania obrotów gotówkowych oraz wysokość niezbędnego zapasu gotówki (pogotowia kasowego) określone zostały w instrukcji kasowej.

Wszystkie operacje gotówkowe ujmuje się w dniu ich dokonania w raporcie kasowym. W zależności od liczby operacji raport kasowy może być sporządzany codziennie lub za okresy kilkudniowe lub dłuższe (nie dłuższe niż 14 dni), przy czym okresy te nie mogą wykraczać poza dany miesiąc.

Środki pieniężne w kasie podlegają obligatoryjnej inwentaryzacji na ostatni dzień roku obrotowego, w przypadku szkód losowych mogących mieć wpływ na stan gotówki w kasie (włamanie, kradzież, pożar itp.) oraz przy każdej zmianie osoby odpowiedzialnej za prowadzenie kasy, a poza tym doraźnie dla kontrolowania w ciągu roku zgodności stanu gotówki przechowywanej w kasie z saldem wynikającym z raportu kasowego.

Dochody pobrane do kasy w całości należy wpłacać na rachunek dochodów jednostki budżetowej, natomiast wypłaty z kasy kwalifikowane do wydatków budżetowych są dokonywane z gotówki pobranej z banku.

Typowe zapisy strony Wn konta 101 „Kasa”

1. Podjęcie gotówki z banku:
  - z rachunku bieżącego jednostki budżetowej, konta przeciwstawne **130, 141**
  - z rachunku środków funduszy specjalnego przeznaczenia, konta przeciwstawne **135, 141**
  - z innych rachunków bankowych konta przeciwstawne **139, 141**
2. Wpływ środków pieniężnych w drodze konta przeciwstawne **141**
3. Wpłaty z tytułu należności ujętych na kontach rozrachunków konta przeciwstawne **201, 221, 231, 234, 240**
4. Wpłaty przychodów na kontach rozrachunków z tytułu:
  - sprzedaży usług i wyrobów, konta przeciwstawne **221**
  - dochodów budżetowych (podatkowych i niepodatkowych) konta przeciwstawne **221**
  - przychodów finansowych, konta przeciwstawne **221**
  - sprzedaży materiałów, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, konta przeciwstawne **221**
  - otrzymanych kar i odszkodowań, – otrzymanych darowizn gotówki konta przeciwstawne **221**
5. Wpłaty sum depozytowych (w tym z tytułu zabezpieczenia jakości i kaucji) oraz sum na zlecenie konta przeciwstawne **240**
6. Wpłaty z tytułu zwrotu uprzednio pobranych zaliczek oraz zwrotu nadmiernych wydatków konta przeciwstawne **231, 234, 240**
7. Wpłaty należności z tytułu niedoborów i szkód konta przeciwstawne **234, 240**
8. Nadwyżki środków pieniężnych w kasie konta przeciwstawne **240**

9. Wpłaty z tytułu nieprzypisanych opłat lub zwrotu kosztów związanych z działalnością finansowaną z ZFŚS konta przeciwstawne **851**,
10. Wpłaty należności z tytułu nieprzypisanych kar i grzywien:
  - działalności bieżącej konta przeciwstawne **760**
  - działalności socjalnej, konta przeciwstawne **851**
11. Wpłaty z tytułu darów pieniężnych na:
  - działalność bieżącą, konta przeciwstawne **760**
  - działalność inwestycyjną, konta przeciwstawne **800**
  - działalność socjalną, konta przeciwstawne **851**
13. Wpłaty sum na zlecenie, zabezpieczenia przetargowego i kaucji konta przeciwstawne **240**

Typowe zapisy strony Ma konta 101 „Kasa”

1. Wypłata wynagrodzeń i zaliczek na wynagrodzenie, konto przeciwstawne **231**
2. Wypłata ekwiwalentów za użycie własnej odzieży, pranie odzieży, środki higieny osobistej oraz używanie własnego sprzętu, konto przeciwstawne **231, 234, 401, 402, 409, 851**,
3. Wypłata zasiłków pokrywanych przez ZUS, konta przeciwstawne **229, 231**
4. Wypłata zaliczek do rozliczenia, konta przeciwstawne **234, 240**
5. Zapłata gotówką zobowiązań wynikających z faktur lub rachunków nieujętych na kontach rozrachunków z tytułu:
  - zakupu:
    - a) pozostałych środków trwałych, konta przeciwstawne **013**
    - b) materiałów i energii, konta przeciwstawne **201,234, 851**,
  - świadczonych usług dla działalności:
    - a) bieżącej, konta przeciwstawne **234, 201,240**
    - b) inwestycyjnej (środków trwałych w budowie), konta przeciwstawne **234, 201,240**
    - c) finansowanej z funduszy ZFŚS konta przeciwstawne **851**
6. Wpłaty z tytułu pokrycia zobowiązań ujętych na kontach rozrachunków, konta przeciwstawne **201, 234, 240**
7. Wpłaty na pokrycie strat nadzwyczajnych:
  - działalności operacyjnej, konta przeciwstawne **771**
  - działalności funduszy specjalnego przeznaczenia (ZFŚS) konta przeciwstawne **851**
9. Wpłaty z tytułu kar i grzywien:
  - działalności bieżącej konta przeciwstawne **201, 234,240**
  - działalności ZFŚS, konta przeciwstawne **851**
10. Odprowadzenia gotówki na własne rachunki bankowe, konta przeciwstawne **141**
11. Wpłaty gotówki do banku na własne rachunki bankowe (nieujmowane za pośrednictwem konta **141**) bieżący jednostki (dochody budżetowe i zwrot wydatków), konta przeciwstawne **130**
  - środków funduszy specjalnego przeznaczenia, konta przeciwstawne **135**
  - inne rachunki bankowe konta przeciwstawne **139**
12. Niedobory kasowe konta przeciwstawne **240**
13. Wpłaty sum depozytowych, kaucji i zabezpieczeń należytego wykonania oraz z sum na zlecenie, konta przeciwstawne **240**
14. Wpłaty z tytułu zwrotu nadpłat dochodów budżetowych- konta przeciwstawne **221**
15. Ujemne różnice kursowe gotówki w walutach obcych powstałe w związku z wyceną na dzień sprawozdawczy konta przeciwstawne **751** Na początku następnego kwartału danego roku zapis ten można wystornować, ponieważ na koniec każdego kwartału będzie trzeba dokonać wyceny według aktualnego kursu.
16. Fałszywe znaki pieniężne zatrzymane przez policję lub przekazane do ekspertyzy NBP, konta przeciwstawne **240**

§ 12

Konto 130 „Rachunek bieżący jednostki”

Konto 130 służy do ewidencji stanu środków pieniężnych oraz obrotów na rachunku bankowym z tytułu wydatków i dochodów (wpływów) budżetowych objętych planem finansowym.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się wpływy środków pieniężnych:

1). otrzymanych na realizację wydatków budżetowych zgodnie z planem finansowym oraz dla dysponentów niższego stopnia, w korespondencji z kontem 223, z tytułu zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych (ewidencja szczegółowa według podziałek klasyfikacji dochodów budżetowych), w korespondencji z kontami 101, 221 lub innym właściwym kontem.

Na stronie Ma konta 130 ujmuje się:

- 1). zrealizowane wydatki budżetowe zgodnie z planem finansowym jednostki jak również środki pobrane do kasy na realizację wydatków budżetowych (ewidencja szczegółowa według podziałek klasyfikacji wydatków budżetowych), w korespondencji z właściwymi kontami zespołu 1, 2, 3, 4, 7 lub 8,
- 2). okresowe przelewy dochodów budżetowych do budżetu, w korespondencji z kontem 222,
- 3). okresowe przelewy środków pieniężnych dla dysponentów niższego stopnia (ewidencja szczegółowa według dysponentów, którym przelano środki pieniężne), w korespondencji z kontem 223.

Zapisy na koncie **130** są dokonywane na podstawie dokumentów bankowych, w związku z czym musi zachodzić pełna zgodność zapisów między jednostką a bankiem.

Na koncie **130** obowiązuje zachowanie zasady czystości obrotów, co oznacza, że do błędnych zapisów, zwrotów nadpłat, korekt wprowadza się zapis ujemny.

Ewidencja szczegółowa do konta **130** jest prowadzona w szczególności planu finansowego dochodów i wydatków budżetowych.

Konto 130 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych na rachunku bieżącym jednostki budżetowej. Saldo konta **130** równe jest saldu sald wynikających z ewidencji szczegółowej prowadzonej dla kont:

wydatków budżetowych - konto 130 w zakresie wydatków budżetowych może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych otrzymanych na realizację wydatków budżetowych, a niewykorzystanych do końca roku,

dochodów budżetowych - konto 130 w zakresie dochodów budżetowych może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych z tytułu zrealizowanych dochodów budżetowych, które do końca roku nie zostały przelane do budżetu.

Saldo konta 130 ulega likwidacji przez księgowanie:

przelewu środków pieniężnych niewykorzystanych do końca roku, w korespondencji z kontem 223, przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nieprzelanych do końca roku, w korespondencji z kontem 222.

W Urzędzie Gminy prowadzone są odrębne rachunki bankowe do realizacji dochodów i wydatków budżetowych objętych planami finansowymi. W zakresie wydatków na koncie 130 ewidencjonowane są operacje związane z realizacją planu finansowego wydatków budżetowych oraz wydatków niewygasających z upływem roku budżetowego.

W Urzędzie Gminy w zależności od potrzeb prowadzona jest ewidencja analityczna do konta 130.

Nie występuje okres przejściowy pozwalający na zaliczanie operacji dokonanych na rachunkach bankowych jednostki na początku następnego roku do wykonania dochodów lub wydatków bieżącego roku budżetowego.

Typowe zapisy strony Wn konta 130 „Rachunek bieżący jednostki”

A. Wydatki

1. Wpływy środków budżetowych z budżetu, przeznaczonych na wydatki jednostki, konto przeciwstawne **223**

2. Zwroty od jednostek środków na wydatki budżetowe niewykorzystanych do końca roku budżetowego konto przeciwstawne **223**

3. Sumy zwrócone na rachunek wydatków budżetowych w roku ich dokonania:

– z kasy, **101, 140**

– z innych rachunków bankowych jednostek, konto przeciwstawne **135, 139**

– z sum pieniężnych w drodze, konto przeciwstawne **141**

– przelewem od dłużników z tytułu zwrotu wydatków:

- a) dotyczących należności ujętych na kontach rozrachunków, konta przeciwstawne **201, 225, 229, 231, 234, 240,**
- b) dotyczących zmniejszenia uprzednio zaksięgowanych kosztów konta przeciwstawne **401–405 i 409**
- 4. Wpływy z tytułu korekt omyłek bankowych i niewłaściwe obciążenia bankowe konto przeciwstawne **240**
- 5. Zwroty dotacji budżetowych przekazanych w danym roku, konta przeciwstawne **224, 810**
- 6. Zwrot niewykorzystanych środków budżetowych na wydatki na rachunek bieżący budżetu samorządu terytorialnego konto przeciwstawne **223** ze znakiem ujemnym

B. Dochody

- 1. Wpłaty z tytułu zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych:
  - z kasy , konto przeciwstawne **101**
  - z sum pieniężnych w drodze, konto przeciwstawne **141**
  - z innych rachunków bankowych jednostki, konto przeciwstawne **135, 139,**
  - z tytułu należności przypisanych, konto przeciwstawne **221**
- 2. Przypisane przez banki oprocentowanie środków na rachunku bieżącym konto przeciwstawne **221**
- 3. Wpłata bezgotówkowa odsetek za zwłokę w zapłacie należności konto przeciwstawne **201, 221, 240,**
- 4. Wpływ równowartości wykupionego przez bank obcego czeku rozrachunkowego z tytułu wpłaty dochodów, konto przeciwstawne **140, 141**

Typowe zapisy strony Ma konta 130 „Rachunek bieżący jednostki”

A. Wydatki

- 1. Zrealizowane wydatki budżetowe związane z finansowaniem własnej działalności w formie:
  - pobrania gotówki z banku do kasy, konto przeciwstawne **101, 141**
  - przelewów z tytułu zapłaty zobowiązań ujętych na kontach rozrachunkowych dotyczących działalności bieżącej i inwestycyjnej, (równoległy zapis Wn 810 Ma 800) konto przeciwstawne **201, 225, 229, 231, 234, 240**
  - wypłaconych przelewami kwot do rozliczenia, konto przeciwstawne **234, 240**
  - przelewów równowartości odpisów na ZFŚS, konto przeciwstawne **240,**
  - przelewów na wyodrębniony rachunek równowartości gwarancji, konto przeciwstawne **139**
  - przelewów refundacyjnych na rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia lub rachunek państwowych funduszy celowych, konto przeciwstawne **135, 139, 240**
  - zapłaty kar, grzywien, odszkodowań i kosztów sądowych:
    - a) obciążające pozostałe koszty operacyjne, konto przeciwstawne **201, 240,**
    - b) obciążające pracowników lub inne osoby, konto przeciwstawne **234, 240**
  - zapłaty odsetek za zwłokę w zapłacie zobowiązań konto przeciwstawne **201, 225, 229, 240,**
- 2. Przekazanie dotacji budżetowych. konto przeciwstawne **224**
- 3. Omyłkowe obciążenia bankowe konto przeciwstawne **240**
- 4. Opłaty za usługi bankowe pobrane przez banki **402**

B. Dochody

- 1. Zwroty nadpłat w dochodach budżetowych konto przeciwstawne **221,**
- 2. Okresowe przelewy zrealizowanych dochodów budżetowych odprowadzanych na rachunek bieżący budżetu samorządu terytorialnego, konto przeciwstawne **222**
- 3. Odprowadzenie VAT ujętego w fakturach dotyczących przychodów wpłacanych na dochody budżetowe konto przeciwstawne **225**

§ 13

Konto 135 „Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia”

Konto 135 służy do ewidencji środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych .

Na stronie Wn tego konta ujmuje się wpływy środków pieniężnych na rachunki bankowe, a na stronie Ma - wypłaty środków z rachunków bankowych.

Ewidencja szczegółowa do konta 135 powinna umożliwić ustalenie stanu środków funduszu.

Konto 135 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych, na rachunku bankowym funduszu.

Typowe zapisy strony Wn konta 135 „Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia”

1. Wpłata równowartości odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, konto przeciwstawne **240, 851**

2. Wpływy należności za świadczenia działalności, finansowanej z funduszy specjalnego przeznaczenia:

– przypisanych, konto przeciwstawne **234, 240**

– nieprzypisanych, konto przeciwstawne **851,**

3. Przypisane odsetki od środków ZFŚS znajdujących się na rachunkach bankowych konto przeciwstawne **851,**

4. Wpłaty gotówki z kasy, konto przeciwstawne **101, 141**

5. Wpłaty darowizny pieniężnej na rzecz ZFŚS konto przeciwstawne **851,**

6. Przelewy z tytułu zwrotu zaliczek i pożyczek wraz z należnymi odsetkami ujętymi jako należności, konto przeciwstawne **234, 240**

7. Obciążenia z tytułu błędów i omyłek bankowych oraz ich korekty, konto przeciwstawne **240**

8. Wpływ środków z tytułu refundacji opłat za usługi bankowe pobranych przez bank z rachunku ZFŚS, konto przeciwstawne **240, 851**

9. Wpłaty odsetek za zwłokę w zapłacie należności funduszy specjalnego przeznaczenia:

– przypisanych, konto przeciwstawne **240**

– nieprzypisanych, konto przeciwstawne **851, 853**

Typowe zapisy strony Ma konta 135 „Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia”

1. Podjęcie gotówki do kasy na wypłaty, konto przeciwstawne **101, 141**

2. Przelewy na pokrycie zobowiązań z tytułu dostaw i usług na rzecz działalności finansowanej z ZFŚS, konto przeciwstawne **201, 231, 234, 240**

3. Przelewy środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych przekazanych poza jednostkę (np. na finansowanie wspólnych przedsięwzięć), konto przeciwstawne **240, 851**

4. Przelew z tytułu refundacji wydatków pokrytych z bieżącego rachunku bankowego, konto przeciwstawne **130, 240**

5. Przekazanie zobowiązań wobec budżetu (np. z tytułu zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, opłat lokalnych), konto przeciwstawne **225, 851**

6. Przekazanie zobowiązań wobec ZUS i PFRON, konto przeciwstawne **229**

7. Zapłacone kary, grzywny, opłaty sądowe i inne dotyczące działalności ZFŚS, konto przeciwstawne **851,**

8. Zwrot niewykorzystanych środków otrzymanych do rozliczenia na określone zadania, konto przeciwstawne **234, 240, 851**

9. Obciążenia bankowe z tytułu opłat za usługi bankowe, konto przeciwstawne **240, 851,**

10. Błędy w wyciągach bankowych i ich sprostowania, konto przeciwstawne **240**

(Opłaty dotyczące rachunku środków ZFŚS podlegają zwrotowi z rachunku bieżącego jednostki, gdyż stanowią koszt działalności jednostki.)

§ 14

Konto 139 „Inne rachunki bankowe”

Konto 139 służy do ewidencji operacji dotyczących środków pieniężnych wydzielonych na innych rachunkach bankowych niż rachunki bieżące i specjalnego przeznaczenia.

Na koncie 139 prowadzi się w szczególności ewidencję obrotów na wyodrębnionych rachunkach bankowych:

1) czeków potwierdzonych,

- 2) sum depozytowych,
- 3) sum na zlecenie,
- 4) środków obcych na inwestycje,

Sumy depozytowe to obce środki pieniężne przechowywane przez Urząd Gminy w szczególności kaucje, wadia oraz sumy stanowiące przedmiot sporu, otrzymane w związku z postępowaniem sądowym lub administracyjnym.

Na koncie 139 dokonuje się księgowania wyłącznie na podstawie dokumentów bankowych, w związku z czym musi zachodzić pełna zgodność zapisów konta 139 między księgowością jednostki a księgowością banku.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się wpływy wydzielonych środków pieniężnych z rachunków bieżących, sum depozytowych i na zlecenie.

Na stronie Ma konta 139 ujmuje się wypłaty środków pieniężnych dokonane z wydzielonych rachunków bankowych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 139 powinna zapewnić ustalenie stanu środków pieniężnych dla każdego wydzielonego rachunku bankowego, a także według kontrahentów.

Konto 139 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych znajdujących się na innych rachunkach bankowych.

Typowe zapisy strony Wn konta 139 „Inne rachunki bankowe”

1. Wpływ na rachunek pomocniczy równowartości wstrzymanych kaucji gwarancyjnych przy zapłacie za usługi remontowo-budowlane wykonane dla jednostek budżetowych, konto przeciwstawne **240**
2. Wpłata na pomocniczy rachunek bankowy jednostek budżetowych sum depozytowych, z tytułu: kaucji, wadiów i zabezpieczenia pieniężnego, konto przeciwstawne **240**
3. Odprowadzenie z kasy przyjętych w gotówce kaucji i zabezpieczenia pieniężnego, a w końcu roku także niepobranych w terminie wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych, konto przeciwstawne **101, 141**
4. Wpływ środków na pokrycie potwierdzonych czeków, rozrachunkowych konto przeciwstawne **130, 135**
5. Wpływ środków na zadania zlecone, konto przeciwstawne **240**
6. Błędy w wyciągach bankowych i ich sprostowania, konto przeciwstawne **240,**
7. Odsetki od sum depozytowych i sum na zlecenie stanowiących własność osób fizycznych, prawnych i innych jednostek organizacyjnych, konto przeciwstawne **240,**
8. Odsetki naliczone przez bank od sum depozytowych i sum na zlecenie przekazanych przez państwowe jednostki budżetowe, konto przeciwstawne **225**

Typowe zapisy strony Ma konta 139 „Inne rachunki bankowe”

1. Pokrycie zobowiązań rozrachunkowym przelewem lub czekiem potwierdzonym, konto przeciwstawne **201, 240**
2. Pokrycie zobowiązań z akredytywy budżetowej konto przeciwstawne **201, 231, 240**
3. Pobranie gotówki do kasy z sum na zlecenia i na niepodjęte w terminie wynagrodzenia pracowników jednostek budżetowych, konto przeciwstawne **101, 141**
4. Przelewy z tytułu zapłaty zobowiązań pokrywanych z sum na zlecenie, z wstrzymanych kaucji, konto przeciwstawne **201, 225, 229, 240**
5. Przelewy z tytułu zwrotu kaucji, wadiów, sum zabezpieczenia i innych sum depozytowych, konto przeciwstawne **240**
6. Zwrot niewykorzystanych środków na zadania zlecone, konto przeciwstawne **240**
7. Błędy w wyciągach bankowych i ich sprostowania, konto przeciwstawne **240**
8. Obciążenia bankowe z tytułu kosztów prowadzenia rachunku i opłat za operacje – dotyczące obcych sum, konto przeciwstawne **240**
9. Odprowadzenie do budżetu oprocentowania sum depozytowych i sum na zlecenie złożonych przez państwowe jednostki budżetowe, konto przeciwstawne **225**
10. Wpłata na dochody budżetowe z tytułu wygaśnięcia prawa właściciela do depozytu, konto przeciwstawne **240**

Konto 140 „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne”

Konto 140 służy do ewidencji krótkoterminowych papierów wartościowych i innych środków pieniężnych, których wartość wyrażona jest zarówno w walucie polskiej, jak i w walucie obcej (w tym czeki i weksle obce, zabezpieczenia prawidłowego wykonania robót, gwarancje itp).

Na stronie Wn konta 140 ujmuje się zwiększenia stanu krótkoterminowych papierów wartościowych i innych środków pieniężnych, a na stronie Ma - zmniejszenia stanu krótkoterminowych papierów wartościowych i innych środków pieniężnych.

Ewidencja szczegółowa do konta 140 powinna umożliwić ustalenie:

poszczególnych składników krótkoterminowych papierów wartościowych i innych środków pieniężnych,

wyrażonego w walucie polskiej i obcej stanu poszczególnych krótkoterminowych papierów wartościowych i innych środków pieniężnych z podziałem na poszczególne waluty obce,

wartości krótkoterminowych papierów wartościowych i innych środków pieniężnych powierzonych poszczególnym osobom za nie odpowiedzialnym.

Konto 140 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan krótkoterminowych papierów wartościowych i innych środków pieniężnych.

Krótkoterminowe papiery wartościowe wykazuje się w księgach według ceny nabycia, tj. łącznie z prowizjami biur maklerskich i opłatami dokonywanymi przy zakupie, jednak nie wyższych od cen rynkowych. Jeżeli ceny rynkowe są niższe, to wynikającą z obniżenia różnicą obciąża się koszty finansowe – konto 751, a w razie ustąpienia przyczyn obniżenia przywraca się poprzednią wartość, uznając konto 751.

Czeki obce to środki płatnicze, za pomocą których dłużnik spłacił swoje zobowiązanie i wobec tego pod datą przyjęcia czeku zmniejsza się należność od dłużnika. Czeki mogą być gotówkowe lub rozliczeniowe. Otrzymane obce czeki rozliczeniowe przekazuje się do banku w celu ich wykupu z rachunku dłużnika i zarachowania wpływu środków na wskazany rachunek wierzyciela. Na podstawie obcych czeków gotówkowych pobiera się gotówkę z rachunku bankowego dłużnika. Czeki obce ujmuje się w ewidencji w wartości nominalnej.

Weksel to złożone, według ściśle określonego wzoru, zobowiązanie do zapłaty oznaczonej osobie, w ustalonym miejscu i terminie, sumy pieniężnej, określonej w wekslu albo przez wystawcę weksla, w przypadku weksla własnego, albo przez osobę przez niego wskazaną w przypadku weksla trasowanego.

Zasady dokonywania rozliczeń za pomocą weksla reguluje ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282 z późn. zm.).

Weksle obce ujmuje się na koncie 140 w wartości nominalnej, a ewentualne różnice z tytułu dyskonta (tj. przewyżki wartości nominalnej ponad sumę należności) odnosi się na przychody finansowe – konto 750.

Typowe zapisy strony Wn konta 140 „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne”

1. Zakup obcych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu (w cenie nabycia), konto przeciwstawne **101, 135**

2. Czeki obce otrzymane na pokrycie:

– należności ujętych na kontach rozrachunków, konto przeciwstawne **201, 221, 234, 240**

– należności z tytułu przychodów nieujętych na kontach rozrachunków, konto przeciwstawne **750, 760, 851**

3. Przyjęcie weksla obcego na pokrycie należności (przed terminem jego płatności):

– wartość netto, tj. po potrąceniu dyskonta, konto przeciwstawne **201, 221, 240**

– dyskonto konto przeciwstawne **750**

4. Zwrot weksli obcych przez bank lub kontrahenta, **141**

5. Przywrócenie poprzedniej wartości krótkoterminowych papierów wartościowych w przypadku ustąpienia przyczyn jej obniżenia, konto przeciwstawne **750**

Typowe zapisy strony Ma konta 140 „Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne”

1. Wartość sprzedanych krótkoterminowych papierów wartościowych (w wartości ewidencyjnej na dzień sprzedaży), konto przeciwstawne **751**
2. Zwrot wystawcom niezrealizowanych przez bank czeków (Ma 140 – czeki obce), konto przeciwstawne **201, 221, 234, 240**
3. Wykup weksli przez dłużnika lub bank, konto przeciwstawne **101, 130, 135, 139**
4. Zapłata innemu kontrahentowi wekslem obcym lub przekazanie weksla obcego do skupu:
– wartość netto (po potrąceniu dyskonta), konto przeciwstawne **201, 240**
– dyskonto konto przeciwstawne **751**
5. Niedobory inwentaryzacyjne krótkoterminowych papierów wartościowych lub innych środków pieniężnych, konto przeciwstawne **240**
6. Odpisanie weksli obcych przedawnionych lub nieściągalnych, konto przeciwstawne **760, 851**
7. Zmniejszenie wartości krótkoterminowych papierów wartościowych na dzień bilansowy z tytułu utraty wartości, konto przeciwstawne **751**

§ 15

Konto 141 „Środki pieniężne w drodze”

Konto 141 służy do ewidencji środków pieniężnych w drodze.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się zwiększenia stanu środków pieniężnych w drodze, a na stronie Ma - zmniejszenia stanu środków pieniężnych w drodze.

Stosownie do przyjętej techniki księgowania, środki pieniężne w drodze mogą być ewidencjonowane bieżąco lub tylko na przełomie okresu sprawozdawczego.

Konto 141 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych w drodze.

Sumy pieniężne w drodze inwentaryzuje się w formie porównania danych księgowych z odpowiednimi dokumentami

Typowe zapisy strony Wn konta 141 „Środki pieniężne w drodze”

1. Dokonywane za pośrednictwem innych banków lub wszystkie:
– wpłaty z kasy na rachunek bankowy, konto przeciwstawne **101**
– pobrania z rachunków bankowych do kasy, konto przeciwstawne **130, 135, 139**
2. Przelewy środków między rachunkami bankowymi jednostki prowadzonymi w różnych bankach. konto przeciwstawne **130, 139**

Typowe zapisy strony Ma konta 141 „Środki pieniężne w drodze”

1. Realizacja przez bank obcych czeków rozliczeniowych zgłoszonych do wykupu (wpływ środków pieniężnych na rachunek bankowy), konto przeciwstawne **130, 135, 139**
2. Zwrot z banku niewykorzystanych czeków obcych, konto przeciwstawne **140**
3. Zwrot wystawcom czeków obcych niezrealizowanych przez bank, konto przeciwstawne **201, 221, 234, 240**
4. Wpływ środków pieniężnych w drodze:
– do kasy, konto przeciwstawne **101**
– na rachunki bankowe, konto przeciwstawne **130, 135, 139**

Zespół 2 – „Rozrachunki i rozliczenia”

Konta zespołu 2 służą do ewidencji wszelkich krajowych i zagranicznych rozrachunków, a także do ewidencji rozliczeń środków budżetowych, środków europejskich i innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi, wynagrodzeń, niedoborów, szkód i nadwyżek oraz wszelkich innych rozliczeń związanych z rozrachunkami i roszczeniami spornymi. Na kontach tego zespołu ujmuje się rozrachunki i roszczenia krajowe i zagraniczne, powstające ze wszystkich tytułów, niezależnie od rodzaju działalności, której dotyczą, i źródeł, z których są finansowane.

Rozrachunki to należności i zobowiązania bezsporne, których tytuły i kwoty uznają zarówno wierzyciele, jak i dłużnicy.

Roszczenia to należności kwestionowane przez kontrahentów, które w przypadku dochodzenia ich drogą sądową stają się roszczeniami spornymi w dniu wniesienia pozwu do sądu.

Rozrachunki i roszczenia ujmuje się w ewidencji księgowej od dnia ich powstania do dnia ich wygaśnięcia na skutek spłacenia, oddalenia w postępowaniu spornym lub egzekucyjnym, umorzenia lub odpisania na skutek przedawnienia albo odpisania jako nieistotnych należności. Na kontach tego zespołu ewidencjonuje się także różnego rodzaju rozliczenia, które powstają w związku z grupowaniem lub wyjaśnianiem określonych kwot, np.:

- dochodów budżetowych (konto 222),
- wydatków budżetowych (konto 223)
- dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich (konto 224),

Należności, roszczenia i zobowiązania ujmuje się w księgach w wartości ustalonej przy ich powstaniu, wyrażonej w walucie polskiej, a w przypadku gdy wyrażone są one w walutach obcych, ujmuje się je w wartości nominalnej przeliczonej na złote polskie według kursu średniego ustalonego przez NBP dla danej waluty obcej na dzień przeprowadzania operacji, (patrz: gazeta Rzeczpospolita) o ile odrębne przepisy dotyczące środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej i innych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz środków niepodlegających zwrotowi, pochodzących ze źródeł zagranicznych, nie stanowią inaczej – odpowiednio po kursie faktycznie zastosowanym w tym dniu i wynikającym z charakteru operacji – w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności lub zobowiązań.

Na dzień bilansowy wycenia się wyrażone w walutach obcych należności i zobowiązania po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP.

Różnice wartości, wynikające z różnicy kursów walut obcych występujących między dniem powstania należności, roszczenia lub zobowiązania a dniem ich zapłaty lub wyceny, ujmuje się w ewidencji na koncie rozrachunków

w korespondencji:

- 1) z kontem 750 „Przychody i koszty finansowe” (z tytułu zwiększeń w zakresie działalności bieżącej),
- 2) z kontem 751 „Koszty finansowe” (z tytułu zmniejszeń wartości w zakresie dotyczącym działalności bieżącej),
- 3) z kontem 080 (dotyczące inwestycji – środków trwałych w budowie),
- 4) z kontem ZFSS - 851

Roszczenia wobec osób odpowiedzialnych za niedobory zawinione ustala kierownik jednostki. Może to być kwota odpowiadająca aktualnej wartości rynkowej niedoboru. Roszczenie z tytułu niedoboru używanego składnika majątku ustala się w wartości netto, tzn. odejmując od aktualnej wartości początkowej równowartość odpowiadającą oszacowanemu zużyciu. Przewyżkę wartości roszczenia ponad ewidencyjną wartość braku (wartość netto) ujmuje się po stronie Wn konta 240 i po stronie Ma na koncie 760.

Wynikające z ewidencji stany na kontach rozrachunkowych powinny być poddawane okresowej weryfikacji w celu ujawnienia i wyksięgowania należności i roszczeń oraz zobowiązań przedawnionych lub nieściągalnych – nierealne aktywa lub pasywa nie mogą być wykazane w bilansie.

Należności i roszczenia przedawnione, umorzone lub odpisane z tytułu uznania za nieściągalne zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych na koncie 761, a jeżeli dotyczyły operacji finansowych – zalicza się je do kosztów finansowych na koncie 751.

Natomiast przedawnione zobowiązania zalicza się do pozostałych przychodów operacyjnych lub odpowiednio do przychodów finansowych, z wyjątkiem związanych z działalnością finansowaną z ZFŚS, które zalicza się odpowiednio na zwiększenie lub zmniejszenie funduszu, a także związanych z nierozliczoną działalnością inwestycyjną, które zalicza się na zwiększenie lub zmniejszenie kosztów inwestycji (środków trwałych w budowie).

Przedawnienie należności lub zobowiązania oznacza przewidziane prawem wygaśnięcie możliwości ich dochodzenia na drodze sądowej wobec upływu terminu przedawnienia, który jest określony odpowiednio w Kodeksie cywilnym lub w Kodeksie pracy, a okres jego trwania zależy od tytułu należności lub zobowiązania.

Terminy przedawnienia nie ulegają skróceniu lub przedłużeniu w wyniku czynności prawnych. Mogą one być tylko zawieszane lub przerywane w przypadkach określonych przepisami. Bieg przedawnienia przerywa i zaczyna na nowo między innymi:

- każda czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń, przedsięwzięta w celu dochodzenia, ustalania, zaspokajania lub zabezpieczania roszczenia,
- uznanie roszczenia przez kontrahenta lub upoważnione do działania w jego imieniu osoby, w postaci np. potwierdzenia salda,
- wszczęcie mediacji.

Termin przedawnienia zobowiązań podatkowych i przerwanie biegu ich przedawnienia określone są w art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j.: Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.).

Umorzenie należności oznacza dokonane przez wierzyciela zwolnienie dłużnika z długu, wywołane innymi przyczynami aniżeli zapłata, przedawnienie lub nieściągalność. Następuje ono pod datą oświadczenia wierzyciela o zwolnieniu z długu.

Szczegółowe zasady, tryb umarzania i odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych, do których nie stosuje się przepisów ustawy – Ordynacja podatkowa, tj. należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym określone zostały Uchwałą nr XLIV/448/2010 z dnia 11 sierpnia 2010 roku w sprawie zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania spłat lub rozkładania na raty, wpłat należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadające Gminie Wilkowice lub jej jednostkom podległym.

Odsetki od należności i zobowiązań, w tym również tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia miesiąca w wysokości należnej na koniec tego miesiąca.

Należności i zobowiązania na koniec każdego kwartału wykazuje się w kwocie wymagającej zapłaty, to jest łącznie z odsetkami należnymi na koniec kwartału.

Naliczone odsetki od należności księguje się pod datą naliczenia Wn odpowiednie konto zespołu 2, Ma 720 i 750, natomiast od zobowiązań księguje się Wn 751, Ma odpowiednie konto zespołu 2.

Wartość należności aktualizuje się, uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego nie później niż na dzień bilansowy. Odpisami tymi należy objąć:

1. należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości – do wysokości należności nie objętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności, zgłoszonej likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym,
2. należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego – w pełnej wysokości należności

3. należności kwestionowanych przez dłużników oraz tych z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny jego sytuacji majątkowej i finansowej wynika, że spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna – do wysokości nie pokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności
4. należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego - w wysokości tych kwot, do czasu ich otrzymania lub odpisania,
5. należności przeterminowanych lub przeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w przypadkach uzasadnionych rodzajem prowadzonej działalności lub strukturą odbiorców, w wysokości wiarygodnie oszacowanej kwoty odpisu, w tym także ogólnego, na nieściągalne należności

Odpisy aktualizujące zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych (Wn 761) lub do kosztów finansowych (Wn 751) z wyjątkiem dotyczących należności finansowanych z funduszy tworzonych na podstawie ustaw, które obciążają te fundusze.

Należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają dokonane uprzednio odpisy aktualizujące ich wartość.

Inwentaryzację należności przeprowadza się w IV kwartale roku budżetowego i należy ją zakończyć do 15 dnia następnego roku budżetowego.

Należności inwentaryzuje się drogą otrzymania od banków i uzyskania od kontrahentów potwierdzeń zgodności wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów z wyjątkiem należności:

- spornych i wątpliwych,
- od osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych,
- z tytułów publicznoprawnych,
- których uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe,

bo te inwentaryzuje się tak samo jak wszystkie zobowiązania, drogą porównania danych wynikających z ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji ich realnej wartości.

Wezwanie do pisemnego potwierdzenia salda należy do obowiązków tylko wierzyciela. Można odstąpić od uzgadniania drobnych sald należności, zgodnie z zasadą istotności (art. 8 ust. 1 „ustawy”), która dopuszcza stosowanie uproszczeń, jeżeli nie spowodują one znaczących zniekształceń wartości majątku lub wyniku działalności. Decyzję o takim odstąpieniu podejmuje kierownik jednostki.

Stwierdzone różnice inwentaryzacyjne (różnice między stanem wynikającym z ksiąg a stanem potwierdzonym przez kontrahentów lub stanem wynikającym z dokumentów) należy ująć i rozliczyć w księgach roku obrotowego, którego dotyczyła inwentaryzacja rozrachunków .

Ewidencja szczegółowa do kont zespołu 2 prowadzona jest w sposób umożliwiający wyodrębnienie poszczególnych grup rozrachunków, rozliczeń i roszczeń spornych, ustalenie przebiegu ich rozliczeń oraz stanu należności, rozliczeń, roszczeń spornych i zobowiązań z podziałem według kontrahentów, a równocześnie, jeżeli dotyczą rozliczeń w walutach obcych, także dodatkowo w poszczególnych walutach, a przy rozliczaniu środków europejskich również w podziale odpowiednio na programy lub projekty.

Ponadto w ewidencji szczegółowej należy uwzględniać podziałki klasyfikacji budżetowej oraz potrzeby grupowania danych o stanie rozrachunków finansowanych z poszczególnych źródeł, a także według tytułów ich powstania określonych we wzorze bilansu podziałem na długo- i rótkoterminowe, a także wymogi innych sprawozdań finansowych oraz rozliczeń podatkowych i innych publicznoprawnych.

Konto 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”

Konto 201 służy do ewidencji wszelkich rozrachunków i roszczeń krajowych i zagranicznych z tytułu dostaw, robót i usług, w tym również zaliczek na poczet dostaw, robót i usług oraz kaucji gwarancyjnych, a także związanych z nimi należności z tytułu przychodów finansowych. Na koncie 201 nie ujmuje się należności jednostek budżetowych zaliczanych do dochodów budżetowych, które są ewidencjonowane na koncie 221.

Na koncie 201 ewidencjonuje również należności oraz działalności wyodrębnionych funduszy.

Rozrachunki z dostawcami ewidencjonowane na tym koncie powstają w wyniku fakturowania wykonanych na rzecz Urzędu dostaw, robót i usług lub zaliczek na przyszłe usługi, a także wynikających z otrzymanych rachunków, bez względu na źródło ich finansowania, w tym również tych, które dotyczą działalności inwestycyjnej.

Konto 201 obciąża się przede wszystkim z tytułu:

- należności za sprzedane wyroby, usługi, towary handlowe, materiały i inne składniki majątkowe na podstawie wystawionych faktur lub rachunków oraz z tytułu wpłacanych zaliczek na przyszłe dostawy lub usługi,
- spłaty zobowiązań wobec dostawców,
- zwrotu dostaw w związku z uznanymi przez dostawców reklamacjami (na podstawie faktur korygujących),
- należnych od odbiorców odsetek za zwłokę w zapłacie,
- należnych kar i odszkodowań związanych z dostawami,
- zmniejszenia zobowiązania wobec dostawców na podstawie otrzymanych faktur korygujących,
- odpisów przedawnionych zobowiązań.

Konto 201 uznaje się w szczególności z tytułu:

- zobowiązań za dostawy i usługi wynikających z otrzymanych faktur lub rachunków
- naliczonych odsetek umownych za nieterminową zapłatę zobowiązań oraz kar umownych lub odszkodowań należnych dostawcy,
- wpłat należności za zrealizowane dostawy i usługi
- umorzenia lub odpisania należności od odbiorców.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 201 powinna zapewnić możliwość wydzielenia należności i zobowiązań według poszczególnych kontrahentów ze wskazaniem podziałek klasyfikacji budżetowej oraz z podaniem w odniesieniu do kontrahentów zagranicznych obok wartości w złotych polskich również wartości w poszczególnych walutach, a ponadto powinna umożliwić ustalenie należności i zobowiązań w podziale na wymagalne i niewymagalne w sprawozdaniu bilansowym oraz w sprawozdaniach budżetowych i innych.

Konto 201 może mieć dwa salda, które ustala się na podstawie ewidencji analitycznej w wyniku sumowania oddzielnie sald należności i sald zobowiązań występujących na kontach rozrachunków z poszczególnymi kontrahentami.

Saldo Wn oznacza stan należności i roszczeń, a saldo Ma stan zobowiązań.

W bilansie wykazuje się należności skorygowane o odpisy aktualizujące, które dokonuje się na koncie 290

Typowe zapisy strony Wn konta 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”

1. Należności z tytułu sprzedaży (na podstawie wystawionych faktur VAT i faktur korygujących VAT lub rachunków) – konto przeciwstawne **760**
oraz dodatkowo w przypadku rozliczeń podatku VAT: 225 – VAT należny od dokonanej sprzedaży naliczony w fakturach VAT i fakturach korygujących.
2. Naliczone różnice kursowe walut obcych zwiększające wartość należności od odbiorców wyrażonych w walutach obcych i zmniejszające wartość zobowiązań wobec dostawców:
  - działalności bieżącej, konto przeciwstawne **750**
  - działalności inwestycyjnej (środków trwałych w budowie) do czasu rozliczenia zadania, konto przeciwstawne **080**
  - działalności ZFŚS konto przeciwstawne **851**,
3. Wartość niedoborów i szkód w dostawach, za które odpowiada dostawca oraz inne tytuły zmniejszenia zobowiązań wobec dostawców (np. uznane przez dostawcę reklamacje jednostki), konto przeciwstawne **080, 310,401, 851**,
4. Zaakceptowane przez dłużników należności od dostawców z tytułu kar i odszkodowań umownych związanych z dostawami, konto przeciwstawne **760**
5. Naliczone należności od odbiorców z tytułu wymagalnych odsetek za zwłokę w zapłacie, konto przeciwstawne **750**

6. Faktura korygująca zmniejszająca kwotę zobowiązania wobec dostawcy (np. z tytułu uznanej reklamacji, korekty błędu, udzielenia rabatu czy bonifikaty).

a) wartość dostawy w cenie sprzedaży lub łącznie z VAT niepodlegającym odliczeniu dotycząca: działalności eksploatacyjnej, konto przeciwstawne **013, 310, 401, 402, 409**

– działalności ZFŚS, konto przeciwstawne **851**

b) zmniejszenie uprzednio naliczonego VAT do odliczenia, konto przeciwstawne **225**

7. Zapłata zobowiązań za dostawy i usługi, konto przeciwstawne **101, 130, 135, 139**

8. Odpisanie zobowiązań (przedawnionych i umorzonych):

– działalności eksploatacyjnej:

z tytułu odsetek, konto przeciwstawne **750**

z pozostałych tytułów, konto przeciwstawne **760**

– działalności finansowanej z funduszy celowych, konto przeciwstawne **851,**

– działalności inwestycyjnej (środków trwałych w budowie) w okresie realizacji zadania, konto przeciwstawne **080**

12. Kompensata należności z zobowiązaniami. konto przeciwstawne **201**

13. W równowartość potrąconej przy zapłacie zobowiązań kaucji gwarancyjnej, która jest przelewana z konta 130 na rachunek pomocniczy sum depozytowych 240

(Jest to zapis równoległy do przelewu środków na rachunek sum depozytowych – księgowanego Wn 139 Ma 130, który ułatwia analizę zobowiązań pozostałych do pokrycia ze środków na wydatki budżetowe.)

Typowe zapisy strony Ma konta 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”

1. Zobowiązania wynikające z faktur VAT lub rachunków

z tytułu dostaw robót i usług:

– wartość w cenie zakupu i niepodlegający odliczeniu VAT dotyczące:

_ działalności bieżącej i inwestycyjnej, konto przeciwstawne **011, 013, 020, 310, 401–409**

_ sum na zlecenie, konto przeciwstawne **240**

_ działalności finansowanej z ZFŚS konto przeciwstawne **013, 310, 851,**

– wartość naliczonego w fakturach VAT podlegającego odliczeniu (w całości lub w części) od VAT należnego konto przeciwstawne **225,**

2. Zobowiązania wobec dostawców z tytułu wymagalnych odsetek i kar umownych:

– działalności bieżącej odsetki za zwłokę w zapłacie, konto przeciwstawne **761, 751**

– działalności inwestycyjnej (kary umowne i odsetki za zwłokę) do czasu zakończenia zadania, konto przeciwstawne **080**

– działalności finansowanej z ZFŚS konto przeciwstawne **851,**

3. Wpłaty należności oraz zaliczek od odbiorców do kasy lub na rachunki bankowe konto przeciwstawne **101, 130, 135**

4. Odpisanie należności umorzonych, przedawnionych lub nieistotnych, na które:

a) nie dokonano odpisu aktualizującego:

– działalności bieżącej, konto przeciwstawne **761**

– działalności finansowanej z ZFŚS konto przeciwstawne **851,**

b) dokonano odpisu aktualizujący konto przeciwstawne **290**

5. Uznane reklamacje złożone przez odbiorców i korekty zmniejszające należności z tytułu sprzedaży produktów:

a) wartość w cenie sprzedaży na podstawie faktur korygujących:

– działalności finansowanej z ZFŚS konto przeciwstawne **851,**

b) VAT naliczony przy sprzedaży, konto przeciwstawne **225**

6. Naliczone różnice kursowe walut obcych zmniejszające należności od odbiorców i zwiększające zobowiązania wobec dostawców:

– działalności operacyjnej, konto przeciwstawne **751**

– działalności ZFŚS, konto przeciwstawne **851,**

– działalności inwestycyjnej (środków trwałych w budowie) do czasu zakończenia zadania. konto przeciwstawne **080**

W Urzędzie Gminy funkcja konta 201 jest ograniczona do ewidencjonowania na tym koncie wyłącznie rozrachunków z dostawcami i wykonawcami robót czy usług oraz do tych należności, które zgodnie z Uchwałą budżetową zawierają upoważnienia Wójta dla przyjmowania zwrotu poniesionych

niektórych wydatków na ich wznowienie. Wszystkie pozostałe należności od odbiorców towarów i usług stanowią należności z tytułu dochodów budżetowych i jako takie muszą być ujmowane na koncie 221.

Konto 221, „Należności z tytułu dochodów budżetowych”

Konto 221 przeznaczone jest do ewidencji należności jednostek budżetowych, z tytułu dochodów budżetowych, z wyjątkiem należności wymagalnych w przyszłych latach.

W Urzędzie Gminy ujmują na koncie 221 także należności i wpłaty z tytułu podatków i opłat pobieranych przez organ jednostki samorządu terytorialnego. W księdze głównej Gminy zapisy z tego tytułu mogą być dokonywane na koniec okresów sprawozdawczych na podstawie sprawozdań z ewidencji podatkowej (zaległości i nadpłaty).

Na stronie Wn konta 221 księguje się przypisane należności z tytułu wymagalnych w danym roku dochodów budżetowych i zwrot nadpłat z tytułu dochodów nienależnie wpłaconych lub orzeczonych do zwrotu.

Na stronie Ma konta 221 księguje się wpłaty należności z tytułu dochodów budżetowych, odpisy (zmniejszenia) uprzednio przypisanych należności oraz przeniesienie należności krótkoterminowych do długoterminowych na konto 226.

W ewidencji szczegółowej do konta 221 wyodrębnia się rozrachunki z poszczególnymi dłużnikami ze wskazaniem podziałek klasyfikacji budżetowej dochodów. W ewidencji dochodów Urzędu Gminy jako jednostki nie ujmuje się dochodów pobieranych w związku z realizacją zadań zleconych, finansowanych z budżetu państwa, rozrachunki związane z tymi dochodami trzeba oddzielić od rozrachunków dotyczących dochodów budżetu samorządu terytorialnego, ponieważ zrealizowane dochody związane z zadaniami zleconymi podlegają wykazaniu w odrębnym sprawozdaniu budżetowym Rb 27ZZ, a należności, zaległości i nadpłaty dotyczące dochodów zadań zleconych podać trzeba w danych uzupełniających do sprawozdania Rb 27ZZ.

Wobec tego, że dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, należne budżetowi państwa, nie są zaliczane do dochodów budżetowych Urzędu Gminy, to przypis należności z tytułu tych dochodów powinien być księgowany na koncie Wn 221 w korespondencji z kontem Ma 720, wpływ na wyodrębniony rachunek Wn 130 Ma 221, przeksięgowanie zrealizowanych dochodów Wn 800 Ma 130, przeksięgowanie na koniec roku zrealizowanych dochodów Wn 720 Ma 860.

Natomiast wartość potrącana z dochodów wykonanych należna Gminie na mocy odrębnych przepisów stanowi dochód Urzędu Gminy i wobec tego jego w księgach powinna być księgowana na podstawie zrealizowanych wpływów – Wn 130, Ma 720 jako dochód, który wpłynął bezpośrednio na rachunek budżetu (konto 133).

Konto 221 może wykazywać dwa salda: saldo Wn będące sumą poszczególnych należności z tytułu dochodów budżetowych oraz saldo Ma będące sumą poszczególnych zobowiązań jednostek budżetowych z tytułu nadpłat w dochodach budżetowych.

W bilansie wykazuje się należności pomniejszone o odpisy aktualizujące te należności, dokonywane na koniec roku. Odpisy te ujmowane na koncie 290 zalicza się odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych (konto 761) lub do kosztów finansowych (konto 751). Tak samo zalicza się należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne, od których nie dokonano odpisów aktualizujących ich wartość lub dokonano w niepełnej wysokości.

Typowe zapisy strony Wn konta 221, „Należności z tytułu dochodów budżetowych”

1. Należności jednostek budżetowych:

- za sprzedane środki trwałe, wartości niematerialne i prawne, inwestycje oraz materiały, konto przeciwstawne **760**
- z tytułu podatków i niepodatkowych dochodów budżetowych, konto przeciwstawne **720 lub 760**
- z tytułu odsetek przypisanych za zwłokę w zapłacie należności, ujętych na tym koncie, konto przeciwstawne **720 lub 750**
- z tytułu kar i grzywien, konto przeciwstawne **760**

2. Zwroty dochodów budżetowych nienależnie wpłaconych lub orzeczonych do zwrotu i nadpłat oraz wypłat oprocentowania za nieterminowy zwrot nadpłat, konto przeciwstawne **130**
3. Przeniesienie należności długoterminowych do krótkoterminowych (w wysokości raty należnej za dany rok), konto przeciwstawne **226**
4. Przypisanie do zwrotu w latach następnych dotacji uprzednio rozliczonej w organie dotującym, konto przeciwstawne **750**
5. Przypisanie do zwrotu nierozliczonej dotacji udzielonej w poprzednim roku, konto przeciwstawne **224**

Typowe zapisy strony Ma konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”

1. Wpłata należności z tytułu przypisanych dochodów budżetowych:
  - do kasy, konta przeciwstawne **101**
  - czekiem rozrachunkowym, konta przeciwstawne **140**
  - do banku jednostki, konta przeciwstawne **130**
2. Zmniejszenie (odpisy) uprzednio przypisanych należności dotyczących dochodów budżetowych, konta przeciwstawne **700, 720, 750, 760**
3. Naliczone oprocentowanie należne podatnikowi z tytułu nieterminowego zwrotu nadpłat podatku, konta przeciwstawne **751**
4. Odpisanie należności przedawnionych i umorzonych oraz nieistotnych:
  - objętych odpisem aktualizującym, konta przeciwstawne **290**
  - nieobjętych odpisem aktualizującym, konta przeciwstawne **751, 761**
5. Zapłata przez przeniesienie własności rzeczy lub praw majątkowych na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, konta przeciwstawne **011, 013, 020, 310**
6. Przeniesienie należności z tytułu dochodów budżetowych na należności długoterminowe, konta przeciwstawne **226**

§ 17

Konto 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”

Konto 222 służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się dochody budżetowe przelane do budżetu, w korespondencji odpowiednio z kontem 130 lub 132.

Na stronie Ma konta 222 ujmuje się w ciągu roku budżetowego okresowe (miesięczne) przeksięgowania zrealizowanych dochodów budżetowych na konto 800, na podstawie sprawozdań budżetowych.

Konto 222 może wykazywać saldo Ma, które oznacza stan dochodów budżetowych zrealizowanych, lecz nieprzelanych do budżetu. Saldo konta 222 ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nieprzelanych do końca roku, w korespondencji z kontem 130.

Do konta 222 wskazane jest prowadzenie w zależności od potrzeb kont analitycznych.

Saldo konta 222 ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nieprzelanych do końca roku, w korespondencji z kontem 130.

Typowe zapisy strony Wn konta 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”

1. Przelew pobranych przez jednostkę dochodów budżetowych odpowiednio na rachunek budżetu państwa lub na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego, konto przeciwstawne **130**

Typowe zapisy strony Ma konta 222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”

1. Przeniesienie na podstawie okresowego (miesięcznego) sprawozdania budżetowego sumy zrealizowanych dochodów budżetowych, konto przeciwstawne **800**

§ 18

Konto 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych

Konto 223 służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę wydatków budżetowych bieżących i wydatków niewygasających oraz wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się:

w ciągu roku budżetowego okresowe (miesięczne) przeniesienia, na podstawie sprawozdań budżetowych, zrealizowanych wydatków budżetowych oraz wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich na konto **800**, okresowe przelewy środków pieniężnych na pokrycie wydatków budżetowych oraz wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich, w korespondencji z kontem **130**.

Na stronie Ma konta 223 ujmuje się:

okresowe wpływy środków pieniężnych otrzymanych na pokrycie wydatków budżetowych, w tym wydatków budżetu państwa w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich oraz przeznaczonych dla dysponentów niższego stopnia, w korespondencji z kontem **130**,

okresowe wpływy środków pieniężnych przeznaczonych dla dysponentów niższego stopnia, w korespondencji z kontem **130**,

Konto 223 może wykazywać saldo Ma, które oznacza stan środków pieniężnych otrzymanych na pokrycie wydatków budżetowych, lecz niewykorzystanych do końca roku. Saldo konta **223** ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu na rachunek dysponenta wyższego stopnia środków pieniężnych niewykorzystanych do końca roku, w korespondencji z kontem **130**.

Konto 223 służy do ujmowania na nim operacji związanych z przepływami środków europejskich w zakresie, w którym środki te stanowią dochody jednostek samorządu terytorialnego i jest konsekwencją zmian wprowadzonych omawianym rozporządzeniem w planie kont dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Do konta 223 wskazane jest prowadzenie w zależności od potrzeb kont analitycznych Saldo konta **223** ulega likwidacji w wyniku księgowania przelewu dokonanego z tytułu zwrotu dysponentowi wyższego stopnia lub do budżetu jednostki samorządu terytorialnego niewykorzystanych środków na wydatki budżetowe minionego roku, w korespondencji z kontem **130**.

Typowe zapisy strony Wn konta 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”

1. Okresowe przelewy środków pieniężnych dla jednostek budżetowych, na pokrycie ich wydatków budżetowych, w tym wydatków budżetu państwa w ramach współfinansowania programów i projektów ze środków europejskich, konto przeciwstawne **130**
2. Zwrot dysponentowi wyższego stopnia niewykorzystanych do końca roku środków na wydatki, konto przeciwstawne **130**
3. Okresowe (miesięczne) przeniesienie na podstawie sprawozdań budżetowych zrealizowanych wydatków budżetowych, w tym wydatków budżetu państwa w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich, konto przeciwstawne **800**

Typowe zapisy strony Ma konta 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”

1. Wpływy środków budżetowych otrzymanych:
– przez Urząd Gminy z budżetu jednostki samorządu terytorialnego (Organu) konto przeciwstawne **130**
2. zwrot niewykorzystanych środków na wydatki do Organu, konto przeciwstawne **130**

§ 19

Konto 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich”

Konto 224 służy do ewidencji rozliczenia przez organ dotujący udzielonych dotacji budżetowych, a także do ewidencji rozliczenia przez instytucje zarządzające i pośredniczące płatności z budżetu środków europejskich.

Na stronie Wn konta 224 ujmuje się w szczególności:

wartość dotacji przekazanych przez organ dotujący, w korespondencji z kontem 130,

Na stronie Ma konta 224 ujmuje się w szczególności:

wartość dotacji uznanych za wykorzystane i rozliczone, w korespondencji z kontem 810,

wartość zwróconych dotacji w tym samym roku budżetowym, w korespondencji z kontem 130.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 224 powinna zapewniać możliwość ustalenia wartości przekazanych dotacji oraz ustalenia kontrahentów.

Rozliczone i przypisane do zwrotu dotacje, które organ dotujący zalicza do dochodów budżetowych, są ujmowane na koncie 221.

Typowe zapisy strony Wn konta 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich”

1. Przelew przyznanych przez organ dotacji budżetowych , konta przeciwstawne 130

Typowe zapisy strony Ma konta 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich”

1. Uznanie dotacji za wykorzystaną i rozliczoną, konto przeciwstawne 810
2. Zwrot dotacji w roku jej przekazania, konto przeciwstawne 130

§ 20

Konto 225 „Rozrachunki z budżetami”

Konto 225 służy do ewidencji rozrachunków z budżetami w szczególności z tytułu dotacji, podatków, nadwyżek środków obrotowych, nadpłat w rozliczeniach z budżetami.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się nadpłaty oraz wpłaty do budżetu, a na stronie Ma - zobowiązania wobec budżetów i wpłaty od budżetów.

Ewidencja szczegółowa do konta 225 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu należności i zobowiązań według każdego z tytułów rozrachunków z budżetem odrębnie.

Konto 225 może mieć dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma - stan zobowiązań wobec budżetów.

Konto 225 służy do rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatku od towarów i usług. Podatnikiem podatku VAT jest jednostka samorządu terytorialnego (Gmina Wilkowice), a nie Urząd Gminy). Podatnikami są osoby prawne, jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą bez względu na cel lub rezultat takiej działalności (art. 15 ust. 1 ustawy z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług; dalej: ustawa o VAT). Nie uznaje się za podatnika organów władzy publicznej oraz urzędów obsługujących te organy w zakresie realizowanych zadań nałożonych odrębnymi przepisami prawa, dla realizacji których zostały powołane, z wyłączeniem czynności wykonywanych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych (art. 15 ust. 6 ustawy o VAT). W orzecznictwie sądów administracyjnych wskazano, że urzędy jednostek samorządu terytorialnego są jedynie aparatem pomocniczym posiadających osobowość prawną jednostek samorządu terytorialnego i jako takie nie mają odrębnego bytu. Urzędy stanowią strukturę pomocniczą, której jedynym celem jest zapewnienie sprawnego realizacji zadań organów jednostki samorządu terytorialnego.

Szczególnie rozbudowana musi być ewidencja pomocnicza dotycząca VAT, gdyż oprócz działalności w zakresie wykonywania zadań organów oraz urzędu obsługującego ten organ wykonuje czynności wynikające z zawartych umów cywilnoprawnych objęte VAT według ogólnie obowiązujących zasad

określonych w ustawie o podatku od towarów i usług oraz w wydanych na jej podstawie rozporządzeniach

W Gminie VAT naliczony w fakturach dotyczący zakupów związanych w całości z działalnością nieobjętą lub zwolnioną z tego podatku, a więc niepodlegający odliczeniu od VAT należnego, zalicza się bezpośrednio na podstawie faktury, w wartość początkową nabytych składników majątkowych lub do właściwych kosztów.

Podatnikowi VAT przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego, tylko przy zakupach towarów i usług wykorzystywanych do wykonywania czynności objętych VAT. Przy zakupach odnoszących się w całości Dio sprzedaży opodatkowanej VAT naliczony można księgować bezpośrednio na Wn konta szczegółowego 225 „Rozrachunki tytułu VAT”

Podatek VAT należny, naliczony w wystawionych fakturach VAT i fakturach korygujących ujmować należy po stronie Ma na koncie pomocniczym „Rozliczenie należnego VAT”, z którego wyksięguje się (po stronie Wn) podatek VAT należny podlegający obowiązkowi podatkowemu w bieżącym okresie.

Na koncie pomocniczym „Rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu VAT” powinny być ujęte:

- po stronie Wn – naliczony podatek VAT podlegający w bieżącym miesiącu rozliczeniu z podatkiem należnym lub zwrotowi bezpośredniemu,
- po stronie Ma – należny podatek VAT podlegający obowiązkowi podatkowemu w bieżącym okresie sprawozdawczym.

Zapisy na wyżej wskazanych kontach pomocniczych są niezbędne do sporządzenia deklaracji podatkowych i prawidłowych rozliczeń tego podatku.

Konto 225 może mieć dwa salda ustalone jako sumy sald kont ksiąg pomocniczych.

Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma – stan zobowiązań wobec budżetu.

Typowe zapisy strony Wn konta 225 „Rozrachunki z budżetami”

1. Przelewy z tytułu zobowiązań wobec budżetu finansowanych ze środków:

- budżetowych, konto przeciwstawne **130**
- ZFŚS, konto przeciwstawne **135**
- sum na zlecenie, konto przeciwstawne **139**

2. Należności od budżetu z tytułu nadpłat podatków uprzednio naliczonych:

- dotyczące kosztów działalności bieżącej, konto przeciwstawne **401,402,403**
- dotyczące kosztów działalności finansowanej z ZFŚS, konto przeciwstawne **851**,
- wpłaconych w imieniu pracowników (np. Podatku dochodowego od osób fizycznych), konto przeciwstawne **231**

3. VAT naliczony w fakturach i w fakturach korygujących dostawców oraz pobrany przez urząd celny, jeżeli w całości lub w części podlega odliczeniu od VAT należnego (VAT naliczony dotyczący w całości sprzedaży opodatkowanej księguje się na Wn konta pomocniczego) „Rozrachunki z tytułu VAT”.

Typowe zapisy strony Ma konta 225 „Rozrachunki z budżetami”

1. Naliczone zobowiązania podatkowe, cła i opłaty obciążające koszty lub fundusze, konta przeciwstawne **080, 403, 851**,

2. Naliczony i potrącony na listach płac podatek dochodowy od osób fizycznych, konto przeciwstawne **231**

3. Naliczone odsetki należne budżetowi z tytułu zwłoki w zapłacie zobowiązań, konto przeciwstawne **080, 751, 851**,

4. Wpływy należności z tytułu rozrachunków z budżetem (zwrot nadpłat i należnych za ubiegły rok dotacji), konto przeciwstawne **130, 135**

5. VAT należny od sprzedaży – wynikający z wystawionych dla odbiorców faktur i faktur korygujących, konto przeciwstawne **201**,

6. VAT należny z tytułu przekazania rzeczowych składników majątku oraz nieodpłatnych świadczeń i usług (dokumentowany fakturą wewnętrzną):

– od darowizn oraz bezpłatnych świadczeń i usług, konto przeciwstawne **761**

7. VAT należny od otrzymanych zaliczek, zadatków i przedpłat na podstawie wystawionych faktur, konto przeciwstawne **201**

8. Faktury korygujące VAT zmniejszające sumy podatku naliczonego przy zakupach dotyczących działalności objętej VAT, konto przeciwstawne strona **Wn** ze znakiem ujemnym,

9. Zwrot bezpośredni podatku naliczonego, konto przeciwstawne **130, 139**

10. Sankcyjny podatek VAT naliczony na podstawie decyzji władz skarbowych, konto przeciwstawne **761**.

§ 21

Konto 226 „Długoterminowe należności budżetowe”

Konto **226** służy do ewidencji długoterminowych należności lub długoterminowych rozliczeń z budżetem. Na stronie Wn tego konta ujmuje się w szczególności długoterminowe należności, w korespondencji z kontem **840**, a także przeniesienie należności krótkoterminowych do długoterminowych, w korespondencji z kontem **221**. Na stronie Ma konta **226** ujmuje się w szczególności przeniesienie należności długoterminowych do krótkoterminowych w wysokości raty należnej na dany rok, w korespondencji z kontem **221**.

Konto **226** może wykazywać saldo Wn, które oznacza wartość długoterminowych należności.

Ewidencja szczegółowa do konta **226** powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu poszczególnych należności budżetowych.

Ewidencję analityczną prowadzi się według dłużników, od których te należności przysługują, ze wskazaniem okresów wymagalności.

Konto **226** może wykazywać saldo Wn, które wykazuje wartość długoterminowych należności z tytułu dochodów budżetowych jednostek budżetowych.

Typowe zapisy strony Wn konta 226 „Długoterminowe należności budżetowe”

1. Przypisanie należności budżetowych wymagalnych w przyszłych latach, konta przeciwstawne **840**

2. Przeniesienie należności krótkoterminowych do długoterminowych (np. w związku z przesunięciem terminu płatności), konta przeciwstawne **221**

Typowe zapisy strony Ma konta 226 „Długoterminowe należności budżetowe”

Konta przeciwstawne

1. Przeksięgowanie wymagalnej w danym roku należności do krótkoterminowych (np. raty wymagalne w danym roku), konta przeciwstawne konta przeciwstawne **221**

§ 22

Konto 229 „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”

Konto **229** służy do ewidencji, innych niż z budżetami, rozrachunków publicznoprawnych, a w szczególności z tytułu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz składek na Fundusz Pracy.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się należności oraz spłatę i zmniejszenie zobowiązań, a na stronie Ma - zobowiązania, spłatę i zmniejszenie należności z tytułu rozrachunków publicznoprawnych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta **229** powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu należności i zobowiązań według tytułów rozrachunków oraz podmiotów, z którymi dokonywane są rozliczenia.

Konto **229** może wykazywać dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma - stan zobowiązań.

Typowe zapisy strony Wn konta 229 „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”

1. Przelewy składek do ZUS – na Fundusz Ubezpieczeń

Spółecznych i Fundusz Pracy, konta przeciwstawne **130,135,139**

2. Wypłata zasiłków pokrywanych przez ZUS, które ujęto na listach wynagrodzeń, konta przeciwstawne **231**
3. Wypłaty świadczeń ZUS nieobjętych listą wynagrodzeń konta przeciwstawne **101, 130, 135**
4. Odpisanie zobowiązań przedawnionych, konto przeciwstawne **760, 851**.

Typowe zapisy strony Ma konta 229 „Pozostałe rozrachunki publicznoprawne”

1. Naliczone składki płacone przez pracodawcę na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i na Fundusz Pracy od wynagrodzeń:
  - działalności bieżącej, konto przeciwstawne **405**
  - działalności finansowanej z ZFŚS, konto przeciwstawne **851**
2. Składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych płacone przez pracownika, które są potrącane z wynagrodzeń, konto przeciwstawne **231**
3. Otrzymane przelewy z ZUS z tytułu zwrotu przewyżki wypłaconych świadczeń ponad składki na FUS i FP oraz zwrotu nadpłaty składek, konto przeciwstawne **130, 135**
4. Odpisanie należności umorzonych i przedawnionych, konto przeciwstawne **761, 851**,

§ 23

Konto 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń

Konto 231 służy do ewidencji rozrachunków z pracownikami i innymi osobami fizycznymi z tytułu wypłat pieniężnych i świadczeń rzeczowych zaliczonych, zgodnie z odrębnymi przepisami, do wynagrodzeń, oraz należne dodatkowe wynagrodzenie roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, a także zasiłki chorobowe pokrywane przez zakład pracy. W szczególności są to należności za pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy, umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy agencyjnej i innych umów zgodnie z odrębnymi przepisami. Na stronie Wn tego konta ujmuje się w szczególności:

- wypłaty pieniężne lub przelewy wynagrodzeń,
- wypłaty zaliczek na poczet wynagrodzeń,
- wartość wydanych świadczeń rzeczowych zaliczanych do wynagrodzeń,
- potrącenia wynagrodzeń obciążające pracownika.

Na stronie Ma konta **231** ujmuje się zobowiązania Urzędu z tytułu wynagrodzeń. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta **231** powinna zapewnić możliwość ustalenia stanów należności i zobowiązań z tytułu wynagrodzeń i świadczeń zaliczanych do wynagrodzeń.

Imienna ewidencja wynagrodzeń powinna być prowadzona w sposób umożliwiający ustalenie podstawy do naliczeń zasiłków, emerytur, rent oraz podatków obciążających pracownika.

Ewidencja szczegółowa powinna umożliwiać również rozliczenie list płac i ustalenie imiennych należności od pracowników z tytułu nadpłaconych wynagrodzeń oraz imiennych zobowiązań z tytułu niepobranych w terminie wynagrodzeń, które szczególnie na przełomie roku wypłaca się z rachunku wydatków lub z kasy na rachunek pomocniczy jako sumy obce.

Konto **231** może wykazywać dwa salda.

Saldo Wn oznacza stan należności od pracowników, np. z tytułu wypłaconych zaliczek na wynagrodzenia, nadpłaconych wynagrodzeń itp.

Saldo Ma oznacza stan zobowiązań z tytułu naliczonych, a niewypłaconych wynagrodzeń.

Typowe zapisy strony Wn konta 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”

1. Wypłata wynagrodzeń i zaliczek na poczet wynagrodzeń, zasiłków pokrywanych ze środków ZUS, oraz ujętych na listach płac:
  - gotówką z kasy, konto przeciwstawne **101**
  - przelewem na konta pracowników konto przeciwstawne **130, 135, 139**
2. Potrącenia dokonane na liście płac z tytułu:
  - podatku dochodowego od osób fizycznych, konto przeciwstawne **225**

– składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych płaconych przez pracowników z własnych środków, konto przeciwstawne **229**

– składek na dobrowolne ubezpieczenia grupowe, konto przeciwstawne **240**

– składek i zwrotu pożyczek do pracowniczej kasy zapomogowo-pożyczkowej oraz potrąceń z tytułu alimentów i innych zobowiązań określonych przepisami, konto przeciwstawne **240**

– nierozliczonych zaliczek i innych należności od pracowników, konto przeciwstawne **234**

– opłat za świadczenia działalności socjalnej (nieprzypisanych) konto przeciwstawne **851**

3. Odpisanie przedawnionych zobowiązań z tytułu

wynagrodzeń dotyczących:

– działalności bieżącej, konto przeciwstawne **760**

4. Obciążenia z tytułu nadpłaty wynagrodzeń:

– działalności operacyjnej, konto przeciwstawne **404**

Potrącenia z wynagrodzeń mogą być dokonywane na mocy tytułów wykonawczych:

a) na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych,

b) na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne,

– zaliczki pieniężne udzielone pracownikowi,

– kary pieniężne przewidziane w art. 108 k.p.

i w takiej kolejności dokonuje się tych potrąceń w granicach:

– przy egzekucji świadczeń alimentacyjnych – do wysokości 3/5 wynagrodzenia,

– przy egzekucji innych należności lub potrącenia zaliczek pieniężnych – do wysokości 1/2 wynagrodzenia.

Od potrąceń wolna jest kwota wynagrodzenia w wysokości:

– minimalnego wynagrodzenia za pracę przysługującego pracownikom zatrudnionym

w pełnym wymiarze czasu pracy, po odliczeniu składek na ubezpieczenia społeczne oraz

zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych – przy potrącaniu sum egzekwowanych

na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne,

– 75% minimalnego wynagrodzenia – przy potrącaniu zaliczek pieniężnych udzielonych pracownikom,

– 90% minimalnego wynagrodzenia – przy potrącaniu kar pieniężnych przewidzianych w Kodeksie pracy.

Dla zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy kwoty te ulegają proporcjonalnemu

zmniejszeniu w stosunku do godzin ich pracy. Po potrąceniu pracownikowi musi jednak

zostać kwota równa minimalnemu wynagrodzeniu za pracę (ostatnie zdanie art. 91 Kodeksu

pracy)

Potrącenia z list płac mogą być dokonywane również na podstawie pisemnej zgody pracownika.

Typowe zapisy strony Ma konta 231 „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”

1. Naliczone w listach wynagrodzenia brutto obciążające:

– koszty działalności operacyjnej, konto przeciwstawne **404**

– koszty inwestycji (środków trwałych w budowie), konto przeciwstawne **080**

– straty nadzwyczajne działalności bieżącej, konto przeciwstawne **771**

2. Naliczone zasiłki, które pokrywa ZUS, wypłacane na podstawie listy wynagrodzeń, konto przeciwstawne **229**

3. Naliczenie kosztów z tytułu świadczeń rzeczowych należnych pracownikom*:

– działalności operacyjnej, konto przeciwstawne **404**

4. Odpisanie należności przedawnionych i umorzonych:

– działalności operacyjnej, konto przeciwstawne **761**

5. Przeksięgowanie roszczeń spornych dotyczących wynagrodzeń, konto przeciwstawne **240**

6. Wynagrodzenia pokrywane ze środków otrzymanych do wypłaty od innych jednostek (z sum na zlecenie), konto przeciwstawne **240**

§ 24

Konto 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”

Konto 234 służy do ewidencji należności, roszczeń i zobowiązań wobec pracowników z innych tytułów niż wynagrodzenia. Na stronie Wn tego konta ujmuje się w szczególności: wypłacone pracownikom zaliczki i sumy do rozliczenia na wydatki obciążające jednostkę, należności od pracowników z tytułu dokonanych przez jednostkę świadczeń odpłatnych, należności z tytułu pożyczek z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, należności i roszczenia od pracowników z tytułu niedoborów i szkód, zapłacone zobowiązania wobec pracowników.

Na stronie Ma konta 234 ujmuje się w szczególności:

wydatki wyłożone przez pracowników w imieniu jednostki, rozliczone zaliczki i zwroty środków pieniężnych, wpływy należności od pracowników.

Zaliczki wypłacone pracownikom w walutach obcych można ujmować, do czasu ich rozliczenia, w równowartości waluty polskiej ustalonej przy wypłacie zaliczki.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 234 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu należności, roszczeń i zobowiązań według tytułów rozrachunków.

Konto 234 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności i roszczeń, a saldo Ma - stan zobowiązań wobec pracowników.

Do konta 234 należy prowadzić ewidencję analityczną imienną dla poszczególnych pracowników, ze wskazaniem tytułów rozrachunków i podziałek klasyfikacji budżetowej wydatków.

W bilansie wykazuje się należności pomniejszone o odpisy aktualizujące.

Typowe zapisy strony Wn konta 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”

1. Wypłaty zaliczek i spłata zobowiązań wobec pracowników:

- gotówką, konto przeciwstawne **101**
- z rachunków bankowych, konto przeciwstawne **130, 135, 139**

2. Należności z tytułu:

- sprzedaży wyrobów, usług, towarów i składników majątkowych działalności bieżącej:
  - a) przychód ze sprzedaży, konto przeciwstawne **700, 730, 760**
  - b) należny VAT naliczony w fakturach konto przeciwstawne **225**
- świadczeń odpłatnych działalności zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, konto przeciwstawne **851**

3. Należności z tytułu niedoborów i szkód, konto przeciwstawne **240**

4. Odpisanie zobowiązań przedawnionych:

- działalności eksploatacyjnej, konto przeciwstawne **760**
- działalności ZFŚS, konto przeciwstawne **851**,

5. Należności z tytułu roszczeń spornych zasądzonych na rzecz jednostki:

- roszczenie podstawowe, konto przeciwstawne **240**
- zasądzone należności dodatkowe:
  - _ z tytułu kosztów postępowania sądowego, konto przeciwstawne **760**
  - _ z tytułu odsetek, konto przeciwstawne **750**

Typowe zapisy strony Ma konta 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”

Zaliczki wypłacone pracownikom w walutach obcych można ujmować do czasu ich rozliczenia w równowartości waluty polskiej ustalonej przy wypłacie zaliczki

1. Pokryte przez pracownika z pobranej zaliczki:

- koszty:
  - a) działalności operacyjnej, 401-409
  - b) inwestycji (środków trwałych w budowie), 080
  - c) działalności ZFŚS, 851
- materiały przyjęte do magazynu, konto przeciwstawne **310**

2. Wpłaty z tytułu zwrotu niewykorzystanych zaliczek oraz należności od pracowników:
  - do kasy, konto przeciwstawne **101**
  - na rachunki bankowe, konto przeciwstawne **130, 135, 139**
 (Przy spłacie należności, do których uprzednio zaksięgowano odpis aktualizujący, należy tę samą kwotę zaksięgować dodatkowo na Wn 290 i Ma 760 w części dotyczącej należności głównej lub Ma 750 – w części stanowiącej odsetki za zwłokę w zapłacie.)
3. Należności od pracowników potrącone na liście wynagrodzeń, konto przeciwstawne **231**
4. Odpisanie należności umorzonych, przedawnionych, lub o nieistotnej wartości:
  - działalności bieżącej, konto przeciwstawne **761**
  - działalności ZFŚS konto przeciwstawne **851**
5. Skierowanie roszczeń do sądu, konto przeciwstawne **240**
6. Odpisanie należności, na które uprzednio księgowano odpis aktualizujący należności w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów finansowych, konto przeciwstawne **290**.

§ 25

Konto 240 „Pozostałe rozrachunki”

Konto 240 służy do ewidencji krajowych i zagranicznych należności i roszczeń oraz zobowiązań nieobjętych ewidencją na kontach 201-234, a także rozliczenia niedoborów i szkód.

Na koncie tym ujmuje się przede wszystkim:

- 1) rozrachunki wewnętrzne
- 2) rozrachunki z tytułu sum depozytowych (np. kaucji, wadium, zabezpieczenia należytego wykonania umów) oraz sum otrzymanych w związku z postępowaniem sądowym lub administracyjnym,
- 3) rozrachunki z tytułu sum na zlecenie (w tym także środków otrzymanych na inwestycje z wyjątkiem dotacji),
- 4) rozliczenia niedoborów, szkód i nadwyżek,
- 5) rozrachunki dotyczące potrąceń dokonanych na listach wynagrodzeń z innych tytułów niż podatki i składki odprowadzane do ZUS,
- 6) rozrachunki z bankami z tytułu mylnego obciążenia i uznania rachunków bankowych.

Rozliczane niedobory i szkody ujmuje się w wartości ewidencyjnej skorygowanej o ewentualne odchylenia od cen ewidencyjnych oraz o dotychczasowe umorzenie środków trwałych.

Sumę roszczenia z tytułu niedoborów lub szkód zawinionych określa kierownik jednostki, ustalając realną wartość niedoboru, z tym że różnicę dodatnią między tak ustaloną wartością roszczenia a wartością bilansową braków lub szkód księguje się po stronie Ma na koncie **290**.

Wartość ewidencyjną nadwyżek aktywów rzeczowych ustala się w oparciu o dostępne dokumenty lub na podstawie szacunku uwzględniającego wartość godziwą i stopień zużycia.

Roszczenia sporne księguje się pod datą skierowania pozwu do sądu.

Na stronie Wn konta **240** księguje się:

- stwierdzone niedobory i szkody w aktywach rzeczowych i pieniężnych (w wartości netto),
- rozliczenie nadwyżek aktywów rzeczowych i pieniężnych,
- wypłaty z sum na zlecenie, sum depozytowych oraz zwrot pozostałości tych sum,
- roszczenia sporne,
- należności wewnętrzne
- odpisanie zobowiązań przedawnionych ujętych na tym koncie,
- odprowadzenia różnych potrąceń z list płac (z tytułu zobowiązań księgowych na tym koncie),
- naliczone przez banki opłaty obciążające (na podstawie przepisów lub umów) obce sumy znajdujące się na rachunku sum depozytowych lub na zlecenie,
- błędne obciążenia i korekty błędnych uznań dokonanych przez bank (na podstawie wyciągów bankowych).

Na stronie Ma konta 240 ewidencjonuje się przede wszystkim:

- ujawnione nadwyżki składników majątkowych,
- rozliczenie niedoborów i szkód,

- zobowiązania z tytułu dokonanych potrąceń z list wynagrodzeń na rzecz różnych jednostek (z wyjątkiem podatków i składek na ZUS oraz na PFRON),
- wpływy sum depozytowych i na zlecenie,
- naliczone przez bank odsetki od sum depozytowych i na zlecenie, jeżeli zwiększają zobowiązania wobec właścicieli tych sum,
- odpisanie zasądzonych lub oddalonych roszczeń spornych,
- odpisanie należności i roszczeń nieistotnych oraz umorzonych lub przedawnionych,
- naliczone odsetki za zwłokę w zapłacie zobowiązań ewidencjonowanych na tym koncie, błędne uznania i korekty błędnych obciążeń bankowych.

Ewidencję analityczną do konta 240 prowadzi się według jednostek i osób z uwzględnieniem tytułów poszczególnych rozrachunków, roszczeń i rozliczeń oraz zakresów działalności, z którymi są związane, z jednoczesnym wskazaniem podziałek klasyfikacji budżetowej.

Na koncie 240 mogą występować dwa salda będące sumą sald występujących na kontach analitycznych. Saldo Wn oznacza stan należności i roszczeń, a saldo Ma – stan zobowiązań z tytułu pozostałych rozrachunków.

W bilansie należności wykazuje się po pomniejszeniu o ewentualne odpisy aktualizujące, które są księgowane na koncie 290 po stronie Ma.

Typowe zapisy strony Wn konta 240 „Pozostałe rozrachunki”

Konto przeciwstawne

1. Wynagrodzenia obciążające sumy na zlecenie, konto przeciwstawne **231**
2. Składki na FUS i Fundusz Pracy naliczone od wynagrodzeń wypłacanych z sum na zlecenie (w części obowiązującej zleceniodawcę), konto przeciwstawne **229**
3. Zwrot niewykorzystanych sum na zlecenie, kaucji, sum zabezpieczenia oraz wypłata sum depozytowych, konto przeciwstawne **101, 139**
4. Obciążenie właścicieli kaucji i kwot zabezpieczenia należytego wykonania umowy kosztami zapłaconymi przez jednostkę, ale pokrywanymi z tych kwot konto przeciwstawne **139, 401–409**
5. Należności od jednostek i osób fizycznych niebędących pracownikami z tytułu zwrotu poniesionych w ich imieniu wydatków, konto przeciwstawne **101, 130, 135**
6. Ujawnione niedobory i szkody:
  - gotówki, konto przeciwstawne **101**
  - materiałów w magazynie i przerobie, konto przeciwstawne **310**
  - podstawowych środków trwałych (wartość niemorzona), konto przeciwstawne **011**
  - papierów wartościowych i innych środków pieniężnych, konto przeciwstawne **140**
  - związane z inwestycjami (środkami trwałymi w budowie), konto przeciwstawne **080**
  - obcych składników majątkowych, konto przeciwstawne **201, 240**
7. Zmniejszenie kosztów z tytułu nadwyżek uznanych za korygujące zużycie materiałów konto przeciwstawne **401**
8. Rozliczenie nadwyżek pozostałych środków trwałych, konto przeciwstawne **760**
9. Rozliczenie nadwyżki środków trwałych umarzanych stopniowo oraz inwestycji (środków trwałych w budowie), konto przeciwstawne **800**
10. Nadwyżki środków obrotowych zaliczone do pozostałych przychodów operacyjnych, konto przeciwstawne **760**
11. Wyksięgowanie nadwyżek pozornych, konto przeciwstawne **011, 101, 310,**
12. Roszczenia z tytułu niedoborów:
  - wartość ewidencyjna niedoboru (netto), konto przeciwstawne **240** (rozliczenie różnic inwentaryzacyjnych)
  - dodatnia różnica między wartością ewidencyjną netto a wartością roszczenia, konto przeciwstawne **290**
13. Roszczenia sporne:
  - z tytułu dostaw i sprzedaży, konto przeciwstawne **201**
  - z tytułu należności od pracowników, konto przeciwstawne **231, 234**
14. Zasądzone należności z tytułu:
  - odsetek, konto przeciwstawne **750**
  - kosztów postępowania, konto przeciwstawne **760**
15. Wypłaty z kasy dotyczące sum na zlecenie i depozytowych, konto przeciwstawne **101**

16. Niesłuszne obciążenia i korekty pomyłkowych uznań bankowych, konto przeciwstawne **130, 135, 139**

Typowe zapisy strony Ma konta 240 „Pozostałe rozrachunki”

1. Wpłaty należności (głównej i dodatkowych), konto przeciwstawne **101, 130, 135, 139** (Przy spłacie zasądzonych kosztów postępowania spornego i odsetek za zwłokę, które przypisuje się na koncie 240 na podstawie uprawomocnionego wyroku w korespondencji z kontem 760 w części dotyczącej kosztów postępowania spornego oraz Ma 750 w części dotyczącej odsetek za zwłokę.)
2. Otrzymane sumy na zlecenie, kwoty kaucji, wadium i zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz wpłaty sum depozytowych:
  - do kasy, konto przeciwstawne **101**
  - na inne rachunki jednostki budżetowej, **139**
3. Zobowiązania z tytułu potrąceń dokonanych na listach płac na rzecz jednostek innych niż budżet, ZUS, konto przeciwstawne **231**
4. Umorzenie należności oraz odpisanie należności przedawnionych lub nieistotnych obciążające:
  - pozostałe koszty operacyjne, konto przeciwstawne **761**
  - koszty działalności ZFSS, konto przeciwstawne **851**
5. Ujawnione nadwyżki:
  - gotówki w kasie, konto przeciwstawne **101**
  - materiałów, konto przeciwstawne **310**
  - środków trwałych umarzanych stopniowo, konto przeciwstawne **011**
  - pozostałych oerodków trwałych w użytkowaniu, konto przeciwstawne **013**
  - inwestycji (środków trwałych w budowie), konto przeciwstawne **080**(Ujawnione w wyniku inwentaryzacji nadwyżki środków trwałych lub inwestycji wycenia się w wysokości poniesionych kosztów, a jeżeli wartość ta nie jest znana, to w aktualnej wartości godziwej z uwzględnieniem stopnia zużycia, jeżeli są to środki używane.)
7. Rozliczenie niedoborów i szkód środków obrotowych w wyniku:
  - uznania za straty, konto przeciwstawne **771, 851,**
  - uznania za pozostałe koszty operacyjne, konto przeciwstawne **761**
  - uznania za zwiększające koszty działalności, konto przeciwstawne **080, 401, 851,**
  - uznania za zmniejszające fundusz jednostki (niedobory podstawowych środków trwałych w wartości niemurzonej), konto przeciwstawne **800**
  - obciążenia osób i jednostek odpowiedzialnych, jeżeli wyraziły na to zgodę, konto przeciwstawne **234, 240**
  - wniesienia roszczenia do sądu, konto przeciwstawne **240** (roszczenia sporne)
8. Niesłuszne uznania i korekty mylnych obciążeń bankowych, konto przeciwstawne **130, 135, 139**
9. Zwiększenie zobowiązań związanych z depozytami pieniężnymi z tytułu oprocentowania obcych środków pieniężnych na rachunku bankowym, konto przeciwstawne **139**

Konto 290 „Odpisy aktualizujące należności”

Konto 290 służy do ewidencji odpisów aktualizujących należności wątpliwych.

Należności wątpliwe to takie, co do których jest prawdopodobne, że nie zostaną zapłacone w terminie i w pełnej wysokości, a przedwczesne byłoby uznanie ich za nieściągalne.

Zgodnie z zasadą ostrożności odpisy aktualizujące należności powinny uwzględniać także te przyczyny ich dokonania, które wystąpiły po dniu bilansowym, ale zostały ujawnione do dnia sporządzenia bilansu (np. Zgon kontrahenta, postanowienie o upadłości).

Dokumenty stanowiące podstawę księgowania odpisu aktualizującego powinny szczegółowo określać przesłanki jego dokonania. Aktualizacja nie zwalnia od działań służących ściągnięciu należności. Odpisy aktualizujące należności powinny być uzasadnione opisem okoliczności uprawdopodobniających ich nieściągalność (np. charakterystyka sytuacji finansowej dłużnika oraz przyczyn powstania zaległości w spłacie należności, ocena możliwości spłaty zaległych i bieżących należności, przyjętych zabezpieczeń i ich realnej wartości na dzień powstania należności i na dzień dokonania aktualizacji) oraz opisem czynności podjętych dla ściągnięcia należności.

Odpis aktualizujący należności nie zwalnia od działań zmierzających do wyegzekwowania tych należności.

Na stronie Wn konta 290 ujmuje się zmniejszenie wartości odpisów aktualizujących należności, **a na stronie Ma** - zwiększenie wartości odpisów aktualizujących należności. Saldo konta **290** oznacza wartość odpisów aktualizujących należności.

W porównaniu z poprzednim rozporządzeniem (z 28 lipca 2006 r.) z opisu konta **290** wykreślono zapis, że konto to służy do ewidencji odsetek od należności przypisanych, a niewpłaconych. W związku z tym na koncie **290** odpisy aktualizujące należności z tytułu przypisanych odsetek od należności będą dokonywane na takich samych zasadach, jak odpisy dotyczące innych należności. Odpisy aktualizujące należności są księgowane na stronie Ma konta **290**, w korespondencji z kontem **761**, jako pozostałe koszty operacyjne. Zasada ta obowiązuje również w odniesieniu do należności wątpliwych z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, które dotychczas były księgowane w ciężar zobowiązań wobec budżetu państwa.

Należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają dokonane uprzednio odpisy aktualizujące ich wartość.

Konto 290 może wykazywać saldo Ma, które oznacza wartość odpisów aktualizujących należności.

Odpisy aktualizujące należności korygują (zmniejszają) wykazywane w aktywach bilansu należności, do których te odpisy zostały dokonane i dlatego ewidencja szczegółowa do konta 290 powinna zapewnić ustalenie odpisów aktualizujących od poszczególnych należności.

Typowe zapisy strony Wn konta 290 „Odpisy aktualizujące należności”

1. Zmniejszenie odpisu aktualizującego w związku z zapłatą:

– należności dotyczących:

- a) działalności bieżącej, konto przeciwstawne **760**
- b) operacji finansowych, konta przeciwstawne **750**
- c) ZFŚS, konto przeciwstawne **851**

2. Zmniejszenie odpisu aktualizującego w związku z umorzeniem oraz z odpisaniem należności przedawnionych lub nieściągalnych, konta przeciwstawne **201, 221, 234,240**

3. Zmniejszenie odpisu aktualizującego należności w związku z ustaniem przyczyn dokonania tego odpisu, konta przeciwstawne **750, 760**

Typowe zapisy strony Ma konta 290 „Odpisy aktualizujące należności”

1. Odpis aktualizujący wątpliwe należności:

a) Urzędu Gminy jako jednostki budżetowej :

– związanych z działalnością bieżącą, konto przeciwstawne **761**

– związanych z operacjami finansowymi, konto przeciwstawne **751**

b) ZFŚS, konto przeciwstawne **851**

2. Przewyżka roszczenia z tytułu niedoboru ponad wartość bilansową brakujących składników, konto przeciwstawne **240**

3. Przypis zasądzonych należności z tytułu kosztów postępowania i odsetek, konta przeciwstawne **201, 221, 234,240**

§ 26

Zespół 3 - „Materiały i towary”

Przyjmuje się, że w Urzędzie Gminy funkcjonuje konto 310 służące ewidencji zapasów materiałów zakupionych do wykonywania zadań bieżących remontowych i inwestycyjnych. Zakupy materiałów niezwiązanych z działalnością remontową czy też inwestycyjną, są odnoszone bezpośrednio w koszty zużycia materiałów (aktualnie konto 401), z pominięciem konta 310.

Na koncie 310 prowadzi się ewidencję zapasów materiałów i towarów znajdujących się w magazynie własnym w cenach zakupu, lub w cenach ewidencyjnych (np. pozyskane drewno – cena

godziwa rynkowa – decyzja Wójta Gminy) Przyjmuje się, że koszty związane bezpośrednio z zakupem odnoszone są w koszty w okresie ich poniesienia.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do kont 310 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zapasów według miejsc ich znajdowania się i osób, którym powierzono pieczę nad nimi, a w odniesieniu do zapasów materiałów i towarów objętych ewidencją ilościowo-wartościową - także według ich poszczególnych rodzajów i grup.

§ 27

Konto 310 „Materiały”

Konto 310 służy do ewidencji zapasów materiałów, w tym także opakowań i odpadków, znajdujących się w magazynach własnych i obcych oraz we własnym i obcym przerobie.

Na stronie Wn konta 310 ujmuje się zwiększenie ilości i wartości stanu zapasu materiałów, a na stronie Ma - jego zmniejszenia.

Konto 310 może wykazywać saldo Wn, które wyraża stan zapasów materiałów, w cenach zakupu, lub w stałych cenach ewidencyjnych(np. – drewno, ustalonych zarządzeniem Wójta Gminy).

Z ewidencji na koncie 310 wyłącza się materiały o niewielkiej wartości, nabywane w małych ilościach i bezpośrednio po zakupie przekazywane do zużycia lub podlegające magazynowaniu w składach podręcznych, ale objęte tylko ewidencją ilościową. Wartość takich materiałów księguje się na odpowiednim koncie kosztów bezpośrednio po ich nabyciu.

Do takich materiałów zaliczyć należy przede wszystkim: zakupione na potrzeby reprezentacji i reklamy różnego rodzaju gadzety, książki, foldery, itd. zakupione na potrzeby organizowanych imprez kulturalnych i sportowych nagród, medali i dyplomów itp. Ewidencja przychodów i rozchodów tego typu materiałów prowadzona jest w dziale merytorycznym Urzędu Gminy. Również art. biurowe, papier, tonery itp. księgowane są bezpośrednio w koszty działalności bieżącej Urzędu Gminy.

Do prowadzenia właściwej i przejrzystej ewidencji stosuje się podział analityczny, wyodrębniając zakupy do działalności bieżącej, inwestycyjnej, dostosowaną do potrzeb gospodarki materiałowej i obowiązującej sprawozdawczości, a jednocześnie umożliwiającą rozliczenie osób materialnie odpowiedzialnych za powierzone im zapasy.

Zgromadzone zapasy są objęte ewidencją ilościowo-wartościową, znajdują się na terenie strzeżonym, dlatego też co najmniej raz w ciągu 2 lat, dokonuje się ich inwentaryzacji w IV kwartale roku budżetowego, natomiast gdyby materiały znajdowały się w innych jednostkach inwentaryzuje się corocznie w drodze pisemnego potwierdzenia ich stanu, na dzień bilansowy.

W bilansie wartość materiałów wykazuje się w zweryfikowanej wartości ewidencyjnej.

Typowe zapisy strony Wn konta 310 „Materiały”

1. Przychód materiałów:

– z zakupu od zewnętrznych dostawców (przy imporcie łącznie z podatkiem akcyzowym, cłem, opłatami manipulacyjnymi), konto przeciwstawne - **101, 201, 225, 234,**

2. Przychód odpadów użytkowych z:

– likwidacji majątku trwałego, konto przeciwstawne **760**

– rozbiórek związanych z inwestycjami, konto przeciwstawne **080**

– likwidacji skutków zdarzeń zaliczanych do strat, konto przeciwstawne **771**

3. Nadwyżki zapasów w magazynie, konto przeciwstawne **240**

4. Nieodpłatne otrzymanie materiałów (poza centralnym zaopatrzeniem), konto przeciwstawne **760**

5. Przychód niefakturowanych przez dostawców opakowań i innych materiałów pomocniczych posiadających wartość użytkową, konto przeciwstawne **760**

6. Zwrot materiałów wydanych do:

– działalności bieżącej, konto przeciwstawne **401**

– inwestycji, konto przeciwstawne **080**

– działalności finansowanej z ZFŚS, konto przeciwstawne **851**

7. Ustalona w wyniku inwentaryzacji na koniec roku lub okresu rozliczeniowego wartość materiałów, które były rozchodowane i księgowane w ciężar kosztów, a nie zostały zużyte, konto przeciwstawne 401, 851.

Typowe zapisy strony Ma konta 310 „Materiały”

1. Rozchód z magazynu materiałów przeznaczonych do zużycia:
  - w działalności eksploatacyjnej, konto przeciwstawne **401**
  - w działalności inwestycyjnej, konto przeciwstawne **080**
  - w działalności finansowanej z ZFŚS konto przeciwstawne **851**
2. Rozchód materiałów z tytułu:
  - sprzedaży, konto przeciwstawne **761**
  - niedoborów (w magazynach własnych i obcych), konto przeciwstawne **240**
  - wydarzeń losowych zaliczanych do strat, konto przeciwstawne **771**
4. Obniżenie wartości zapasów na skutek uszkodzenia, upływu daty przydatności itp. konto przeciwstawne **240, 761**
5. Nieodpłatne przekazanie konto przeciwstawne **761**

Zespół 4 „Koszty według rodzajów i ich rozliczenie”

Konta zespołu 4 „Koszty według rodzajów i ich rozliczenie” służą do ewidencji kosztów w układzie rodzajowym i ich rozliczenia. Poniesione koszty ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich powstania niezależnie od terminu ich zapłaty. Zmniejszenia uprzednio zarachowanych kosztów dokonuje się na podstawie dokumentów korygujących koszty (np. faktur korygujących, not księgowych).

Nie księguje się na kontach zespołu 4 kosztów finansowanych - zgodnie z odrębnymi przepisami - z funduszy celowych i innych oraz kosztów inwestycji, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów operacji finansowych i strat nadzwyczajnych.

Ewidencję szczegółową do kont zespołu 4 prowadzi się według podziałek klasyfikacji planu finansowego oraz w przekrojach dostosowanych na potrzeby planowania, analiz oraz w sposób umożliwiający sporządzenie sprawozdań finansowych, sprawozdań budżetowych lub innych sprawozdań określonych w odrębnych przepisach obowiązujących jednostkę.

W porównaniu z poprzednim rozporządzeniem (z 28 lipca 2006 r.) wykaz kont zespołu 4 został rozszerzony o konta syntetyczne powstałe w wyniku podziału dotychczasowego konta 400 „Koszty według rodzajów” na sześć kont syntetycznych. Podział kosztów rodzajowych został dostosowany na potrzeby sporządzania rachunku zysków i strat (wariant porównawczy)

Do kont zespołu „4” prowadzona jest szczegółowa ewidencja pomocnicza według podziałek klasyfikacji budżetowej wydatków, która umożliwia grupowanie kosztów w przekrojach wymaganych w planowaniu finansowym oraz pozwalająca na sporządzenie sprawozdań finansowych, budżetowych i innych określonych w odrębnych przepisach, a także na analizę wykonania planu.

Przyporządkowanie paragrafów wydatków bieżących do rodzaju kosztów wyszczególnionych w planie kont oraz w rachunku zysków i strat

Nazwa konta kosztów rodzajowych

Paragrafy klasyfikacji budżetowej wydatków

konto 400 Amortyzacja

konto 401 Zużycie materiałów i wyposażenia

§421 Zakup materiałów i wyposażenia

§422 Zakup środków żywności

§423 Zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych

§424 Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek

§426 Zakup energii

Konto 402 Usługi obce

- §427 Zakup usług remontowych
- §428 Zakup usług zdrowotnych
- §430 Zakup usług pozostałych
- §433 Zakup usług przez jst od innych jst
- §434 Zakup usług remontowo-konserwatorskich...
- §435 Zakup usług dostępu do sieci Internet
- §436 Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej
- §437 Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej
- §438 Zakup usług obejmujących tłumaczenia
- §439 Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii

Konto 403 Podatki i opłaty

- §285 Wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych
- §414 Wpłaty na PFRON
- §448 Podatek od nieruchomości
- §450 Pozostałe podatki na rzecz budżetów jst
- §456 Odsetki od dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur o których mowa w art.184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości
- § 459 Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych
- § 460 Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób prawnych
- § 461 Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego

Konto 404 Wynagrodzenia

- §401 Wynagrodzenia osobowe pracowników
- §404 Dodatkowe wynagrodzenia roczne
- §409 Honoraria
- §410 Wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne
- §417 Wynagrodzenia bezosobowe

Konto 405 - Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

- §302 Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń
- §305 Zasądzone renty
- §311 Świadczenia społeczne
- §411 Składki na ubezpieczenia społeczne
- §412 Składki na Fundusz Pracy
- §413 Składki na ubezpieczenie zdrowotne
- § 428 Zakup usług zdrowotnych
- § 470 Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej
- §444 Odpisy na ZFŚS

Konto 409 - Pozostałe koszty rodzajowe

- §300 Wpłaty jednostek na państwowy fundusz celowy
- §303 Różne wydatki na rzecz osób fizycznych
- §304 Nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń. (Jeżeli od tych nagród odprowadzane są składki na ubezpieczenia społeczne i podatek PIT, to będą one zaliczane do kosztu Wynagrodzeń. W innym przypadku do pozostałych kosztów na koncie 409.)
- §321 Stypendia i zasiłki dla studentów
- §324 Stypendia dla uczniów
- §325 Stypendia różne
- §326 Inne formy pomocy dla uczniów
- § 428 Zakup usług zdrowotnych (nie pracowników – np. strażacy OSP)
- §441 Podróże służbowe krajowe
- §442 Podróże służbowe zagraniczne
- §443 Różne opłaty i składki

Przy księgowaniu zmniejszeń uprzednio ujętych kosztów obowiązuje zasada „czystości obrotów”, co oznacza, że księguje się je na kontach 400–405 i 409 po stronie Wn ze znakiem minus. Konta 400–405 i 409 mogą wykazywać w ciągu roku obrotowego saldo Wn, które wyraża poniesione od początku roku koszty działalności bieżącej. W końcu roku obrotowego salda kont 400–405 i 409 przenosi się na konto 860.

§ 28

Konto 400 „Amortyzacja”

Konto 400 służy do ewidencji naliczonych odpisów amortyzacji od środków trwałych, ewidencjonowanych na koncie 011 oraz tych wartości niematerialnych i prawnych, od których odpisy amortyzacyjne są naliczane stopniowo, według przyjętych stawek amortyzacyjnych.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się naliczone odpisy amortyzacyjne, a na stronie Ma - ewentualne zmniejszenie odpisów amortyzacyjnych oraz przeniesienie w końcu roku salda konta na wynik finansowy.

Konto 400 może wykazywać w ciągu roku obrotowego saldo Wn, które wyraża wysokość poniesionych kosztów amortyzacji. Saldo konta 400 przenosi się w końcu roku obrotowego na konto 860.

Na koncie 400 nie ujmuje się więc amortyzacji umarżanych jednorazowo środków trwałych o niskiej wartości (poniżej 3500 zł) oraz umarżanych jednorazowo, bez względu na wartość, środków dydaktycznych, w tym także środków transportu, o wartości większej niż 3500 zł, gdyż środki te podlegają jednorazowemu umorzeniu w pełnej wysokości, w miesiącu oddania ich do użytkowania.

Do naliczania amortyzacji przyjmuje się stawki amortyzacyjne określone w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych. W uzasadnionych, indywidualnych przypadkach, stawki mogą zostać określone przez Wójta Gminy.

Naliczenia amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się jednorazowo za okres całego roku i podlega ujęciu w księgach rachunkowych na dzień 31 grudnia roku budżetowego.

Na stronie Wn konta 400 księguje się naliczone odpisy amortyzacyjne, a na stronie Ma ewentualne korekty zmniejszające odpisy amortyzacyjne oraz przeniesienie w końcu roku salda konta na wynik finansowy.

W końcu roku saldo konta 400 przenosi się na konto 860.

Typowe zapisy strony Wn konta 400 „Amortyzacja”

1. Naliczona amortyzacja konto przeciwstawne 071

Typowe zapisy strony Ma konta 400

1. Zmniejszenie z tytułu korekty uprzednio naliczonych kosztów amortyzacji, ewidencjonowanych na koncie 011 oraz tych wartości niematerialnych i prawnych, od których odpisy amortyzacyjne są naliczane stopniowo według przyjętych stawek amortyzacyjnych, konto przeciwstawne 071

2. Przeniesienie rocznej sumy kosztów amortyzacji na koniec roku obrotowego, konto przeciwstawne 860

§ 29

Konto 401 „Zużycie materiałów i energii”

Konto 401 służy do ewidencji kosztów zużycia materiałów i energii na cele działalności bieżącej.

Na stronie Wn tego konta, ujmuje się poniesione koszty z tytułu zużycia materiałów i energii, oraz ujmuje się zmniejszenie poniesionych kosztów z tytułu zużycia materiałów i energii ze znakiem minus (dla zachowania czystości zapisów) oraz na dzień bilansowy przeniesienie salda poniesionych w ciągu roku kosztów zużycia materiałów i energii na konto 860.

Koszty ujmowane na koncie 401 powinny odpowiadać - w zakresie zużycia energii - kosztom sklasyfikowanym w §426 „Zakup energii” obejmującym opłaty za dostawę energii elektrycznej,

cieplnej i innej, gazu oraz wody, a w zakresie zużycia materiałów - kosztem klasyfikowanym w następujących paragrafach wydatków:

- 421 „Zakup materiałów i wyposażenia”,
- 422 „Zakup środków żywności”,
- 424 „Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek”,

Nie ujmuje się na nim materiałów i energii zużytych w działalności inwestycyjnej oraz w działalności finansowanej z ZFŚS.

Koszt zużycia materiałów i energii ustala w cenie zakupu. Jeżeli naliczony podatek VAT nie podlega odliczeniu od należnego, wówczas o jego wartość zwiększa się cenę zakupu materiałów energii, więc ostatecznie powiększa się koszt zużycia.

Na tym koncie ujmuje się także równowartość umorzenia składników majątkowych, które podlegają umorzeniu w pełnej wartości początkowej w miesiącu wydania do używania (Wn 401 Ma 072).

W szczególności na stronie Wn konta 401 ujmuje się zużycie:

- 1) materiałów wydanych do działalności, bieżącej w tym także artykułów spożywczych itp.
- 2) wyposażenia,
- 3) opakowań,
- 4) paliwa,
- 5) części zapasowych maszyn i urządzeń,
- 6) energii.

Nie ujmuje się na koncie 401 odpisów z tytułu trwałej utraty wartości materiałów dokonywanej na dzień bilansowy. Odpis z tytułu obniżenia wartości zapasu materiałów ujmowany jest na stronie Wn konta 761.

Na koniec roku obrotowego saldo konta przenosi się na stronę Wn 860.

Konto nie wykazuje salda na koniec roku obrotowego. W rachunku zysków i strat wartość zużytych materiałów i energii ewidencjonowanych na koncie 401 wykazuje się w kosztach działalności operacyjnej w poz. B.II.

Typowe zapisy strony Wn konta 401 „Zużycie materiałów i energii”

1. Koszty w wartości umorzenia wydanych do używania pozostałych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych w cenie nabycia nie wyższej niż 3 500 zł (umarzanych w 100% w miesiącu oddania do używania), konto przeciwstawne **072**

2. Materiały wydane do zużycia w działalności operacyjnej:

– bezpośrednio z zakupu, konto przeciwstawne **101, 201, 234**

– z magazynu, konto przeciwstawne **310**

3. Niedobory i szkody materiałów uznane za niezawinione zwiększające koszty, konto przeciwstawne **240**

3. Zużycie energii według faktur:

– zapłaconych gotówką, konto przeciwstawne **101**

– do rozliczenia bezgotówkowego, konto przeciwstawne **201, 234**

4. Zmniejszenia kosztów z tytułu:

– korekty obniżającej wartość w cenie zakupu (łącznie z niepodlegającymi odliczeniu VAT) materiałów wydanych bezpośrednio do zużycia (na podstawie korygujących dowodów sprzedaży otrzymanych od dostawców), konto przeciwstawne **201**

Typowe zapisy strony Ma konta 401 „Zużycie materiałów i energii”

– zwrotu materiałów i odpadków użytkowych do magazynu, konto przeciwstawne **310**

2. Nadwyżka materiałów uznana za zmniejszającą koszty, konto przeciwstawne **240**

3. Wartość materiałów wydanych do zużycia, ale niezużytych (według spisu z natury odpowiednio na koniec roku) konto przeciwstawne **310**

5. Przeniesienie salda konta występującego na koniec roku obrotowego, konto przeciwstawne **860**

§ 30

Konto 402 „Usługi obce”

Konto 402 służy do ewidencji kosztów z tytułu usług obcych wykonywanych na rzecz działalności bieżącej Urzędu Gminy.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się poniesione koszty usług obcych, oraz ujmuje się zmniejszenie poniesionych kosztów.

Na dzień bilansowy przeniesienie kosztów usług obcych na konto 860.

Koszty ewidencjonowane na koncie 402 obejmują w szczególności koszty klasyfikowane w paragrafach:

427 „Zakup usług remontowych”,

428 „Zakup usług zdrowotnych”,

430 „Zakup usług pozostałych”,

434 „Zakup usług remontowo-konserwatorskich dotyczących obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek budżetowych”,

435 „Zakup usług dostępu do sieci Internet”,

436 „Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej”,

437 „Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych świadczonych w stacjonarnej publicznej sieci telefonicznej”,

438 „Zakup usług obejmujących tłumaczenia”,

439 „Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii”,

W rachunku zysków i strat koszty usług obcych wykazuje się w kosztach działalności operacyjnej w poz. B.III.

Typowe zapisy strony Wn konta 402 „Usługi obce”

1. Odebrane usługi według faktur lub rachunków wykonawców:

– zapłacone gotówką, konto przeciwstawne **101**

– do zapłacenia w formie bezgotówkowej, konto przeciwstawne **201, 234**

2. Zmniejszenia kosztów z tytułu korekty obniżającej wartość usług w cenie zakupu na podstawie korygujących dowodów sprzedaży otrzymanych od wykonawców (łącznie z niepodlegającym odliczeniu podatkiem VAT), zapis na „czerwono” – ujemny konto przeciwstawne **201**

Typowe zapisy strony Ma konta 402 „Usługi obce”

1. Przeniesienie rocznej sumy kosztów usług obcych na koniec roku obrotowego, konto przeciwstawne **860**

§ 31

Konto 403 „Podatki i opłaty”

Konto 403 służy do ewidencji w szczególności kosztów z tytułu podatków od nieruchomości i od środków transportu, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz opłat o charakterze podatkowym, a także opłat: notarialnej, skarbowej i administracyjnej, (niezwiązanych z dochodzeniem roszczeń, zakupem aktywów trwałych, niezaliczanych do wartości niematerialnych i prawnych) opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska, opłaty na rzecz PFRON,

Na stronie Wn tego konta ujmuje się poniesione koszty z ww. tytułów, oraz zmniejszenie poniesionych kosztów,

Na koniec roku obrotowego saldo konta przenosi się na stronę Wn **860**.

Konto nie wykazuje salda na koniec roku obrotowego.

W rachunku zysków i strat podatki i opłaty księgowane na koncie 403 wykazuje się w kosztach działalności operacyjnej w poz. B.IV.

Typowe zapisy strony Wn konta 403 „Podatki i opłaty”

1. Podatki i opłaty – zapłacone lub naliczone, konto przeciwstawne **101, 130, 225**

2. Zmniejszenie naliczonych uprzednio podatków i opłat, konto przeciwstawne **201, 225**, ze znakiem ujemnym

Typowe zapisy strony Ma konta 403 „Podatki i opłaty”

1. Przeniesienie na koniec roku obrotowego rocznej sumy kosztów z tytułu podatków i opłat, konto przeciwstawne **860**

§ 32

Konto 404 „Wynagrodzenia”

Konto 404 służy do ewidencji kosztów działalności podstawowej z tytułu wynagrodzeń z pracownikami i innymi osobami fizycznymi zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy agencyjnej i innych umów zgodnie z odrębnymi przepisami.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się kwotę należnego pracownikom i innym osobom fizycznym wynagrodzenia brutto (tj. bez potrąceń z różnych tytułów dokonywanych na listach płac).

Korekty uprzednio zaewidencjonowanych kosztów działalności podstawowej z tytułu wynagrodzeń księguje się po stronie Wn ze znakiem minus dla zachowania czystości zapisów. Na dzień bilansowy obroty konta przenosi się na konto 860.

Na koncie 404 ujmowane są wynagrodzenia osobowe klasyfikowane w paragrafach wydatków 401-403, dodatkowe wynagrodzenie roczne, honoraria i wynagrodzenia bezosobowe. Na podstawie klasyfikacji wydatków budżetowych do wynagrodzeń osobowych zalicza się w szczególności:

wynagrodzenia zasadnicze, dodatki za staż pracy oraz inne dodatki (dodatkowe wynagrodzenia) za szczególne właściwości pracy, szczególne kwalifikacje lub warunki pracy, premie i nagrody regulaminowe i uznaniowe, dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia dodatkowe za prace wykonywane w ramach obowiązującego wymiaru czasu pracy, dopłaty (dodatki) wyrównawcze (np. wyrównanie do wysokości kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów), wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy, wypłacane ze środków pracodawców za czas niezdolności do pracy wskutek choroby, za czas przestoju niezawinionego przez pracownika i inne), nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i inne, a także odprawy dla Wójta Gminy zatrudnionego na podstawie wyboru, z którym został rozwiązany stosunek pracy w związku z upływem kadencji, świadczenia odszkodowawcze (np. w związku ze skróceniem okresu wypowiedzenia, świadczenia wyrównawcze wypłacane pracownikom, którzy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznali stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu),

Do wynagrodzeń bezosobowych klasyfikowanych w §417 wydatków, zalicza się w szczególności wynagrodzenia wypłacane na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło.

Na stronie Wn konta 404 księguje się korekty, (ze znakiem minus) zmniejszające uprzednio zaksięgowane wynagrodzenia brutto.

Na koniec roku obrotowego saldo konta przenosi się na stronę **Wn 860** i wobec tego nie wykazuje ono salda na koniec roku obrotowego.

W rachunku zysków i strat koszty wynagrodzeń wykazuje się w kosztach działalności operacyjnej w **poz. B.V.**

Typowe zapisy strony Wn konta 404 „Wynagrodzenia”

1. Naliczone wynagrodzenia, konto przeciwstawne **231**

2. Zmniejszenia (znak minus) z tytułu korekty błędu w naliczeniu wynagrodzeń, konto przeciwstawne **231**

Typowe zapisy strony Ma konta 404 „Wynagrodzenia”

1. Przeniesienie rocznej sumy kosztów wynagrodzeń na koniec roku obrotowego, konto przeciwstawne **860**

§ 33

Konto 405 „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia”

Konto 405 służy do ewidencji kosztów działalności podstawowej z tytułu różnego rodzaju świadczeń na rzecz pracowników i osób fizycznych, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło i innych umów, które nie są zaliczane do wynagrodzeń.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się poniesione koszty z tytułu ubezpieczeń społecznych i świadczeń na rzecz pracowników i osób fizycznych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło i innych umów, które nie są zaliczane do wynagrodzeń oraz ze znakiem ujemnym zmniejszenie kosztów z tytułu ubezpieczenia społecznego i świadczeń na rzecz pracowników i osób fizycznych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło i innych umów.

Na dzień bilansowy przenosi obroty konta na konto 860. Konto nie wykazuje salda na koniec roku obrotowego.

Na koncie 405 ujmuje się koszty odpowiadające paragrafom wydatków:

302 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń”,

411 „Składki na ubezpieczenia społeczne”,

412 „Składki na Fundusz Pracy”,

444 „Odписы na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”

428 „Zakup usług zdrowotnych”

470 „Szkolenie pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej „

W rachunku zysków i strat koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń wykazuje się w kosztach działalności operacyjnej w **poz. B.VI**.

Typowe zapisy strony Wn konta 405 „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia”

1. Naliczone składki na – ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy (płacone przez jednostkę), konto przeciwstawne **229**
2. Wartość przelanych lub naliczonych odpisów na ZFŚS konto przeciwstawne **130**, (Wpływy tych środków na rachunek ZFŚS księguje się Wn 135 Ma 851.)
3. Wydanie materiałów na potrzeby BHP, konto przeciwstawne **310**
4. Opłaty za udział w szkoleniach, konferencjach., konto przeciwstawne **201, 234**
5. Zmniejszenia kosztów uprzednio ujętych (np. z tytułu błędów w obliczeniach lub z tytułu zaliczenia ich do działalności finansowanej z funduszy celowych) konto przeciwstawne **240, 851**, (ze znakiem minus)

Typowe zapisy strony Ma konta 405 „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia”

1. Przeniesienie rocznej sumy kosztów na koniec roku obrotowego, konto przeciwstawne **860**

§ 34

Konto 409 „Pozostałe koszty rodzajowe”

Konto 409 służy do ewidencji kosztów działalności podstawowej, które nie kwalifikują się do ujęcia na kontach 400-405. Na koncie tym ujmuje się w szczególności zwroty wydatków za używanie samochodów prywatnych pracowników do zadań służbowych, koszty krajowych i zagranicznych podróży służbowych, koszty ubezpieczeń majątkowych i osobowych, oraz innych kosztów niezaliczanych do kosztów działalności finansowej i pozostałych kosztów operacyjnych.

W rachunku zysków i strat pozostałe koszty rodzajowe wykazuje się w kosztach działalności operacyjnej w **poz. B.VII**.

Typowe zapisy strony Wn konta 409 „Pozostałe koszty rodzajowe”

1. Zwroty kosztów za używanie samochodów prywatnych do zadań służbowych:
  - wypłacone, konto przeciwstawne **101, 130, 234**
  - naliczone zobowiązania, konto przeciwstawne **234**
2. Koszty podróży służbowych konto przeciwstawne **101, 130, 131**
  - naliczone zobowiązania, konto przeciwstawne **234, 240**

3. Opłaty za ubezpieczenia majątkowe i osobowe konto przeciwstawne **101, 130, 240**
4. Koszty reprezentacji i reklamy, konto przeciwstawne **101, 130, 201, 234, 240**
5. Odprawy z tytułu wypadków przy pracy:
  - wypłacone, konto przeciwstawne **101, 130**
  - naliczone, konto przeciwstawne **234, 240**
6. Ekwiwalenty za używanie przez pracowników własnej odzieży roboczej, środków czystości, narzędzi, sprzętu itp. konto przeciwstawne **101, 130, 234**
7. Zmniejszenie (ze znakiem ujemnym) kosztów uprzednio ujętych, konta przeciwstawne - odpowiednie konta zespołu 1 i 2

Typowe zapisy strony Ma konta 409 „Pozostałe koszty rodzajowe”

1. Przeniesienie rocznej sumy kosztów na koniec roku obrotowego, konto przeciwstawne **860**.

Poza kosztami wymienionymi w opisie konta 409 na koncie tym są ujmowane koszty wykazywane w rachunku zysków i strat w pozycjach:

B.IX. „Inne świadczenia finansowane z budżetu”, do których są zaliczane koszty klasyfikowane w takich paragrafach wydatków, jak:

- 311 „Świadczenia społeczne”,
- 321 „Stypendia i zasiłki dla studentów”,
- 324 „Stypendia dla uczniów”,
- 326 „Inne formy pomocy dla uczniów”;

B.X. „Inne obciążenia” odpowiadające takim paragrafom wydatków, jak:

- 285 „Wpłaty na rzecz izb rolniczych w wysokości 2% uzyskanych wpływów z podatku rolnego”,
- 290 „Wpłaty gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin lub związków powiatów na dofinansowanie zadań bieżących”,
- 291 „Zwrot dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych w nadmiernej wysokości”,
- 294 „Zwrot do budżetu państwa nienależnie pobranej subwencji ogólnej za lata poprzednie”,
- 459 „Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych”,
- 460 „Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób prawnych”.

Wymienione świadczenia stanowią koszty zadań z zakresu pomocy społecznej, a wyszczególnione obciążenia mogą wystąpić głównie w Urzędzie Gminy. Wprawdzie wymienione obciążenia trudno uznać za typowe koszty związane bezpośrednio ze zwykłą działalnością urzędu, ale z opisu kont zespołu 7 (konto 760) i zespołu 8 (konto 800) nie wynika, że tego typu obciążenia są zaliczane do pozostałych kosztów operacyjnych lub zmniejszają fundusz jednostki. Wymienione obciążenia muszą się znaleźć wśród wydatków urzędu, a tym samym należy je odnieść do kosztów rodzajowych urzędu jednostki samorządu terytorialnego.

§ 35

W zakładowym planie kont z uwagi na fakt, iż nie występuje konieczność ewidencji kosztów w układzie zadaniowym, zrezygnowano z wprowadzenia kont **Zespołu 5 – „Koszty według typów działalności”**.

§ 36

Pominięto w zakładowym planie kont **Zespół 6 „Produkty ”**

W Urzędzie Gminy Wilkowice z uwagi na nie istotne co do wyniku finansowego jednostki zrezygnowano z ewidencji księgowej przy zastosowaniu konta 640 „ Rozliczenia międzyokresowe kosztów ”

Koszty te, to przede wszystkim przedpłaty dokonywane na prenumeraty czasopism itp. Jednakże występują cyklicznie i przechodzą z porównywalnej kwocie z roku na rok, w związku z tym, zrezygnowano z księgowania tychże operacji na koncie 640, odnosząc je bezpośrednio na konta Zespołu „4”.

§ 37

Zespół 7 – „Przychody, dochody i koszty”

Konta zespołu 7 przeznaczone są do ewidencji związanych z działalnością podstawową:

- 1) przychodów z tytułu dochodów budżetu (**konto 720 i 760**),
- 2) przychodów i kosztów finansowych (**konta 750 i 751**), na których podlegające ewidencji operacje finansowe mogą być związane z:
  - a) przeniesieniem prawa własności do długo- i krótkoterminowych aktywów finansowych (np. akcji, obligacji, weksli i czeków obcych),
  - b) różnicą wartości walorów finansowych wyrażonych w zagranicznych środkach płatniczych spowodowaną zmianą kursów poszczególnych walut,
  - c) inwestowaniem własnych kapitałów w działalność innych jednostek (np. dywidendy np. AQUA SA),
  - d) naliczeniem, otrzymaniem lub płaceniem odsetek za zwłokę w zapłacie, z wyjątkiem odsetek związanych z rozliczeniami dotyczącymi:
    - inwestycji w toku (księguje się je na **koncie 080**),
    - ZFŚS (księguje się je na koncie właściwym dla danego funduszu),
  - e) naliczonymi jednostecnie odsetkami od środków na rachunkach bankowych,
- 3) pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych (**konto 760**)

W zespole 7 ujmuje się także skutki zdarzeń nadzwyczajnych, losowych, występujących poza działalnością operacyjną jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia (**konta 770 i 771**).

Przychody księgowane po stronie Ma wyżej wymienionych kont obejmują:

- 1) należne kwoty za sprzedane produkty i towary wynikające z przemnożenia ilości sprzedanej przez jednostkową cenę sprzedaży, skorygowane o należne dopłaty oraz o udzielone rabaty, bonifikaty i temu podobne opusty lub umowne kwoty należne z tytułu sprzedaży produktów i towarów **pomniejszone o należny podatek VAT**
- 2) kwoty należne z tytułu operacji finansowych, np.: ze sprzedaży papierów wartościowych, z posiadania udziałów w innych jednostkach, odsetki za nieterminowe regulowanie należności, oprocentowanie środków na rachunku bankowym, dyskonto przy zakupie weksli, czeków obcych i papierów wartościowych oraz dodatnie różnice kursowe,
- 3) kwoty przychodów z tytułu dochodów budżetowych pobieranych na podstawie ustaw (np. podatków, opłat administracyjnych) oraz z wszelkich innych tytułów wskazanych w ustawach lub rozporządzeniach, a także kwoty przychodów urzędu jednostki samorządu terytorialnego obejmujące te dochody jednostki samorządu terytorialnego, które nie są ujęte w planach finansowych innych niż urząd samorządowych jednostek budżetowych,
- 4) pozostałe przychody operacyjne, w tym przede wszystkim z tytułu sprzedaży materiałów, środków trwałych i inwestycji (środków trwałych w budowie), odpisania zobowiązań przedawnionych, zmniejszenia odpisów aktualizujących, otrzymania odszkodowań i kar oraz darowizn aktywów obrotowych. Przychody ze sprzedaży materiałów wycenia się w wysokości cen ich zakupu lub nabycia.

Do kosztów osiągnięcia przychodów księgowanych na kontach zespołu 7 po stronie Wn zalicza się:

- 1) wartość sprzedanych materiałów, w cenach zakupu lub nabycia,
- 2) koszty operacji finansowych, np.: wartość bilansowa sprzedanych aktywów finansowych, odsetki od zaciągniętych pożyczek, dyskonta przy sprzedaży weksli, czeków obcych i papierów wartościowych, ujemne różnice kursowe, odsetki za nieterminową zapłatę zobowiązań oraz odpisy z tytułu aktualizacji wyceny finansowego majątku trwałego i odpisy aktualizujące należności finansowe,
- 3) pozostałe koszty operacyjne, w tym przede wszystkim wartość w cenach odpowiednio zakupu lub nabycia sprzedanych materiałów, odpisane należności (przedawnione, nieściągalne i umorzone),

Na kontach **zespołu 7** nie księguje się przychodów i kosztów działalności finansowanej z ZFŚS, które ewidencjonuje się na kontach **851**.

Dowodami potwierdzającymi dokonanie sprzedaży wyrobów lub usług oraz otrzymania zaliczek na poczet przyszłych dostaw i usług są:

- faktury oraz faktury korygujące wystawione z uwzględnieniem art. 106 ustawy o VAT oraz rozdziału 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 212, poz. 1337 z późn zm.),
- dobowe, miesięczne raporty kas fiskalnych, o których mowa w art. 111 ustawy o VAT oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie odliczania i zwrotu kwot wydatkowanych na zakup kas rejestrujących (Dz.U. Nr 228, poz. 1509),
- rachunki jednostek niebędących podatnikiem podatku od towarów i usług, wystawione na żądanie kupującego.

Za moment sprzedaży krajowej przyjmuje się:

- datę wykonania dostawy lub usługi, a więc datę wysyłki lub datę postawienia dostawy do dyspozycji odbiorcy albo datę przyjęcia przez odbiorcę wyrobów, towarów, usług lub innych składników majątkowych (w zależności od postanowień umowy kupna-sprzedaży), a w handlu detalicznym datę zapłaty, chyba że umowa stron przewiduje inny moment przejścia korzyści i ciężarów na kupującego. Jeżeli przy usługach nie ma daty ich odbioru, to za datę sprzedaży uznaje się datę wystawienia faktury lub innego dowodu sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży koryguje się o wartość uznanych reklamacji ilościowych, jakościowych, jak i wartościowych oraz z tytułu wszelkich błędów podanych w dowodzie sprzedaży. Korekty sprzedaży objętej VAT dokonuje się na podstawie faktur korygujących.

Gmina Wilkowice jako podatnik VAT korzystający z prawa do odliczenia VAT zapłaconego przy zakupach towarów lub usług zużywanych do działalności, której sprzedaż jest opodatkowana VAT, prowadzi odrębną ewidencję zakupu i sprzedaży zawierającą dane umożliwiające uzyskanie wszystkich informacji koniecznych do sporządzenia deklaracji i rozliczania VAT zgodnie z wymogami ustawy o VAT.

§ 38

Konto 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”

Konto 720 służy do ewidencji przychodów z tytułu dochodów budżetowych. Na stronie Wn tego konta ujmuje się odpisy z tytułu dochodów budżetowych, a na stronie Ma - ujmuje się przychody z tytułu dochodów budżetowych.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 720 powinna zapewnić wyodrębnienie przychodów z tytułu dochodów budżetowych według pozycji planu finansowego.

W zakresie podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetowych ewidencja szczegółowa prowadzona jest według zasad rachunkowości podatkowej, natomiast w zakresie podatków pobieranych przez inne organy ewidencję szczegółową stanowią sprawozdania o dochodach budżetowych sporządzane przez te organy.

W końcu roku obrotowego przenosi się przychody z tytułu dochodów budżetowych na stronę Ma konta 860 (Wn konto 720).

Na koniec roku konto 720 nie wykazuje salda.

Konto 720 służy do ewidencji podstawowych dochodów budżetowych. W Urzędzie Gminy ujmuje się na tym koncie również dochody budżetowe związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami. Ponadto, księgowane są przychody z tytułu dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego, nieujętych w planach innych gminnych jednostek budżetowych, w korespondencji ze stroną Wn konta 221.

Do konta, 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”, prowadzona jest ewidencja szczegółowa, poprzez stosowanie klasyfikacji budżetowej.

Prowadzona w Urzędzie Gminy rachunkowość podatków i opłat stanowi integralną część ewidencji księgowej Urzędu i wobec tego obroty i salda prowadzonych tam kont muszą znaleźć ujęcie w

dziennikach i na kontach księgi głównej (ewidencji syntetycznej) Urzędu, będącego jednostką budżetową.

W końcu roku obrotowego saldo konta 720 przenosi się na konto 860. Na koniec roku konto nie wykazuje salda.

W rachunku zysków i strat przychody z tytułu dochodów budżetowych wykazywane są w **poz. A.V.**

Typowe zapisy strony Wn konta 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”

1. Odpisy należności z tytułu podatków i opłat, konto przeciwstawne **221**
2. Należne podatnikowi odsetki z tytułu nieterminowego zwrotu nadpłaty podatku, konto przeciwstawne **221**
3. Przeniesienie na koniec roku osiągniętych przychodów z tytułu finansowych dochodów budżetowych, konto przeciwstawne **860**

Typowe zapisy strony Ma konta 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”

1. Przychody z tytułu dochodów budżetowych:
  - przypisanych jako należności, konto przeciwstawne **221**
  - wpłaconych do kasy lub banku, konto przeciwstawne **101, 130**
2. Przypisanie wymagalnych odsetek należnych nie rzadziej niż na koniec kwartału, konto przeciwstawne **221**
3. Zmniejszenia odpisów aktualizujących należności, dotyczących przychodów z tytułu dochodów budżetowych, konto przeciwstawne **290**

§ 37

Konto 750 „Przychody finansowe”

Konto 750 służy do ewidencji przychodów finansowych. Na stronie Ma tego konta ujmuje się przychody z tytułu operacji finansowych, a w szczególności przychody ze sprzedaży papierów wartościowych, przychody z udziałów i akcji, dywidendy oraz odsetki od udzielonych pożyczek, dyskonto przy zakupie weksli, czeków obcych i papierów wartościowych oraz odsetki za zwłokę w zapłacie niepodatkowych należności, dodatnie różnice kursowe.

Ewidencja szczegółowa do konta 750 powinna uwzględniać podziałki klasyfikacji budżetowej dochodów. Równocześnie powinna zapewnić wyodrębnienie przychodów finansowych z tytułu udziałów w innych podmiotach gospodarczych, należne jednostce odsetki od pożyczek i zapłacone odsetki za zwłokę od należności niepodatkowych.

W celu uzyskania danych do rachunku zysków i strat, w ewidencji przychodów finansowych należy wyodrębnić następujące grupy wskazujące na tytuł ich uzyskania, a w szczególności:

- dywidendy i udziały w zyskach innych podmiotów gospodarczych,
- odsetki (od udzielonych pożyczek i zwłoki w zapłacie należności),
- pozostałe przychody finansowe niestanowiące dochodów budżetowych.

W rachunku zysków i strat przychody ewidencjonowane na koncie 750 wykazuje się w grupie G - Przychody finansowe.

W końcu roku obrotowego przenosi się przychody finansowe na stronę Ma konta 860 (Wn konto 750). Na koniec roku konto 750 nie wykazuje salda.

Typowe zapisy strony Wn konta 750 „Przychody finansowe”

1. Przeniesienie na koniec roku osiągniętych przychodów finansowych, konto przeciwstawne **860**

Typowe zapisy strony Ma konta 750 „Przychody finansowe”

1. Przychody ze sprzedaży aktywów finansowych (w cenie sprzedaży), konto przeciwstawne **101, 130, 221**
2. Dywidendy z tytułu udziałów w obcych podmiotach, konto przeciwstawne **130, 221**

3. Otrzymane lub przypisane odsetki z tytułu zwłoki w zapłacie należności, konto przeciwstawne **130, 201, 221, 240**
4. Odsetki od papierów wartościowych, konto przeciwstawne
  - skapitalizowane, **030, 140**
  - otrzymane, **101, 130,**
5. Oprocentowanie własnych środków na rachunkach bankowych, konto przeciwstawne **221,** (z wyjątkiem związanych z ZFŚS, które księguje się na 851)
6. Dodatkowo różnice kursowe naliczone na koniec kwartału. (Na początku II, III i IV kwartału winny być stornowane), konto przeciwstawne **101, 139, 201,240**
7. Przypisanie wymagalnych odsetek należnych na koniec kwartału, konto przeciwstawne **201, 221, 225, 229, 240**
8. Zmniejszenia odpisów aktualizujących należności dotyczących przychodów finansowych, konto przeciwstawne **290**
9. Zmniejszenie odpisu aktualizującego dotyczącego finansowych aktywów trwałych, konto przeciwstawne **073**
10. Przywrócenie wartości krótkoterminowych aktywów finansowych w razie ustąpienia przyczyn ich obniżenia, konto przeciwstawne **221**

§ 39

Konto 751 „Koszty finansowe”

Konto 751 służy do ewidencji kosztów finansowych.

Na stronie Wn konta 751 ujmuje się w szczególności wartość sprzedanych udziałów, akcji i papierów wartościowych, odsetki od obligacji, odsetki od kredytów i pożyczek, odsetki za zwłokę w zapłacie zobowiązań z wyjątkiem obciążających inwestycje w okresie realizacji, dyskonto przy sprzedaży weksli, czeków obcych i papierów wartościowych, ujemne różnice kursowe z wyjątkiem obciążających inwestycje w okresie realizacji.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 751 powinna zapewnić wyodrębnienie w zakresie kosztów operacji finansowych - zarachowane odsetki od pożyczek i odsetki za zwłokę od zobowiązań. Należy ją prowadzić według tytułów kosztów operacji finansowych,.

W rachunku zysków i strat koszty ujmowane na koncie 751 wykazuje się w grupie H. Koszty finansowe.

Saldo konta 751 na koniec roku przenosi się na stronę Wn 860 i wobec tego konto nie wykazuje salda.

Typowe zapisy strony Wn konta 751 „Koszty finansowe”

1. Wartość bilansowa sprzedanych aktywów finansowych, konto przeciwstawne **030, 140**
2. Dyskonto przy sprzedaży weksli i czeków obcych, konto przeciwstawne **140**
3. Zapłacone odsetki od zobowiązań, konto przeciwstawne **101, 130**
4. Ujemne różnice kursowe wyliczane na koniec kwartału dotyczące:
  - należności, konto przeciwstawne **201, 240**
  - środków pieniężnych w walutach obcych, konto przeciwstawne **101, 139**
5. Naliczone na koniec kwartału wymagalne odsetki od niezapłaconych w terminie zobowiązań, konto przeciwstawne **201, 225, 229,240**
6. Odpisy aktualizujące należności dotyczące przychodów finansowych, konto przeciwstawne **290**
7. Zmniejszenie wartości finansowych aktywów trwałych w związku z aktualizacją ich wartości, konto przeciwstawne **073**
8. Zmniejszenie wartości krótkoterminowych papierów wartościowych, konto przeciwstawne **140**
9. Korekty zmniejszające uprzednio zaksięgowane koszty, konto przeciwstawne - różne konta uprzednio uznane ze znakiem minus.

Typowe zapisy strony Ma konta 751 „Koszty finansowe”

1. Przeniesienie na koniec roku poniesionych kosztów finansowych, konto przeciwstawne **860**

§ 40

Konto 760 służy do ewidencji przychodów niezwiązanych bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostki, w tym wszelkich innych przychodów niż podlegające ewidencji na kontach: **720, 750**.

W szczególności są to przychody związane:

- ze zbyciem środków trwałych, inwestycji (środków trwałych w budowie), wartości niematerialnych i prawnych,
- ze sprzedażą pozostałości po zlikwidowanych środkach trwałych,
- ze sprzedażą materiałów w wartości ich ceny sprzedaży ustalonej na poziomie ceny zakupu lub nabycia,
- z odpisaniem zobowiązań przedawnionych i umorzonych, z wyjątkiem zobowiązań o charakterze publicznoprawnym, nieobciążających kosztów działalności operacyjnej,
- z rozwiązaniem rezerw (na zobowiązania), z wyjątkiem związanych z operacjami finansowymi (księgowanymi na **koncie 750**),
- z korektami odpisów aktualizujących wartość aktywów, z wyjątkiem odpisów obciążających koszty finansowe,
- z otrzymanymi odszkodowaniami (z wyjątkiem odszkodowań z tytułu strat spowodowanych zdarzeniami losowymi) i karami,
- z odpisaniem niewyjaśnionych nadwyżek aktywów obrotowych, ujawnionych w trakcie inwentaryzacji
- z należnym jednostce wynagrodzeniem płatnika podatku dochodowego i składek ZUS (potrącanym w składanych deklaracjach),
- z przepadkiem kaucji i wadium,
- z wynajmem środków trwałych jednostki, gdy nie stanowi to przedmiotu jej statutowej działalności,
- ze złomowaniem zapasów aktywów obrotowych.

Na stronie **Ma** konta **760** ujmuje się w szczególności:

- 1) przychody ze sprzedaży materiałów (w wartości cen sprzedaży bez VAT należnego),
- 2) przychody ze sprzedaży środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji,
- 3) pozostałe przychody operacyjne, do których zalicza się w szczególności odpisane przedawnione zobowiązania, otrzymane odszkodowania (z wyjątkiem dotyczących zdarzeń losowych), kary, darowizny i nieodpłatne otrzymane środki obrotowe

W końcu roku obrotowego wartość pozostałych przychodów operacyjnych przenosi się na stronę **Ma** konta **860** i wobec tego konto **760** nie wykazuje salda.

Ewidencję szczegółową do **konta 760** należy prowadzić w taki sposób, aby służyła ona na potrzeby planowania, kontroli, sprawozdawczości i analizy z zaznaczeniem podziałek klasyfikacji budżetowej. W rachunku zysków i strat pozostałe przychody operacyjne, z wyjątkiem przychodów z tytułu sprzedaży niefinansowych aktywów trwałych, wykazuje się w poz. **D.III. „Inne przychody operacyjne”**, natomiast w poz. **D. I** wykazuje się zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych.

Typowe zapisy strony **Wn** konta **760** „Pozostałe przychody operacyjne”

1. Korekty zmniejszające pozostałe przychody operacyjne ze sprzedaży materiałów, środków trwałych, inwestycji (środków trwałych w budowie) oraz wartości niematerialnych i prawnych, konto przeciwstawne **201, 221, 234,240**
2. Przeniesienie na koniec roku osiągniętych pozostałych przychodów operacyjnych, konto przeciwstawne **860**

Typowe zapisy strony **Ma** konta **760** „Pozostałe przychody operacyjne”

1. Przychody ze sprzedaży środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji, materiałów i odpadów po likwidacji składników majątkowych, konto przeciwstawne **101, 130, 201, 221, 234,240**
2. Odpisanie przedawnionych zobowiązań, konto przeciwstawne **201, 231, 234,240**

3. Otrzymane lub należne odszkodowania (niezwiązane ze zdarzeniami losowymi), kary oraz uprzednio odpisane należności, konto przeciwstawne **101, 130, 201,234, 240**
4. Otrzymane darowizny oraz nieodpłatnie przejęte do działalności operacyjnej materiały i środki pieniężne, konto przeciwstawne **101, 130,310**
5. Otrzymane nieodpłatnie z tytułu darowizny pozostałe środki trwałe (w aktualnej wartości według wyceny), konto przeciwstawne **013**
6. Rozliczone nadwyżki aktywów obrotowych, jeżeli nie uznano ich za korygujące uprzednio ujęte koszty zużycia, konto przeciwstawne **240**
7. Odpisanie równowartości całości lub części uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego wartość należności wobec ustania przyczyn ich dokonania (z wyjątkiem dotyczących należności z tytułu przychodów finansowych), konto przeciwstawne **290**
8. Rozwiązanie uprzednio utworzonej rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec ustania przyczyn jej dokonania, konto przeciwstawne **840**
9. Przyjęte do magazynu odpady z likwidacji majątku trwałego, konto przeciwstawne **310**
10. Przepadek otrzymanego wadium, konto przeciwstawne **221**
11. Przysądzone koszty postępowania spornego, konto przeciwstawne **221**
12. Przewyżka roszczenia ponad wartość niedoboru, konto przeciwstawne **221, 240**
13. Należne jednostce wynagrodzenie płatnika podatku dochodowego i składek ZUS (potrącane w składanych deklaracjach), konto przeciwstawne **221**

§ 41

Konto 770 „Zyski nadzwyczajne”

Konto 770 służy do ewidencji dodatnich skutków finansowych zdarzeń trudnych do przewidzenia, następujących poza działalnością operacyjną jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia.

Na koncie 770 ujmuje się zyski nadzwyczajne dotyczące także działalności socjalnej i inwestycji (środków trwałych w budowie).

W ewidencji szczegółowej zyski nadzwyczajne ujmuje się według poszczególnych tytułów ich powstania.

Na stronie Ma tego konta ujmuje się w szczególności odszkodowania przyznane lub otrzymane dotyczące zdarzeń losowych a także ujmuje się korekty (zmniejszenia) uprzednio zaksięgowanych zysków nadzwyczajnych., ze znakiem minus. W końcu roku obrotowego przenosi się zyski nadzwyczajne na stronę Ma konta 860 (Wn konto 770). Na koniec roku obrotowego konto 770 nie wykazuje salda.

Typowe zapisy strony Wn konta 770 „Zyski nadzwyczajne”

1. Przeksięgowanie zrealizowanych zysków nadzwyczajnych na koniec roku obrotowego, konto przeciwstawne **860**

Typowe zapisy strony Ma konta 770 „Zyski nadzwyczajne”

1. Przyznane odszkodowania za straty spowodowane zdarzeniami losowymi objętymi ubezpieczeniami, konto przeciwstawne **240**
2. Wpłata przyznanego od ubezpieczyciela odszkodowania z tytułu strat nadzwyczajnych bez wcześniejszego przypisania należności, konto przeciwstawne **130**
3. Korekty (zmniejszenie) kwoty zysków nadzwyczajnych, konto przeciwstawne **240** zapis ujemny, dla czystości zapisów.

§ 42

Konto 771 „Straty nadzwyczajne”

Konto 771 służy do ewidencji ujemnych skutków finansowych zdarzeń trudnych do przewidzenia, następujących poza działalnością operacyjną jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się poniesione straty nadzwyczajne, a w szczególności szkody spowodowane zdarzeniami trudnymi do przewidzenia, następującymi poza działalnością operacyjną jednostki i niezwiązanymi z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a korekty (zmniejszenia) strat nadzwyczajnych księguje się po tej samej stronie ze znakiem minus.. W końcu roku obrotowego przenosi się straty nadzwyczajne na stronę Wn konta 860 (Ma konto 771). W poprzednim planie kont straty nadzwyczajne były ewidencjonowane na koncie 860.

Typowe zapisy strony Wn konta 771 „Straty nadzwyczajne”

1. Niedobory i szkody powstałe w majątku obrotowym w wyniku zdarzeń losowych (w dacie ich stwierdzenia), konto przeciwstawne **101,240, 310, 080**
2. Koszty poniesione przy usuwaniu skutków zdarzeń losowych dotyczące:
  - wynagrodzeń zatrudnionych osób, konto przeciwstawne **231**
  - zużytych materiałów w cenie ewidencyjnej, konto przeciwstawne **310, 201**
  - usług obcych, konto przeciwstawne **201, 240**
3. Korekty (zmniejszenie) kwoty strat nadzwyczajnych, konto przeciwstawne **080, 201, 231, 310, 240** (ze znakiem minus)

Typowe zapisy strony Ma konta 771 „Straty nadzwyczajne”

1. Przeksięgowanie strat nadzwyczajnych na koniec roku obrotowego, konto przeciwstawne **860**

§ 43

Opis kont zespołu 8 „Fundusze, rezerwy i wynik finansowy”

W **zespole 8** występują konta służące ujęciu funduszu jednostki (zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, dotacji, płatności z budżetu środków europejskich oraz środków z budżetu na inwestycje, rezerw na przyszłe zobowiązania i rozliczeń międzyokresowych przychodów, rozliczenia podatków obciążających wynik finansowy oraz ustaleniu i rozliczeniu wyniku finansowego

Na kontach tego zespołu ewidencjonuje się:

- 1) fundusz jednostki – **konto 800,**
- 2) równowartość dokonanych wydatków na inwestycje w jednostkach budżetowych oraz dotacje budżetowe przekazane przez Urząd Gminy,
- 3) rezerwy na przyszłe zobowiązania oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów – **konto 840,**
- 4) fundusze specjalnego przeznaczenia:
  - zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – **konto 851,**
- 5) ustalenie wyniku finansowego na koniec roku obrotowego – **konto 860,**

Na kontach Zespołu 8 należy gromadzić informacje w przekrojach dostosowanych do ustalonego wzoru bilansu, rachunku zysków i strat jednostki, zestawienia zmian w funduszu jednostki oraz niektórych sprawozdań budżetowych.

§ 44

Konto 800 „Fundusz jednostki”

Konto 800 służy do ewidencji równowartości majątku trwałego i obrotowego jednostki i ich zmian. Na stronie Wn tego konta ujmuje się zmniejszenia funduszu, a na stronie Ma - jego zwiększenia.

Na stronie Wn konta 800 ujmuje się w szczególności:

przeksięgowanie, w roku następnym pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego, straty bilansowej roku ubiegłego z konta **860,**

a. przeksięgowanie, pod datą sprawozdania budżetowego, zrealizowanych dochodów budżetowych z konta **222,**

b. przeksięgowanie, w końcu roku obrotowego, dotacji z budżetu i środków budżetowych wykorzystanych na inwestycje z konta **810,**

c. różnice z aktualizacji środków trwałych,

d. wartość sprzedanych i nieodpłatnie przekazanych środków trwałych i inwestycji,

Na stronie Ma konta 800 ujmuje się w szczególności:

- a. przeksięgowanie, w roku następnym pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego, zysku bilansowego roku ubiegłego z konta **860**,
  - b. przeksięgowanie, pod datą sprawozdania budżetowego, zrealizowanych wydatków budżetowych z konta **223**,
  - c. wpływ środków przeznaczonych na finansowanie inwestycji,
  - d. różnice z aktualizacji środków trwałych,
  - e. nieodpłatne otrzymanie środków trwałych i inwestycji,
- Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta **800** powinna zapewnić możliwość ustalenia przyczyn zwiększeń i zmniejszeń funduszu jednostki. Konto **800** wykazuje na koniec roku saldo Ma, które oznacza stan funduszu jednostki

Ewidencja analityczna do konta **800** prowadzona jest z podziałem na fundusz w środkach trwałych, fundusz inwestycyjny i fundusz obrotowy, i uzgadniana celem wyeliminowania nieprawidłowości w sporządzaniu zestawienia zmian w funduszu jednostki.

Typowe zapisy strony Wn konta 800 „Fundusz jednostki”

1. Ujemny wynik finansowy roku ubiegłego, konto przeciwstawne **860**
2. Przeksięgowanie zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych (pod datą okresowego – miesięcznego-sprawozdania budżetowego o dochodach) konto przeciwstawne **222.**)
3. Przeksięgowanie równowartości przekazanych w danym roku dotacji budżetowych, które zostały uznane za wykorzystane lub rozliczone, oraz środków budżetowych wydatkowanych na sfinansowanie inwestycji własnych jednostek budżetowych nie później niż pod datą 31 grudnia), konto przeciwstawne **810**
4. Wartość nieumorzona środków trwałych wycofanych z eksploatacji na skutek zużycia (pod datą postawienia środków trwałych w stan likwidacji), konto przeciwstawne **011**
5. Wartość nieumorzona sprzedanych środków trwałych (pod datą rozchodu tych środków), konto przeciwstawne **011**
6. Wyksięgowanie kosztów sprzedanych inwestycji (środków trwałych w budowie), konto przeciwstawne **080**
7. Nieodpłatne przekazanie:
  - środków trwałych (wartość nieumorzona), konto przeciwstawne **011**
  - inwestycji (środków trwałych w budowie), konto przeciwstawne **080**
8. Wartość nieumorzona środków trwałych uznanych za niedobory niezawinione, konto przeciwstawne **240**
9. Zwiększenie wartości dotychczasowego umorzenia związane z podwyższeniem wartości początkowej środków trwałych, w związku z aktualizacją ich wartości początkowej, konto przeciwstawne **071**
10. Zmniejszenie wartości ewidencyjnej środków trwałych na skutek zarządzonej aktualizacji wyceny (wartość brutto), konto przeciwstawne **011**
11. Wyksięgowanie poniesionych kosztów na zaniechane inwestycje (środki trwałe w budowie), konto przeciwstawne **080**

Typowe zapisy strony Ma konta 800 „Fundusz jednostki”

1. Dodatni wynik finansowy roku ubiegłego, konto przeciwstawne **860** (Zapis w księgach roku następnego pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego).
2. Przeksięgowanie zrealizowanych przez jednostkę wydatków budżetowych (co miesiąc , na podstawie sprawozdania budżetowego o wydatkach), konto przeciwstawne **223**
3. Równowartość wydatków budżetowych jednostki budżetowej na sfinansowanie własnych inwestycji (zapis dodatkowy na dowodzie zapłaty), konto przeciwstawne **810**
4. Otrzymane nieodpłatnie z tytułu darowizny:
  - środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne (podstawowe) – w wartości wynikającej z wyceny, konto przeciwstawne **011, 020**
  - inwestycje (koszty wykazane w dowodzie przekazującego lub według wyceny), konto przeciwstawne **080**

5. Otrzymane nieodpłatnie od jednostek budżetowych
– środki trwałe (wartość dotychczasowa nieumorzona), konto przeciwstawne **011**
– inwestycje, konto przeciwstawne **080**
– wartości niematerialne i prawne umarżane stopniowo (dotychczasowa wartość nieumorzona), konto przeciwstawne **020**
7. Zwiększenie wartości początkowej środków trwałych na skutek zarządzonej aktualizacji wyceny (wartość brutto), konto przeciwstaw

§ 45

Konto 810 „Dotacje budżetowe, oraz środki z budżetu na inwestycje”

Dotacjami są podlegające szczególnym zasadom rozliczenia środki z budżetu państwa, budżetu jednostek samorządu terytorialnego oraz z państwowych funduszy celowych przeznaczone na cele określone w ustawie o finansach publicznych¹ i odrębnych ustawach lub umowach międzynarodowych na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych.

Konto 810 służy do ewidencji dotacji budżetowych oraz środków z budżetu na inwestycje.

Na stronie Wn konta 810 ujmuje się:

wartość dotacji przekazanych z budżetu w części uznanej za wykorzystane lub rozliczone, w korespondencji z kontem 224

równowartość wydatków dokonanych przez jednostki budżetowe ze środków budżetu na finansowanie inwestycji.

Na stronie Ma konta 810 ujmuje się przeksięgowanie, w końcu roku obrotowego, salda konta 810 na konto 800. Na koniec roku, konto 810 nie wykazuje salda.

Typowe zapisy strony Wn konta 810

„Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje”

1. Dotacje na cele wskazane w ustawie o finansach publicznych, które na podstawie odrębnych przepisów zostały uznane za wykorzystane lub rozliczone, konto przeciwstawne **224**
2. Równowartość dokonanych wydatków jednostki budżetowej na sfinansowanie własnych inwestycji (środków trwałych w budowie), konto przeciwstawne **800**

Typowe zapisy strony Ma konta 810

„Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje”

1. Przeksięgowanie w końcu roku salda konta 810, to jest rocznej sumy dotacji uznanych za wykorzystane lub rozliczone oraz wydatków na sfinansowanie własnych inwestycji jednostki budżetowej, konto przeciwstawne **800**

§ 46

Konto 840 „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów”

Konto 840 służy do ewidencji przychodów zaliczanych do przyszłych okresów oraz innych rozliczeń międzyokresowych i rezerw na przyszłe zobowiązania. Na koncie tym powinna być ujmowana w szczególności:

- równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych (art. 41 ust. 1 pkt 1 „ustawy”),
- wartość wynikającą z faktur VAT wystawionych na otrzymane od odbiorców zaliczki, przedpłaty, zadatki,

– przyznane odszkodowania za straty losowe,

natomiast **rezerwy** na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa **przyszłe zobowiązania** (art. 35d ust. 1 „ustawy”) mogą wystąpić na przykład na pokrycie skutków toczącego się postępowania sądowego.

Utworzenie i zwiększenie rezerw na przyszłe zobowiązania oraz powstanie i zwiększenie przychodów zaliczanych do przyszłych okresów księguje się na **koncie 840** po stronie **Ma**, natomiast po stronie

Wn ujmuje się zmniejszenie przychodów przyszłych okresów lub zaliczenie ich do przychodów bądź zysków nadzwyczajnych danego roku obrotowego.

Na stronie **Wn konta 840** księguje się:

- zarachowanie przyjętych „z góry” wpłat z poprzedniego okresu do przychodów bieżącego okresu sprawozdawczego,
- zarachowanie do zysków nadzwyczajnych wpłaconego odszkodowania na pokrycie skutków zdarzenia losowego,
- rozwiązanie rezerwy wobec powstania zobowiązania, którego dotyczyła,
- rozwiązanie niewykorzystanej rezerwy na zobowiązania wobec obniżenia zobowiązania lub ustania przyczyny utworzenia rezerwy,

Na stronie **Ma konta 840** księguje się utworzenie rezerw na przyszłe zobowiązania, w tym uzyskane lub naliczone przychody dotyczące działalności przyszłych okresów, a także przyznane odszkodowanie na pokrycie strat spowodowanych zdarzeniem losowym.

Rezerwy na zobowiązania działalności bieżącej zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych (**Wn 761**), a dotyczące operacji finansowych – do kosztów finansowych (**Wn 751**)

Utworzone rezerwy zmniejsza się:

- o kwotę ujętych w ewidencji zobowiązań, na które wcześniej utworzono rezerwę,
- z tytułu wygaśnięcia przyczyny utworzenia rezerwy.

Przychody przyszłych okresów rozlicza się przez zaliczenie do przychodów ze sprzedaży w okresie, w którym zrealizowano zapłacone świadczenie, oraz do zysków nadzwyczajnych w momencie wpływu odszkodowania z tytułu strat spowodowanych zdarzeniami losowymi

Ewidencja szczegółowa prowadzona do **konta 840** powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu:

- rezerw na przyszłe zobowiązania według poszczególnych tytułów oraz wskazanie przyczyn ich zwiększeń i zmniejszeń,
- przychodów zaliczonych do przyszłych okresów według poszczególnych tytułów oraz przyczyn ich zwiększeń i zmniejszeń.

Przed sporządzeniem bilansu powinna nastąpić weryfikacja poszczególnych tytułów i kwot rezerw istniejących oraz korekta lub rozwiązanie, jeżeli są już zbędne.

Konto 840 może wykazywać saldo **Ma**, które oznacza stan rezerw na przyszłe zobowiązania i przychodów zaliczanych do przyszłych okresów.

Typowe zapisy strony Wn konta 840 „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów”

1. Rozwiązanie lub zmniejszenie rezerwy na skutek:
  - ujęcia zobowiązań, konto przeciwstawne **201, 234, 240**
  - wygaśnięcia przyczyn utworzenia rezerwy, konto przeciwstawne **751, 761**
2. Zarachowanie przychodów przyszłych okresów do przychodów danego okresu, konto przeciwstawne **720, 750, 760**

Typowe zapisy strony Ma konta 840 „Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów”

1. Utworzenie rezerw na przyszłe zobowiązania w ciężar:
  - pozostałych kosztów operacyjnych, konto przeciwstawne **761**
  - kosztów finansowych, konto przeciwstawne **751**
  - strat nadzwyczajnych, konto przeciwstawne **771**

(Rezerwy tworzy się, gdy termin zapłaty lub dłużnik nie są jeszcze sprecyzowane, ale jednostka może wiarygodnie oszacować kwotę zobowiązania.)
2. Wpłaty z tytułu przychodów zaliczonych do przyszłych okresów (np. za usługi, które będą wykonywane w następnych okresach), konto przeciwstawne **101, 130**
3. Fakturowane zaliczki i przedpłaty dotyczące przyszłych dostaw lub usług wykonywanych przez podatników VAT (Na podstawie wystawionych faktur w wartości netto, to znaczy po odliczeniu należnego VAT, który księguje się na Ma 225), konto przeciwstawne **201, 234, 240**
4. Przyznane odszkodowania na pokrycie skutków strat nadzwyczajnych, konto przeciwstawne **240**

§ 47

Konto 851 „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”

Konto 851 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Środki pieniężne tego funduszu, wyodrębnione na specjalnym rachunku bankowym, ujmuje się na koncie 135 „Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia”. Pozostałe środki majątkowe ujmuje się na odpowiednich kontach działalności podstawowej jednostki (z wyjątkiem kosztów i przychodów podlegających sfinansowaniu z funduszu). Ewidencja szczegółowa do konta 851 powinna pozwolić na wyodrębnienie:

stanu, zwiększeń i zmniejszeń zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, z podziałem według źródeł zwiększeń i kierunków zmniejszeń, wysokości poniesionych kosztów i wysokości uzyskanych przychodów przez poszczególne rodzaje działalności socjalnej.

Odpis na ZFŚS dokonywany na początku roku dla planowanej liczby zatrudnionych podlega korekcie po zakończeniu roku kalendarzowego, jeżeli faktyczny stan zatrudnienia różni się od stanu planowanego.

Przy naliczaniu odpisu na ZFŚS zarówno na początku roku, jak i korekty na końcu roku należy uwzględniać ustalenia dotyczące przeciętnej liczby zatrudnionych podane w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 14 marca 1994 r.

Podstawą naliczenia odpisu na ZFŚS jest ustalone przez Prezesa GUS przeciętne miesięczne wynagrodzenie w drugim półroczu roku poprzedzającego dokonanie naliczenia.

- a) na jednego zatrudnionego wykonującego prace w normalnych warunkach (37,5%)
- b) na jednego zatrudnionego wykonującego prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych (50%)
- c) na jednego pracownika młodocianego:

- w pierwszym roku nauki (5%)
- w drugim roku nauki (6%)
- w trzecim roku nauki (7%)

Ponadto, odpis na ZFOES zwiększa się o 6,25%,

- każdą zatrudnioną osobę, w stosunku do której orzeczono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- każdego emeryta i rencistę objętego opieką socjalną zakładu pracy.

Ponadto ZFŚS zwiększa się z tytułu:

- odsetek naliczonych od środków tego funduszu ulokowanych na wyodrębnionym rachunku bankowym,
  - dobrowolnych wpłat, darowizn oraz zapisów osób fizycznych i prawnych (przeznaczonych przez dawców na ten fundusz),
  - opłat osób i jednostek organizacyjnych korzystających z zakładowej działalności socjalnej,
- Kierunki i zasady wykorzystania środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych zostały określone w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Środki pieniężne ZFŚS gromadzone na odrębnym rachunku bankowym ewidencjonuje się na **koncie 135**, natomiast **pozostałe składniki aktywów i pasywów nie podlegają wyodrębnieniu na specjalnych kontach**.

Koszty prowadzenia rachunku bankowego ZFŚS pokrywa jednostka ze środków własnych, które pobrane przez bank z rachunku funduszu księguje się **Wn 240 Ma 135**, a następnie dokonuje się refundacji opłaty z rachunku bieżącego jednostki: zapis **Wn 135 Ma 240**. Koszty i przychody tego funduszu księguje się bezpośrednio na stronie **Wn** lub **Ma** **konta 851**. Z uwzględnieniem kontrahentów. Środki ZFŚS mogą też być w całości lub w części przeznaczone na finansowanie działalności socjalnej, prowadzonej wspólnie z innymi jednostkami, na podstawie zawartych umów.

Wszystkie zwiększenia ZFŚS (łącznie z przychodami z tej działalności) księguje się na **koncie 851** po stronie **Ma**, zaś zmniejszenia funduszu łącznie z kosztami działalności socjalnej ujmuje się po stronie **Wn**.

Do **konta 851** należy prowadzić ewidencję szczegółową umożliwiającą ustalenie:

1) stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń ZFŚS z podziałem według źródeł zwiększeń i kierunków wykorzystania określonych w planie, oraz do gromadzenia danych na potrzeby wewnętrzne w zakresie planowania i gospodarowania środkami tego funduszu oraz do układu sporządzanej sprawozdawczości.

Saldo Ma konta **851** wyraża stan zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Typowe zapisy strony Wn konta 851 „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”

1. Koszty związane z prowadzoną przez jednostkę działalnością socjalną:
  - zapłacone bez ujmowania na kontach rozrachunków, konto przeciwstawne **101, 135**
  - ujęte jako zobowiązania z tytułu:
    - a) dostaw i usług, konto przeciwstawne **201**
    - b) naliczonych wynagrodzeń, konto przeciwstawne **231**
    - c) składek na ubezpieczenia społeczne pokrywanych przez pracodawcę, konto przeciwstawne **229**
    - d) zwrotu pracownikom równowartości pokrytych przez nich kosztów działalności socjalnej, konto przeciwstawne **234**
2. Koszty z tytułu:
  - zapłaconych lub naliczonych kar i odsetek za nieterminową zapłatę zobowiązań, konto przeciwstawne **101, 135, 201, 240**
  - przedawnienia lub odpisania należności, konto przeciwstawne **201, 234, 240**
3. Odpisy aktualizujące należności wątpliwe tego funduszu (dokonywane na dzień bilansowy), konto przeciwstawne **290**

Typowe zapisy strony Ma konta 851 „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”

1. Wpływ środków z tytułu odpisu na ZFŚS, konto przeciwstawne **135,**
2. Wpływ środków do kasy lub na rachunek ZFŚS z tytułu nieprzypisanych wcześniej należności za działalność socjalną, konto przeciwstawne **101, 135**
3. Środki otrzymane od innych jednostek z tytułu ich udziału w pokrywaniu kosztów wspólnej działalności socjalnej, konto przeciwstawne **135,**
4. Odsetki bankowe naliczone od środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, konto przeciwstawne **135**
5. Przychody działalności socjalnej z tytułu:
  - nadwyżki środków pieniężnych w kasie zakładowej działalności socjalnej uznanej za niewyjaśnioną, konto przeciwstawne **240**
  - otrzymanych lub należnych odsetek, odszkodowań i kar dotyczących ZFŚS, konto przeciwstawne **101, 135, 240**
6. Równowartość świadczeń działalności socjalnej na rzecz działalności eksploatacyjnej, konto przeciwstawne **135, 240**
7. Darowizny środków obrotowych na rzecz działalności socjalnej, konto przeciwstawne **101, 135, 310**
8. Zmniejszenie odpisu aktualizującego należności w przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu, konto przeciwstawne **290**

§ 48

Konto 860 „Wynik finansowy”

Konto 860 służy do ustalania wyniku finansowego jednostki. W końcu roku obrotowego **pod datą 31 grudnia księguje się**

na stronie Wn tego konta sumę:

poniesionych kosztów, w korespondencji z kontami: 400,401,402,403,404,405 i 409,
wartości sprzedanych materiałów, w korespondencji z kontem 760,
kosztów operacji finansowych, w korespondencji z kontem 751, oraz pozostałych kosztów operacyjnych, w korespondencji z kontem 761,
strat nadzwyczajnych w korespondencji z kontem 771,

Na stronie Ma konta 860 ujmuje się w końcu roku obrotowego sumę:

uzyskanych przychodów, w korespondencji z poszczególnymi kontami zespołu 7,

zysków nadzwyczajnych, w korespondencji z kontem 770.

Saldo konta 860 wyraża na koniec roku obrotowego wynik finansowy jednostki, saldo Wn - stratę netto, saldo Ma - zysk netto.

Saldo konta 860 przenoszone jest w roku następnym, pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego, tj. na dzień 30 kwiecień na konto 800 „Fundusz Jednostki”

Typowe zapisy strony Wn konta 860 „Wynik finansowy”

1. Przeniesienie w końcu roku poniesionych kosztów działalności (według rodzaju), konto przeciwstawne 400, 401, 402, 403, 404, 405, 409
2. Przeniesienie w końcu roku wartości w cenie zakupu lub nabycia sprzedanych materiałów. konto przeciwstawne 761
4. Przeniesienie w końcu roku kosztów operacji finansowych, konto przeciwstawne 751
5. Przeniesienie w końcu roku pozostałych kosztów operacyjnych, konto przeciwstawne 761
6. Przeniesienie w końcu roku strat nadzwyczajnych, konto przeciwstawne 771
7. Przeksięgowanie dodatniego wyniku finansowego (zysku netto) za rok ubiegły (pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego), konto przeciwstawne 800

Typowe zapisy strony Ma konta 860 „Wynik finansowy”

1. Przeniesienie w końcu roku przychodów z tytułu dochodów budżetowych, konto przeciwstawne, 720
2. Przeniesienie w końcu roku przychodów finansowych, konto przeciwstawne 750
3. Przeniesienie w końcu roku pozostałych przychodów operacyjnych, konto przeciwstawne 760
4. Przeniesienie w końcu roku zysków nadzwyczajnych, konto przeciwstawne 770
9. Przeksięgowanie ujemnego wyniku finansowego (straty netto) za rok ubiegły (pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego), konto przeciwstawne 800

Według poprzednio obowiązujących zasad funkcjonowania konta 860, konto to służyło również do bezpośredniego ujmowania operacji z tytułu strat i zysków nadzwyczajnych, które w aktualnym planie kont zostały przeniesione do zespołu 7.

Według aktualnych zasad, na wynik przestają rzutować pozostałe przychody operacyjne z tytułu pokrycia amortyzacji. W dalszym ciągu na wynik nie ma wpływu wartość bilansowa sprzedanych środków trwałych i inwestycji. Nieumorzona wartość sprzedanych środków trwałych i wartość sprzedanych inwestycji jest odnoszona na zmniejszenie funduszu jednostki.

Konta pozabilansowe

§ 49

Konto 975 „Wydatki strukturalne”

Konto 975 służy do ewidencji wydatków strukturalnych w jednostkach, w których ewidencja wydatków strukturalnych nie jest uwzględniona w ewidencji analitycznej prowadzonej do kont bilansowych. Na stronie Ma konta 975 ujmuje się wartość wydatków strukturalnych. Na stronie Wn tego konta na koniec roku ujmuje się wartość zrealizowanych wydatków strukturalnych według klasyfikacji wydatków strukturalnych.

§ 50

Konto 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych”

Konto 980 służy do ewidencji planu finansowego wydatków budżetowych dysponenta środków budżetowych. Na stronie Wn tego konta ujmuje się plan finansowy wydatków budżetowych oraz jego zmiany. Na stronie Ma konta 980 ujmuje się:

równowartość zrealizowanych wydatków budżetu,
wartość planu niewygasających wydatków budżetu do realizacji w roku następnym,
wartość planu niezrealizowanego i wygasłego.
Ewidencja szczegółowa do konta 980 jest prowadzona w szczególowości planu finansowego wydatków budżetowych tj. według podziałek klasyfikacji budżetowej.
Konto 980 nie wykazuje na koniec roku salda.

§ 51

Konto 981 „Plan finansowy niewygasających wydatków”

Konto 981 służy do ewidencji planu finansowego niewygasających wydatków budżetowych dysponenta środków budżetowych. Na stronie Wn tego konta ujmuje się plan finansowy niewygasających wydatków budżetowych. Na stronie Ma konta 981 ujmuje się:
równowartość zrealizowanych wydatków budżetowych obciążających plan finansowy niewygasających wydatków budżetowych,
wartość planu niewygasających wydatków budżetowych w części niezrealizowanej lub wygasłej.
Ewidencję szczegółową do konta 981 prowadzi się w szczególowości planu finansowego niewygasających wydatków budżetowych.
Konto 981 nie wykazuje salda na koniec roku.

Konto 995 „Weksle i poręczenia ”

Konto 995 służy do ewidencji weksli i poręczeń, wystawionych przez Gminę , jako zabezpieczenie prawidłowej i terminowej spłaty zobowiązań wynikających z zaciągniętych na sfinansowanie zadań kredytów i pożyczek. Służy ono również do ewidencji weksli wystawionych przez gminę, a stanowiących zabezpieczenie prawidłowego wykorzystania dotacji otrzymanej na realizację zadań na podstawie zawartych umów o dofinansowanie. Ewidencja szczegółowa prowadzona do tego konta powinna umożliwiać dokładne ustalenie wierzycieli i kwot wystawionych weksli.
Na stronie Ma konta 995 księguje się kwotę zobowiązania wekslowego, na stronie Wn zmniejszenia z powodu jego wygaśnięcia (zwrot weksla).

§ 52

Opis kont pozabilansowych służących do ewidencji zaangażowania środków i wydatków budżetowych

Zaangażowanie wydatków budżetowych są to czynności, na podstawie których kierownik jednostki budżetowej tworzy swoje zobowiązania, z których wynika obciążenie planu finansowego jednostki budżetowej w bieżącym roku budżetowym lub w latach następnych.

Zaangażowanie jest więc zdarzeniem generującym wydatek, jest to akt, który czyni jednostkę budżetową dłużnikiem. Zaangażowanie musi się mieścić w limicie planu finansowego wydatków lub planu finansowego kosztów. Zaangażowanie w praktyce dzieli się na dwie operacje, tj. zaangażowanie:

rachunkowe - wskutek którego środki budżetowe stają się poprzez plan finansowy przeznaczone na konkretne cele, dzięki czemu zostaje zapewniona indywidualizacja wydatku, tzn. nie ma możliwości wykorzystania zaplanowanych kwot na inny cel,

prawne - wskutek którego powstaje dług jednostki budżetowej.

Zaangażowanie prawne ma z reguły postać aktu administracyjnego, takiego jak: decyzja o przyznaniu świadczeń z zakresu opieki społecznej, umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej polegającej na udzieleniu zamówienia publicznego, na zawarciu porozumienia z innymi jednostkami samorządu terytorialnego lub z innymi podmiotami, w wyniku którego zostaje udzielona dotacja. Zaangażowanie prawne może też powstać równoległe z zaangażowaniem rachunkowym w wyniku uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, np. przyznającej dotacje podmiotowe i przedmiotowe dla własnych jednostek organizacyjnych lub dla instytucji kultury.

O nadzwyczajnym zaangażowaniu wydatków można mówić w przypadku aktów sądowych, takich jak orzeczenia przyznające świadczenia pracownikom bezpodstawnie zwolnionym z pracy lub zasądzające odszkodowania za szkody wyrządzone przez jednostki samorządu terytorialnego lub orzeczenia zobowiązujące do zapłacenia kar umownych z tytułu niedotrzymania warunków umów.

Dysponenci środków budżetowych mają natomiast monopol na zaangażowanie w sensie rachunkowym. Jeżeli zaangażowanie prawne tworzy dług - to powinno je poprzedzać zaangażowanie rachunkowe, czyli uwzględnienie środków na dany wydatek w planie finansowym. Jeżeli zaangażowanie prawne ogranicza się do stwierdzenia długu (np. skutek postanowienia sądu), to zaangażowanie rachunkowe powinno nastąpić po nim, tj. wynikający z tego faktu wydatek powinien być uwzględniony w planie finansowym.

Podział zaangażowania wydatków budżetowych na zaangażowanie roku bieżącego i na zaangażowanie lat przyszłych ma ścisły związek z zaangażowaniem rachunkowym, tj. z planem finansowym wydatków jednostki budżetowej na dany rok. Każde zaangażowanie prawne wydatków budżetowych w kwocie przekraczającej ten plan powoduje powstanie zaangażowania lat przyszłych. Zmniejszenie planu finansowego wydatków powoduje, w odniesieniu do wydatków już objętych zaangażowaniem prawnym, przesunięcie tych wydatków do zaangażowania lat następnych, jeśli zawarte umowy nie zostały unieważnione. Natomiast zwiększenie zaangażowania rachunkowego na dany rok powoduje zmniejszenie zaangażowania lat przyszłych i zwiększenie zaangażowania roku bieżącego.

Według obowiązującego rozporządzenia Ministra Finansów z 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, zasady prezentacji danych dotyczących zaangażowania w sprawozdaniu Rb-28 przedstawiają się następująco: W kolumnie „Zaangażowanie” wykazuje się dane dotyczące zaangażowania planu wydatków, czyli wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym.

Zdarzenia dotyczące zaangażowania wydatków budżetowych nie są zaliczane do operacji gospodarczych wpływających na zmiany aktywów, pasywów i wyniku działalności jednostki. W związku z tym ewidencja tych zdarzeń, podobnie jak ewidencja planów dochodów i wydatków w budżecie oraz zmian tych planów, jest prowadzona na kontach pozabilansowych. Dane zawarte na tych kontach nie są wykazywane w bilansie.

W rozwiązaniach księgowych stosuje się uproszczony system ewidencji pozabilansowej, charakteryzujący się odstępieniem od zasady podwójnego księgowania. W związku z tym w ewidencji pozabilansowej występują konta pojedyncze, na których zamieszcza się zapisy pojedyncze.

Zaangażowanie rachunkowe, podobnie jak wszystkie przypadki zaangażowania prawnego, jest w zasadzie zindywidualizowane. Jednakże w odniesieniu wydatków bieżących na tzw. licznik (opłaty za wodę, odprowadzanie ścieków, energię elektryczną i ciepłą, rozmowy telefoniczne, opłaty pocztowe itp.) zaangażowanie rachunkowe następuje dokładne w wysokości dokonanych wypłat, na podstawie faktur.

Ewidencja księgowa zaangażowania wydatków budżetowych następuje z chwilą otrzymania dokumentów świadczących o zaangażowaniu środków planu budżetowego (umowy, decyzje itp.)

Ewentualne zmiany w ciągu roku w wysokości wymienionych wydatków, jeśli są znaczne (np. podwyżki wynagrodzeń), będą powodowały zapisy korygujące. Jeżeli jednak odchylenia te nie są znaczne, korekty dokonuje się na koniec roku.

Wartość umów zawartych w wyniku przeprowadzenia postępowania w trybie określonym w ustawie z 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych ujmuje się pod datą podpisania umowy. W przypadku otrzymania podpisanej umowy przez dział księgowości w terminie późniejszym, a szczególnie po okresie sprawozdawczym zaangażowanie księgowane jest w dniu otrzymania umowy. Jeżeli zamówienie ma być wykonane w roku bieżącym, ujmuje się je na stronie Ma konta 998. Jeżeli zamówienie jest wieloletnie i nie są określone kwoty przerobu lub dostaw w poszczególnych latach, na koncie 998 ujmuje się zaangażowanie w wysokości środków przewidzianych w planie finansowym wydatków na dany cel, a pozostałą część kwoty udzielonego zamówienia ujmuje się na koncie 999.

Dotacje z budżetu dla podmiotów niezwiązanych z budżetem należy ujmować jako zaangażowanie w dacie zawarcia umów o udzielenie dotacji. Do wieloletnich umów zalicza się umowy o zaciągnięcie pożyczki lub kredytu. Prowizje i inne koszty związane z tymi operacjami są

księgowane jako zaangażowanie na koncie 998 w dacie podpisywania umowy, chyba że uruchomienie kredytu lub pożyczki i pobranie prowizji nastąpi w roku następnym.

Na podstawie informacji z banku ustala się wysokość zaangażowania z tytułu odsetek i księguje się jego wysokość w dniu dokonania zapłaty.

Drobne zakupy materiałów i usług oraz koszty wyjazdów służbowych należy ujmować jako zaangażowanie równocześnie z dokonaniem wydatku.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może w drodze uchwały ustalić wykaz wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego. Wykaz ten może obejmować zadania, w odniesieniu do których już nastąpiło zaangażowanie prawne, tj. zostały zawarte umowy. W związku z tym, że zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdania Rb-28S częścią składową zaangażowania są wydatki wykonane, a wydatki wykonane obejmują także wydatki niewygasające, zaangażowanie wydatków roku bieżącego musi obejmować również wydatki niewygasające.

Konto 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”

Konto 998 służy do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych ujętych w planie finansowym jednostki budżetowej danego roku budżetowego oraz w planie finansowym niewygasających wydatków budżetowych ujętych do realizacji w danym roku budżetowym.

Na stronie Wn konta 998 ujmuje się:

równowartość sfinansowanych wydatków budżetowych w danym roku budżetowym,

równowartość zaangażowanych wydatków, które będą obciążały wydatki roku następnego.

Na stronie Ma konta 998 ujmuje się zaangażowanie wydatków, czyli wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym.

Ewidencja szczegółowa do konta 998 prowadzona jest według podziałek klasyfikacyjnych planu finansowego, z wyodrębnieniem planu niewygasających wydatków. Na koniec roku konto 998 nie wykazuje salda.

Suma zaangażowania wydatków budżetowych roku bieżącego (z Ma 998) nie powinna być wyższa od sumy zatwierdzonych na dany rok wydatków.

Do konta 998 należy prowadzić ewidencję szczegółową według podziałek klasyfikacji budżetowej wydatków z wyodrębnieniem zaangażowania dotyczącego planu niewygasających z poprzedniego roku wydatków.

Ujęte na koncie 998 zaangażowanie wydatków budżetowych, wykazywane jest w kwartalnym sprawozdaniu Rb 28S (z wyjątkiem za miesiąc grudzień)

W sprawozdaniu o wydatkach budżetowych Rb 28S wykazuje się sumę wartości zaangażowania narastającą od początku roku ze strony Ma konta 998.

W przypadku niepełnego zrealizowania planu wydatków mimo zaangażowania, przewyżkę zaangażowania ponad zrealizowane w danym roku wydatki, czyli saldo konta 998, przeksięgowuje się 31 grudnia na konto 999, gdyż stanowić to będzie zaangażowanie przyszłych lat. Po tym przeksięgowaniu konto 998 nie będzie wykazywało salda na koniec roku.

Typowe zapisy strony Wn konta 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”

1. Równowartość zrealizowanych w danym roku wydatków budżetowych.
2. Przewyżka zaangażowania ponad zrealizowane wydatki danego roku – saldo **Ma konta 998**, które 31 grudnia przeksięgowuje się na **konto 999**.

Typowe zapisy strony Ma konta 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”

1. Zaangażowanie z lat poprzednich przeksięgowane z **konta 999** na początku roku.
2. Zaangażowanie wynikające z zawartych umów o dostawy i usługi, których termin płatności przypada na dany rok.
3. Zaangażowanie wynikające z wydanych decyzji i innych postanowień z terminem płatności w danym roku.
4. Zaangażowanie wydatków wynikające z zawartych umów o pracę lub decyzji o zatrudnieniu oraz umów o dzieło lub zleceniu; płatne do 31 grudnia danego roku.
5. Zaangażowanie wydatków z tytułu pochodnych od wynagrodzeń wymagalnych w danym roku.

6. Zwiększenie lub zmniejszenie (zapisem minusowym) uprzednio zaksięgowanego zaangażowania wydatków danego roku w wyniku aneksu do umowy lub zmiany decyzji, w tym także z tytułu przesunięcia terminu wykonania lub płatności na rok następny.
7. Zaangażowanie w wysokości dokonanych wydatków związanych z operacjami niepoprzedzonymi umowami lub decyzjami, a więc niezawidencjonowanymi wcześniej na tym koncie.
8. Zobowiązania występujące w trakcie roku budżetowego a niewynikające z wcześniej ujętych na tym koncie umów lub decyzji (np. kosztów podróży służbowych, doraźnych dostaw i usług, odsetek za zwłokę w zapłacie zobowiązań, kar umownych i odszkodowań, diet radnych itp).

Konto 999

„Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat”

Konto 999 „Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat”

Konto 999 służy do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych przyszłych lat oraz niewygasających wydatków, które mają być zrealizowane w latach następnych.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się równowartość zaangażowanych wydatków budżetowych w latach poprzednich, a obciążający plan finansowy roku bieżącego jednostki budżetowej lub plan finansowy niewygasających wydatków przeznaczony do realizacji w roku bieżącym.

(przebieganie na początku roku na **konto 998**).

Na stronie Ma konta 999 ujmuje się wysokość zaangażowanych wydatków lat przyszłych oraz równowartość przebieganego z **konto 998** zaangażowania wydatków, które były planowane na rok kończący się, a nie zostały wykonane w wyniku przesunięcia realizacji na przyszły rok.

Ewidencja szczegółowa do konta 999 prowadzona jest według podziałek klasyfikacyjnych planu finansowego, z wyodrębnieniem planu niewygasających wydatków.

Na koniec roku konto 999 może wykazywać saldo Ma oznaczające zaangażowanie wydatków budżetowych lat przyszłych.

Typowe zapisy strony Wn konta 999 „Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat”

1. Równowartość zaangażowanych wydatków zawidencjonowanych w latach poprzednich, które przechodzą do zaangażowania wydatków roku bieżącego (przebieganie na początku danego roku na konto 998).

Typowe zapisy strony Ma konta 999 „Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat”

1. Zaangażowanie wynikające z zawartych umów o dostawy, roboty i usługi oraz umów o dzieło i umów zlecenia, których termin płatności przypada w przyszłych latach.
2. Zobowiązania wynikające z wydanych decyzji i innych postanowień, których termin płatności przypada w przyszłych latach.
3. Saldo **konto 998** (przewyżka zaangażowania roku kończącego się nad sumą dokonanych wydatków) podlegające przebieganiu na to konto pod datą 31 grudnia.
4. Zwiększenie lub zmniejszenie (zapisem minusowym) uprzednio zaksięgowanego zaangażowania wydatków przyszłych lat w wyniku aneksu do umowy lub zmiany decyzji.
5. Wartość niewygasających wydatków budżetowych.

ROZDZIAŁ 3

Schematy księgowania na kontach Urzędu Gminy Wilkowice

§ 53

Schemat 1. Ewidencja księgowa środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

Przychody nowych lub używanych środków trwałych pochodzących z zakupu gotowych środków trwałych, przychody środków trwałych pochodzących z inwestycji - Wn 080, Ma 201,
- Wn 011, Ma 080.

Przychody środków trwałych pochodzących z inwestycji prowadzonych przez inwestora zastępczego lub z inwestycji wspólnej prowadzonej przez Inną Jednostkę - Wn 011, Ma 080.

Wartość ulepszeń zwiększających wartość początkową środków trwałych - Wn 080, Ma 201,
- Wn 011, Ma 080.

Przychody środków trwałych nowo ujawnionych - Wn 011, Ma 800.

Nieodpłatne przyjęcie nowych środków trwałych - Wn 011, Ma 800.

Nieodpłatne otrzymanie używanych środków trwałych:

wartość nieumorzona - Wn 011, Ma 800,

wartość dotychczasowego umorzenia – Wn 011, Ma 071.

Zwiększenia wartości początkowej środków trwałych na skutek aktualizacji ich wyceny w zakresie aktualizacji:

wartości netto - Wn 011, Ma 800,

dotychczasowego umorzenia - Wn 011, Ma 071.

Wycofanie środków trwałych z używania na skutek ich likwidacji, z powodu zniszczenia, zużycia, sprzedaży oraz nieodpłatnego przekazania:

wartość netto (wartość początkowa minus umorzenie) - Wn 800, Ma 011,

dotychczasowe umorzenie - Wn 071, Ma 011.

Koszty inwestycji wynikające z faktur za roboty, dostawy i usługi - Wn 080, Ma 201.

Wartość nieodpłatnie otrzymanych inwestycji - Wn 080, Ma 800.

Nieodpłatnie przekazane efekty inwestycyjne - Wn 800, Ma 080.

Ujawnione niedobory środków trwałych:

wartość netto - Wn 240, Ma 011,

dotychczasowe umorzenie - Wn 071, Ma 011.

Zmniejszenia wartości początkowej środków trwałych na skutek aktualizacji ich wyceny:

wartość nieumorzona - Wn 800, Ma 011,

wartość dotychczasowego umorzenia - Wn 071, Ma 011.

Przychody z zakupu wartości niematerialnych i prawnych - Wn 020, 080, Ma 201.

Przychody z zakupu umarżanych jednorazowo środków trwałych - Wn 013, Ma 201.

Umorzenie podstawowych środków trwałych - Wn 400, Ma 071.

Umorzenie pozostałych środków trwałych - Wn 401, Ma 072.

§ 54

Schemat 2. Ewidencja księgowa operacji związanych z realizacją dochodów i wydatków samorządowych jednostek budżetowych

Objaśnienia do schematu:

Wpływy dochodów budżetowych w tym podatków i opłat lokalnych na rachunek j (Urzędu Gminy)
- jednostki budżetowej:

przypisanych - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów) Ma 221

wpłaconych z kasy do banku - Wn 130 Ma 141

Wpływy dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami na rachunek Jednostki budżetowej:

przypisanych - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów) Ma 221

wpłaconych z kasy do banku - Wn 130 Ma 141

Odsetki bankowe dopisane do rachunku bieżącego jednostki budżetowej - Wn 130,221 Ma 221,750

Okresowe przelewy zrealizowanych dochodów budżetowych jednostki budżetowej na rachunek budżetu - Wn 222, Ma 130

Okresowe wpływy środków na pokrycie wydatków objętych planem finansowym jednostki budżetowej - Wn 130, Ma 223

Wydatki budżetowe zrealizowane z rachunku bieżącego jednostki budżetowej:

wydatki bieżące i majątkowe poniesione w wyniku zapłaty faktur - Wn 201, Ma 130,101 (według klasyfikacji wydatków)

wydatki z tytułu wypłaty wynagrodzeń - Wn 231,240 Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)

przelewy podatku dochodowego od wynagrodzeń - Wn 225, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)

przelewy składek ZUS - Wn 229, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)
przekazane dotacje w ramach planu wydatków jednostki budżetowej - Wn 224, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)
przelew środków z rachunku bieżącego Urzędu Gminy – jednostki budżetowej - na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych - Wn 405, 240, Ma 130, 240
Wydatki budżetowe Urzędu Gminy – jednostki budżetowej - z kredytu bankowego uruchomionego w formie realizacji zleceń płatniczych (według wyciągu bankowego do rachunku kredytowego budżetu) - Wn 201, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)
Łączna kwota wydatków budżetowych jednostki budżetowej – Urzędu Gminy - wykazanych w wyciągu bankowym do rachunku kredytowego budżetu, stanowiąca operację równoważną z przekazaniem z budżetu środków na pokrycie wydatków objętych planem finansowym jednostki budżetowej - Wn 130, Ma 223
Wpływy środków na pokrycie niewygasających wydatków objętych planem finansowym Urzędu Gminy - Wn 130, Ma 223
Niewygasające wydatki budżetowe - zrealizowane z rachunku bieżącego jednostki budżetowej - Urzędu Gminy - w formie opłacenia faktur - Wn 201, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)
Zwrot środków niewykorzystanych na pokrycie wydatków budżetowych i niewygasających wydatków na rachunek bieżący budżetu lub na rachunek środków na wydatki niewygasające – Wn 130, Ma 223 z zapisem ujemnym dla zachowania czystości obrotów.

§ 55

Schemat 3. Ewidencja księgowa operacji związanych z realizacją dochodów i wydatków objętych planami finansowymi Urzędu Gminy Wilkowiec

Wpływy dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych według wyciągu bankowego do rachunku jednostki budżetowej:

przypisanych - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów). Ma 221

wpłaconych z kasy do banku- Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów). Ma 141

Dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych zrealizowane w formie bezpośrednich wpłat na rachunek budżetu (według wyciągu bankowego do rachunku bieżącego budżetu):

przypisane - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów). Ma 221

wpłacone z kasy - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów), Ma 141

Wpływy pozostałych dochodów urzędu według wyciągu bankowego do rachunku jednostki budżetowej:

przypisanych - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów). Ma 221

wpłaconych z kasy do banku - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów). Ma 141

Pozostałe dochody urzędu zrealizowane w formie bezpośrednich wpłat na rachunek budżetu (według wyciągu bankowego do rachunku bieżącego budżetu):

przypisane - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów). Ma 221

wpłacone z kasy - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów), Ma 141

Łączna suma podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetowych urzędu wykazanych w wyciągu bankowym do rachunku budżetu, stanowiąca operację równoważną z przekazaniem zrealizowanych dochodów urzędu na rachunek bieżący budżetu - Wn 222, Ma 130

Wpływy dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami na rachunek Urzędu:

przypisanych - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów). Ma 221

wpłaconych z kasy do banku - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów), Ma 141

Dochody Urzędu z realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami wpłacone bezpośrednio na rachunek budżetu (według wyciągu bankowego do rachunku bieżącego budżetu):

przypisane - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów). Ma 221

wpłacone z kasy do banku - Wn 130 (zapisy według podziałek klasyfikacji dochodów) Ma 141

Łączna suma dochodów Urzędu związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami wykazanych w wyciągu bankowym do rachunku budżetu,

stanowiąca operację równoważną z przekazaniem zrealizowanych dochodów na rachunek bieżący budżetu - Wn 222, Ma 130(UG)

Odsetki bankowe dopisane do rachunku bieżącego urzędu Jako jednostki budżetowej - Wn 130, 221, Ma 750,221

Okresowe przelewy zrealizowanych dochodów budżetowych urzędu na rachunek budżetu - Wn 222, Ma 130

Okresowe wpływy środków na pokrycie wydatków objętych planem finansowym urzędu - Wn 130, Ma 223

Wydatki budżetowe urzędu jako jednostki budżetowej zrealizowane z rachunku bieżącego Urzędu: wydatki bieżące i majątkowe poniesione w wyniku zapłaty faktur - Wn 201, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)

wydatki z tytułu wypłaty wynagrodzeń - Wn 231, 240, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)

przelewy podatku dochodowego od wynagrodzeń - Wn 225, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)

przelewy składek ZUS - Wn 229, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)

zapłacone odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek - Wn 751, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)

przekazane dotacje w ramach planu wydatków urzędu - Wn 224, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)

Wydatki budżetowe Urzędu jako jednostki budżetowej zrealizowane z rachunku bieżącego budżetu lub z kredytu bankowego uruchomionego w formie realizacji zleceń płatniczych (według wyciągu bankowego do rachunku bieżącego budżetu lub rachunku kredytowego):

wydatki bieżące i majątkowe poniesione w wyniku zapłaty faktur - Wn 201, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)

Łączna kwota wydatków budżetowych Urzędu wykazanych w wyciągu bankowym do rachunku budżetu lub rachunku kredytowego budżetu, stanowiąca operację równoważną z przekazaniem z budżetu środków na pokrycie wydatków objętych planem finansowym urzędu - Wn 130, Ma 223

Wpływy środków na pokrycie niewygasających wydatków objętych planem finansowym urzędu - Wn 130, Ma 223

Niewygasające wydatki urzędu jako jednostki budżetowej zrealizowane z rachunku bieżącego urzędu w formie opłacenia faktur - Wn 201, Ma 130 (według klasyfikacji wydatków)

Łączna kwota niewygasających wydatków urzędu wykazanych w wyciągu bankowym do rachunku środków na niewygasające wydatki, stanowiąca operację równoważną z przekazaniem z budżetu środków na pokrycie niewygasających wydatków objętych planem finansowym urzędu - Wn 130, Ma 223

Zwrot środków niewykorzystanych na pokrycie wydatków budżetowych i niewygasających wydatków na rachunek bieżący budżetu lub na rachunek środków na wydatki niewygasające – Wn 130, Ma 223 z zapisem ujemnym dla zachowania czystości obrotów.

§ 56

Schemat 6.Ewidencja księgowa pozostałych operacji dokonywanych na rachunkach jednostek budżetowych

1. Wadia przetargowe i zabezpieczenia należytego wykonania umów, wniesione w formie pieniężnej - Wn 139, Ma 240
2. Zwroty wadiów przetargowych i zabezpieczeń należytego wykonania umów - Wn 240, Ma 139
3. Wpływy środków z tytułu odpisów na rachunek zakładowego funduszu świadczeń socjalnych - Wn 135, Ma 851
4. Wpłaty świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych:
  - 1). Przypisanych na pracowników - Wn 234, Ma 135
  - 2). Zapłaty faktur - Wn 851,201 Ma 101,135,201

§ 57

Schemat 8. Ewidencja należności z tytułu dochodów budżetowych jednostek budżetowych

Przypisy należności z tytułu podatków i opłat pobieranych przez urząd jednostki samorządu terytorialnego - Wn 221, Ma 720

Przypis odsetek za zwłokę i innych należności ubocznych od podatków i opłat w kwocie wpłaconej - Wn 221, Ma 750 (zapis równoległy do zapisu Wn 130, Ma 221 lub Wn 101, Ma 221)

Wpłaty należności podatkowych:

do kasy-Wn 101, Ma 221

na rachunek bankowy - Wn 130, Ma 221

należności z tytułu sprzedaży składników majątkowych:

wartość faktury netto - Wn 221, Ma 760

VAT należny - Wn 202, Ma 225

Zapłata należności za sprzedane składniki majątkowe:

do kasy-Wn 101, Ma 221,202

na rachunek bieżący jednostki budżetowej - Wn 130, Ma 202,221

Przypisane należności z tytułu innych dochodów - Wn 221, Ma 720,760

Zapłata innych należności:

do kasy -Wn 101, Ma 221

na rachunek bieżący Jednostki budżetowej - Wn 130, Ma 221

przypisane, lecz niewpłacone odsetki od należności z tytułu dochodów budżetowych - Wn 221, Ma 720,750

Przypis długoterminowych należności i długoterminowych rozliczeń z budżetem - Wn 226, Ma 840

Przeniesienie należności krótkoterminowych do należności długoterminowych - Wn 226, Ma 221

Przeniesienie należności długoterminowych do należności krótkoterminowych w wysokości raty należnej za dany rok - Wn 221,840 Ma 226,720

Przypis należności z tytułu dochodów budżetowych dotyczących realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami - Wn 221, Ma 720

Wpływ należności z tytułu dochodów budżetowych z tytułu realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami:

do kasy-Wn 101, Ma 221

na rachunek bankowy - Wn 130, Ma 221

§ 58

Schemat 9. Ewidencja należności od budżetów oraz z tytułu ubezpieczeń społecznych w jednostkach budżetowych

1. Zmniejszenie zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, potrąconych z wynagrodzeń w wyniku korekt deklaracji podatkowych - Wn 225, Ma 231

2. Zwrot nadpłaconych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych:
Wn 130, Ma 225

3. VAT naliczony w fakturach zakupu, podlegający w całości lub w części odliczeniu od podatku należnego - Wn 225, Ma 201

4. Zwrot różnicy między naliczonym a należnym podatkiem od towarów i usług na rachunek bieżący jednostki budżetowej - Wn 130, Ma 225

b). Korekty zmniejszające składki ZUS płacone przez:

1). pracowników - Wn 229, Ma 231

2). jednostkę budżetową - Wn 229, Ma 405

5. Wynagrodzenie przysługujące jednostce za pobieranie i odprowadzanie składek - Wn 221, Ma 760

6. Zwrot nadpłaconych składek ZUS na rachunek bieżący jednostki budżetowej - Wn 130, Ma 229

§ 59

Schemat 10. Ewidencja pozostałych należności w jednostkach budżetowych

1. Dotacje przekazane podmiotom dotowanym przez Urząd Gminy - Wn 224, Ma 130
2. Dotacje podmiotowe uznane za rozliczone w dniu ich przekazania - Wn 810, Ma 224
3. Dotacje przedmiotowe i celowe uznane za rozliczone po przedłożeniu rozliczenia przez podmiot dotowany - Wn 810, Ma 224
4. Dotacje niewykorzystane przez podmioty dotowane, zwrócone w tym samym roku budżetowym, w którym nastąpiło ich przekazanie:
  - 1). wpływ niewykorzystanej dotacji - Wn 130, Ma 224
5. Wksięgowanie na koniec roku rozliczonych i przypisanych do zwrotu dotacji, które nie wpłynęły do końca roku na rachunek bankowy i z tego względu zostały zaliczone do przychodów z tytułu dochodów budżetowych - Wn 810, Ma 224
6. Wypłacone pracownikom zaliczki:
  - 1). z kasy - Wn 234, Ma 101
  - 2). z rachunku bieżącego Jednostki budżetowej - Wn 234, Ma 130
7. Rozliczenie zaliczek wypłaconych pracownikom:
  - 1). na zakup materiałów - Wn 401, Ma 234
  - 2). na opłacenie zakupu usług - Wn 402, Ma 234
  - 3). na koszty podróży służbowych - Wn 409, Ma 234
  - 4). z rachunku zakładowego funduszu świadczeń socjalnych - Wn 234, Ma 135
8. Środki na inwestycje przekazane na rachunek inwestora zastępczego lub innego podmiotu realizującego inwestycje wspólna - Wn 240, Ma 130
9. Przysięcie efektów inwestycyjnych od inwestora zastępczego lub innego inwestora realizującego inwestycje wspólna - Wn 011, Ma 240
10. Należności od pracowników dochodzone na drodze sądowej:
  - 1). z tytułu wynagrodzeń - Wn 231, Ma 234
  - 2). pozostałe - Wn 240, Ma 234
11. Należności od kontrahentów dochodzone na drodze sądowej - Wn 240, Ma 201

§ 60

Schemat 11. Ewidencja zobowiązań z tytułu dostaw i usług w jednostkach budżetowych

1. Zobowiązania z tytułu dostaw robót i usług udokumentowane fakturami VAT z podatkiem niepodlegającym odliczeniu a dotyczące działalności:
  - 1). inwestycyjnej - Wn 080, Ma 201
  - 2). operacyjnej - Wn odpowiednie konto zespołu 4, Ma 201
2. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wynikające z faktur VAT z podatkiem podlegającym całkowitemu lub częściowemu odliczeniu od podatku należnego:
  - 1). wartość netto faktury lub wartość netto faktury powiększona o część VAT niepodlegający odliczeniu dotycząca działalności inwestycyjnej - Wn 080, Ma 201
  - 2). wartość netto faktury lub wartość faktury brutto pomniejszona o VAT podlegający odliczeniu dotycząca działalności operacyjnej - Wn odpowiednie konto zespołu 4, Ma 201
  - 3). VAT podlegający odliczeniu - Wn 225, Ma 201
3. Różnice kursowe powstałe w rozrachunkach zagranicznych lub gdy wynagrodzenie kontrahenta krajowego jest ustalone w walutach obcych (projekty z udziałem środków pomocowych otrzymywanych w walutach obcych):
  - 1). ujemne, dotyczące zakupów inwestycyjnych - Wn 080, Ma 201
  - 2). ujemne, dotyczące zakupów na rzecz działalności bieżącej - Wn 751, Ma 201
  - 3). dodatnie, dotyczące zakupów inwestycyjnych - Wn 201, Ma 080
4. dodatnie, dotyczące zakupów na rzecz działalności bieżącej - Wn 201, Ma 750.
5. zapłata faktur zakupu dotyczących wydatków budżetowych - Wn 201, Ma 130
6. Zobowiązania wobec dostawców z tytułu wymagalnych odsetek za zwłokę w zapłacie - Wn 751, Ma 201
7. Zobowiązania wobec dostawców z tytułu wymagalnych kar umownych - Wn 761, Ma 201
8. Zapłata wymagalnych odsetek za zwłokę w zapłacie zobowiązań i kar umownych z rachunku bieżącego jednostki budżetowej - Wn 201, Ma 130

§ 61

Schemat 13. Rozliczenia z tytułu dochodów i wydatków budżetowych samorządowych jednostek budżetowych z budżetem jednostki samorządu terytorialnego

1. Łączna suma podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetowych urzędu wykazanych w wyciągu bankowym do rachunku budżetu, stanowiąca operację równoważną z przekazaniem zrealizowanych dochodów urzędu na rachunek bieżący budżetu - Wn 222, Ma 130
2. Łączna suma dochodów urzędu związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami wykazanych w wyciągu bankowym do rachunku budżetu, stanowiąca operację równoważną z przekazaniem zrealizowanych dochodów na rachunek bieżący budżetu - Wn 222, Ma 130
3. Okresowe przelewy dochodów budżetowych urzędu i innych samorządowych jednostek budżetowych na rachunek budżetu - Wn 222, Ma 130
4. Przeksięgowanie, pod datą sprawozdania Rb-27S, zrealizowanych dochodów budżetowych urzędu i innych samorządowych Jednostek budżetowych - Wn 800, Ma 222
5. Okresowe wpływy środków na pokrycie wydatków objętych planem finansowym urzędu lub innej samorządowej jednostki budżetowej - Wn 130, Ma 223
6. Łączna kwota wydatków budżetowych urzędu lub innej samorządowej jednostki budżetowej wykazanych w wyciągu bankowym do rachunku budżetu lub rachunku kredytowego budżetu, stanowiąca operację równoważną z przekazaniem z budżetu środków na pokrycie wydatków objętych planem finansowym - Wn 130, Ma 223
7. Przeksięgowanie, pod datą sprawozdania Rb-28S, zrealizowanych wydatków budżetowych urzędu i innych samorządowych jednostek budżetowych - Wn 223, Ma 800
8. Zwrot środków niewykorzystanych na pokrycie wydatków budżetowych urzędu lub innych samorządowych jednostek budżetowych na rachunek budżetu - Wn 130, Ma 223 (znak ujemny)
9. Wpływy środków na pokrycie niewygasających wydatków objętych planem finansowym urzędu lub innych samorządowych jednostek budżetowych - Wn 130, Ma 223
10. Łączna kwota niewygasających wydatków urzędu lub innej samorządowej jednostki budżetowej wykazanych w wyciągu bankowym do rachunku środków na niewygasające wydatki, stanowiąca operację równoważną z przekazaniem z budżetu środków na pokrycie niewygasających wydatków objętych planem finansowym urzędu - Wn 130, Ma 223
11. Przeksięgowanie wydatków zrealizowanych w ramach planu wydatków niewygasających urzędu lub innej samorządowej jednostki budżetowej - Wn 223, Ma 800

§ 62

Schemat 14. Ewidencja zobowiązań wobec budżetów w jednostkach budżetowych

Naliczone i potrącone w listach płac zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych - Wn 231, Ma 225

Naliczone odsetki za zwłokę w płaceniu zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych - Wn 750, Ma 225

Przelewy na rachunki urzędów skarbowych pobranych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych z rachunku:

bieżącego jednostki budżetowej - Wn 225, Ma 130

zakładowego funduszu świadczeń socjalnych - Wn 225, Ma 135

Zmniejszenie zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, potrąconych z wynagrodzeń, w wyniku korekt zeznań podatkowych - Wn 225, Ma 231

Zobowiązania podatkowe obciążające koszty - Wn 404, Ma 225

Należny VAT z tytułu sprzedaży udokumentowanej fakturami VAT od sprzedaży w jednostkach budżetowych - Wn 202, Ma 225

Odsetki naliczone od nieterminowych wpłat VAT - Wn 751, Ma 225

VAT naliczony w fakturach zakupu podlegający w całości lub w części odliczeniu od należnego VAT - Wn 225, Ma 201

Przelew VAT:

z rachunku bieżącego jednostki budżetowej - Wn 225, Ma 130

Przelewy z tytułu innych zobowiązań wobec budżetów z rachunku bieżącego jednostki budżetowej - Wn 225, Ma 130

§ 63

Schemat 15. Ewidencja zobowiązań z tytułu wynagrodzeń w jednostkach budżetowych

Naliczone w listach płac wynagrodzenia brutto dotyczące:

- 1). działalności operacyjnej - Wn 404, Ma 231
- 2). inwestycji - Wn 080, Ma 231
1. Zasiłki ze środków ZUS naliczone w listach płac - Wn 229, Ma 231
2. Wypłata wynagrodzeń i zaliczek na wynagrodzenia:
  - 1). z kasy - Wn 231, Ma 101
  - 2). z rachunku bieżącego jednostki budżetowej - Wn 240, Ma 130
3. Potrącenia w listach płac obciążające pracownika z tytułu:
  - 1). zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych - Wn 231, Ma 225
  - 2). składek ZUS opłacanych przez pracownika - Wn 231, Ma 229
  - 3). składek na dobrowolne ubezpieczenia osobowe - Wn 231, Ma 240
  - 4). składek i spłat pożyczek do pracowniczej kasy zapomogowo-pożyczkowej - Wn 231, Ma 240
  - 5). spłat pożyczek z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych - Wn 231, Ma 240
  - 6). nierozliczonych zaliczek i innych należności od pracowników - Wn 231, Ma 234
  - 7). pozostałych zobowiązań pracowników - Wn 231, Ma 240

§ 64

Schemat 16. Ewidencja zobowiązań z tytułu ubezpieczeń społecznych w jednostkach budżetowych

Potrącenie w listach płac składek na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracowników - Wn 231, Ma 229

1. Naliczenie składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy płaconych przez pracodawcę od wynagrodzeń dotyczących:
  - 1). działalności operacyjnej - Wn 405, Ma 229
  - 2). działalności finansowanej ze środków funduszy specjalnego przeznaczenia - Wn 851, Ma 229
2. Naliczone w listach płac zasiłki pokrywane ze środków ZUS - Wn 229, Ma 231
  - 1). Przelew składek do ZUS pomniejszony o wypłacone zasiłki w jednostkach budżetowych - Wn 229, Ma 130
3. Wynagrodzenie przysługujące jednostce za pobieranie i odprowadzanie składek do ZUS zarachowane na poczet zapłaty zobowiązań wobec ZUS - Wn 229, Ma 229 (Analitycznie)
4. Korekty zwiększające kwoty naliczonych składek:
  - 1). płaconych przez pracowników - Wn 231, Ma 229
  - 2). płaconych przez pracodawcę - Wn 405, Ma 229

§ 65

Schemat 17. Ewidencja pozostałych zobowiązań i sum obcych w jednostkach budżetowych

1. Wpłata na rachunek bankowy wadów przetargowych i zabezpieczeń należytego wykonania umów - Wn 139, Ma 240
2. Wpływ sum na zlecenie - Wn 139, Ma 240
3. Oprocentowanie środków na rachunkach depozytowych i sum na zlecenie - Wn 139, Ma 240
4. Zobowiązania z tytułu potrąceń dokonanych w listach płac z innych tytułów niż zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki ZUS obciążające pracownika Wn 231, Ma 240
5. Zwrot otrzymanych wadów przetargowych i zabezpieczeń należytego wykonania umów - Wn 240, Ma 139
6. Zatrzymane wadła przetargowe przekazane na rachunek bieżący, w przypadkach określonych w art. 46 ust. 5 ustawy z 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych - Wn 240, Ma 139 a w jednostce Wn 221 Ma 760 wpływ Wn 130 Ma 221
7. Zwrot niewykorzystanych środków z sum na zlecenie - Wn 240, Ma 139

8. Roszczenia sporne z tytułu wynagrodzeń dochodzone przez pracowników na drodze sądowej - Wn 231, Ma 240
9. Roszczenia sporne z tytułu rozliczeń z kontrahentami dochodzone przez nich na drodze sądowej - Wn 201, Ma 240
10. Zobowiązania wobec zakładowego funduszu świadczeń socjalnych z tytułu odpisów naliczonych w ciężar kosztów, lecz nieprzekazanych na rachunek środków tego funduszu - Wn 405, Ma 240
11. Przelew po wymaganym terminie środków na rachunek zakładowego funduszu świadczeń socjalnych Wn 240, Ma 130

§ 66

Schemat 18. Ewidencja odpisów aktualizujących należności wątpliwe jednostek budżetowych

1. Odpisy aktualizujące wątpliwe należności Jednostek budżetowych z tytułu dochodów budżetowych - Wn 761, Ma 290
2. Odpisy aktualizujące wątpliwe należności z tytułu dochodów budżetu państwa związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami - Wn 761, Ma 290
3. Odpisy aktualizujące wątpliwe należności zakładowego funduszu świadczeń socjalnych - Wn 851, Ma 290
4. Odpisanie należności nieściągalnych, umorzonych i przedawnionych do wysokości uprzednio dokonanych odpisów aktualizacyjnych dotyczących należności:
  - a) jednostek budżetowych - Wn 290, Ma 221
  - b) zakładowego funduszu świadczeń socjalnych - Wn 290, Ma 240
6. Zmniejszenie wartości odpisów aktualizacyjnych ze względu na ustanie przyczyn uzasadniających ich dokonanie:
  - 1). jednostek budżetowych - Wn 290, Ma 761
  - 2). zakładowego funduszu świadczeń socjalnych - Wn 290, Ma 851

§ 67

Schemat 19. Ewidencja obrotu materiałowego w jednostkach budżetowych (wariant uproszczony)

1. Zakup materiałów odniesiony bezpośrednio w ciężar kosztów rodzajowych:
  - a) wartość w cenie zakupu lub cenie nabycia pomniejszona o VAT podlegający odliczeniu - Wn 401, Ma 201
  - b) VAT podlegający odliczeniu - Wn 225, Ma 201
2. Przyjęcie zakupionych materiałów na stan magazynowy:
  - a) wartość w cenie zakupu lub cenie nabycia pomniejszona o VAT podlegający odliczeniu - Wn 310, Ma 201
  - b) VAT podlegający odliczeniu - Wn 225, Ma 201
3. Wydanie materiałów z magazynu do zużycia lub przerobu - Wn 401, Ma 310
4. Wartość sprzedanych materiałów - Wn 240, Ma 310 a dochody Wn 221 Ma 760, zapłata Wn 130 Ma 221

§ 68

Schemat 20. Ewidencja kosztów według rodzajów w jednostkach budżetowych

1. Zakup materiałów lub energii odniesiony bezpośrednio w ciężar kosztów rodzajowych (wartość w cenie zakupu pomniejszona o VAT podlegający odliczeniu) - Wn 401, Ma 201
2. Materiały wydane z magazynu do zużycia lub przerobu - Wn 401, Ma 310
3. Zakup usług odniesiony w ciężar kosztów rodzajowych (wartość w cenie zakupu pomniejszona o VAT podlegający odliczeniu) - Wn 402, Ma 201
4. Poniesione wydatki z tytułu opłat i składek - Wn 403, Ma 130
5. Naliczone w listach płac wynagrodzenia brutto dotyczące działalności operacyjnej - Wn 404, Ma 231

6. Naliczone składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy płacone przez pracodawcę od wynagrodzeń dotyczących działalności operacyjnej - Wn 405, Ma 229
7. Rozliczone koszty podróży służbowych - Wn 409, Ma 234
8. Poniesione wydatki z tytułu pozostałych kosztów rodzajowych - Wn 409, Ma 130
9. Przeniesienie na koniec roku kosztów rodzajowych ujętych na kontach zespołu 4 na wynik - Wn 860, Ma konta zespołu 4.

Schemat 25. Ewidencja przychodów i kosztów na kontach zespołu 7 w jednostkach budżetowych

1. Przypis przychodów z tytułu podatków i opłat pobieranych przez urząd jednostki samorządu terytorialnego - Wn 221, Ma 720
2. Przypis odsetek za zwłokę od podatków Wn 221 Ma 720
3. Przypis odsetek innych niż podatkowe Wn 221, Ma 750
4. Przypis pozostałych należności Wn 221 Ma 760
5. Przychody z tytułu sprzedaży składników majątkowych w wartości faktury netto:
  - a) materiałów - Wn 221, Ma 760
  - b) środków trwałych, inwestycji oraz wartości niematerialnych i prawnych - Wn 221, Ma 760
6. Odsetki od środków zgromadzonych na rachunku bieżącym - Wn 130, Ma 750
7. Przypis odsetek od nieterminowych płatności innych niż podatkowe należności (w tym również od należności związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami) - Wn 221, Ma 750
8. Przypis odsetek od nieterminowych płatności zobowiązań - Wn 234, Ma 201 (zawinionych przez pracownika) innych Wn 751 Ma 201
9. Odpisy aktualizujące należności - Wn 761, Ma 290
10. Zrealizowane dochody z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych - Wn 221, Ma 770 wpływ Wn 130 Ma 221
11. Zrealizowane wydatki z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych - Wn 771, Ma 130
12. Pozostałe przychody operacyjne wpłacone na rachunek bieżący - Wn 221, Ma 760 wpływ Wn 130 Ma 221

PRZEKSIEGOWANIE SALD NA KONIEC ROKU

Przebieganie na koniec roku sald kont zespołu 7

- 1). konta 720 - Wn 720, Ma 860
- 2). konta 750 - Wn 750, Ma 860
- 3). konta 751 - Wn 860, Ma 751
- 4). konta 760 - Wn 760, Ma 860
- 5). konta 761 - Wn 860, Ma 761
- 6). konta 770 - Wn 770, Ma 860
- 7). konta 771 - Wn 860, Ma 771

§ 69

Schemat 27. Ewidencja zmniejszeń i zwiększeń funduszu jednostek budżetowych

ZMNIEJSZENIA FUNDUSZU

1. Przebieganie, w roku następnym pod datę przyjęcia sprawozdania finansowego, tj 30 kwiecień straty bilansowej roku ubiegłego - Wn 800, Ma 860
2. Przebieganie, pod datę przelewu do Gminy zrealizowanych dochodów budżetowych urzędu i innych samorządowych jednostek budżetowych - Wn 800, Ma 222
3. Przebieganie, zrealizowanych dochodów budżetowych urzędu z tytułu realizacji zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami – Wn 224 Ma 222 kolejno przelew do Gminy Wn 222 Ma 130, odniesienie na fundusz Wn 800 Ma 222
4. Przychody urzędu z tytułu dochodów budżetu nieujętych w planach finansowych innych samorządowych Jednostek budżetowych - Wn 800, Ma 720
5. Różnice z aktualizacji środków trwałych - Wn 800, Ma 011

6. Przeksięgowanie, w końcu roku obrotowego, dotacji z budżetu, płatności z budżetu środków europejskich i środków budżetowych wykorzystanych na inwestycje - Wn 800, Ma 810
7. Nieodpłatnie przekazane i sprzedane środki trwałe, wartości niematerialne i prawne oraz inwestycje (wartość bilansowa) – Wn 800, Ma konta zespołu 0

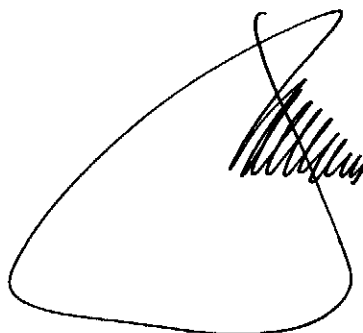
ZWIĘKSZENIA FUNDUSZU

1. Przeksięgowanie, w roku następnym pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego, tj 30 kwiecień zysku bilansowego roku ubiegłego - Wn 860, Ma 800
2. Przeksięgowanie, pod datą sprawozdania Rb-28S, zrealizowanych wydatków budżetowych urzędu i innych samorządowych jednostek budżetowych - Wn 223, Ma 800
3. Środki z budżetu wykorzystane na inwestycje - Wn 810, Ma 800
4. Różnice z aktualizacji środków trwałych - Wn 011, Ma 800
5. Nieodpłatnie otrzymane środki trwałe i inwestycje - Wn konta zespołu 0, Ma 800

§ 70

Schemat 29. Księgowania dotyczące ustalania i rozliczania wyniku w jednostkach budżetowych

1. Przeksięgowanie, w końcu roku obrotowego, kosztów rodzajowych ujętych na kontach zespołu 4 (400-405 i 409) - Wn 860, Ma konta zespołu 4
2. Przeksięgowanie, w końcu roku obrotowego, kosztów finansowych i pozostałych kosztów operacyjnych ujętych na kontach zespołu 7 (751 i 761) - Wn 860, Ma konta zespołu 7
3. Przeksięgowanie, w końcu roku obrotowego, przychodów ujętych na kontach zespołu 7 (720,750 i 760) - Ma 860, Wn konta zespołu 7
4. Przeksięgowanie, w końcu roku obrotowego, strat nadzwyczajnych - Wn 860, Ma 771
5. Przeksięgowanie, w końcu roku obrotowego, zysków nadzwyczajnych - Wn 770, Ma 860
6. Przeksięgowanie, w roku następnym pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego, straty bilansowej roku ubiegłego - Wn 800, Ma 860
7. Przeksięgowanie, w roku następnym pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego, zysku bilansowego roku ubiegłego - Wn 860, Ma 800

A large, stylized handwritten signature or stamp, possibly a signature, consisting of a large loop and several vertical strokes.